

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Seksen dördüncü İnikat

23.VI.1958 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	576:577	
2. — Havale edilen evrak	577	
3. — Yoklama	578	
4. — Sualler ve istizahlar	578	
A — <i>İstizah takrirleri</i>	578	
1. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve iki arkadaşının, 1957 mebus seçimlerinden sonra çeşitli işlerde vatandaşların tâbi tutulduğu farklı muamelelerin önlenmesi ve sebeplerinin ortadan kaldırılması hususunda ne düşünüldüğünün Başvekilden istizah olunmasına dair takriri (8/1)	578:579	
2. — Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt ve üç arkadaşının, yetkilerini kötüye kullanan bâzı Cumhuriyet müddeiumumilerinin kanunsuz fiil ve hareketlerinin Adliye Vekilinden istizah olunmasına dair takriri (8/2)	579	
3. — Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata'nın, hayat pahalılığı, mal darlığı ve yokluğunun önlenmesi hususunda ne düşünüldüğünün Başvekilden istizah olunmasına dair takriri (8/3)	579:580	
4. — Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata ve yedi arkadaşının, kâğıt, malzeme ve ilân tahsisi ve tevzii konularının, nasıl ve hangi ölçülerle düzenlendiğinin Başvekilden istizah olunmasına dair takriri (8/4)	580:581	
5. — Ankara Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve yedi arkadaşının, Hükümetin iktisadi politikasının Başvekilden istizah olunmasına dair takriri (8/5)	581:582	
B — <i>Tahriri sualler ve cevapları</i>	614	
1. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, münhal belediye reisliklerine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahriri cevabı (7/161)	614:615	
2. — Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, Kızılay tarafından yaptırılıp Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletine devredilen hastane ve sağlık merkezleri mevcud olup olmadığına dair sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar'ın, tahriri cevabı (7/212)	615	
5. — Müzakere edilen maddeler	582	
1. — Bankalar kanunu lâiyhası ve Muvakkat Encümen mazbatası (7/70)	582:589	
2. — Bâzı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâiyhası ve Zi-		

raat ve Adliye Encümenleri mazbataları (1/131) 589:610,613,613:614

3. — İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binaları ile lâboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/192) 610:611,613,613,614,617:621

4. — Maarif Vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanununun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı

Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair kanun lâiyhası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/89) 611:612

5. — Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (2/58) 612:613

6. — Arizalar ve telgraflar 616

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Almanya'ya giden Maarif Vekili Celâl Yarıdımci'nın avdetine kadar kendisine, Hariciye Vekili Fatih Rüştü Zorlu'nun vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi okundu.

Niğde Mebusu Asım Eren'in, İpsala kazasında inşa edilmekte olan Meriç seddesinde su alma menfez ve vana yarıklarının bırakılması hakkında ne düşünüldüğüne,

Niğde Mebusu Asım Eren'in, Edirne vilâyetindeki bâzı yolların tamir ve inşalarının ne zaman mümkün olacağına dair şifahi suallerine Nafta Vekili Tefvik İleri ayrı ayrı cevap verdi.

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Siird Devlet Hastanesi kadrolarının tamamlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar cevap verdi.

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Batman İstasyonunda vukuu muhtemel kazaların önlenmesi hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne,

Erzincan Mebusu Nusret Safa Coşkun'un, Gölcük Deniz Hastanesi Başhekiminin, Üsküdar

gemisinin tehlike arz ettiğine dair bir müracaatı olup olmadığına,

Erzincan Mebusu Nusret Safa Coşkun'un, Üsküdar vapurunun Marmara'da ve İzmit körfezinde çalışmıyacağı hakkındaki beyanların doğru olup olmadığına dair şifahi suallerine Münakalât Vekili Fevzi Uçaner ayrı ayrı cevap verdi.

Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, İşçi Sigortaları Kurumu hastanelerinde derin radio-terapi yapan servislerin mevcud olup olmadığına dair şifahi sualine Çalışma Vekili Hayrettin Erkmen cevap verdi.

Bankalar Kanunu lâiyhasının maddeleri üzerindeki müzakerelere devam olundu.

23 . VI . 1958 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Kayseri Mebusu	Antalya Mebusu
<i>İbrahim Kirazoğlu</i>	<i>Attilâ Konuk</i>

Kâtip
Kırklareli Mebusu
Mehmet Ali Ceylân

Sualler

Şifahi sualler

1. — Ordu Mebusu Eşref Ayhan'ın, Mesudiye kazası bir kısım halkının muvakkat muhaceretini önlemek için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair şifahi sual takriri, İmar ve İskân Vekâletine gönderilmiştir. (6/246)

2. — Adana Mebusu Hamdi Öner'in, Dünya Gazetesinde tefrika edilecek «Tekelonya» isimli eserin neşrini İstanbul Cumhuriyet Müddeiummisinin menedip etmediğine dair şifahi sual takriri, Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/247)

3. — Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bay-

burt vilâyeti teşkili hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/248)

4. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat ve Kızıltepe kazalarının elektrik tesislerine dair şifahi sual tahriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/249)

5. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat ve Kızıltepe kazalarının içme suyu inşaat ve tesisatına dair şifahi sual tahriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/250)

6. — Maraş Mebusu Hilmi Soydan'ın, Hurman, Ceyhan, Söğütlü ve Göksu nehirleri üzerinde sulama teşkilâtına ne zaman başlanacağına dair şifahi sual tahriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/251)

7. — Maraş Mebusu Hilmi Soydan'ın, Elbistan şosesi ile Sürgü suyu üzerindeki Kapıdere köprülerinin bugüne kadar bitirilmemesi sebebine dair şifahi sual tahriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/252)

Tahriri sualler

1. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoğlu'nun, Askerî tababet ve eczacılığa intisabı teşvik ve istifaları önlemek hususlarında ne gibi tedbir-

ler düşünüldüğüne dair tahriri sual tahriri, Millî Müdafaa Vekâletine gönderilmiştir. (7/231)

2. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoğlu'nun, Çorum ve Sivas'ta istihsal edilen çimentoların maliyet fiyatları arasındaki farkın sebebine dair tahriri sual tahriri, Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/232)

3. — Van Mebusu Sait Erdiñç'in, Van vilâyetindeki Toprak Tevzi Komisyonunun 1951-1957 senelerindeki masrafın miktarına dair tahriri sual tahriri, İmar ve İskân Vekâletine gönderilmiştir. (7/233)

4. — Van Mebusu Sait Erdiñç'in, Van vilâyetindeki Toprak Tevzi Komisyonunun 1951-1957 senelerinde hangi köylerde kaç aileye ne miktar arazi verdiğiine dair tahriri sual tahriri, İmar ve İskân Vekâletine gönderilmiştir. (7/234)

5. — Van Mebusu Sait Erdiñç'in, Van vilâyetindeki Toprak Tevzi Komisyonunun çalışma programına dair tahriri sual tahriri, İmar ve İskân Vekâletine gönderilmiştir. (7/235)

6. — Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, Maraş vilâyeti köy içme suyu tesislerine dair tahriri sual tahriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/236)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Teklifler

1. — Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut'un, Devlet ve ona bağlı müesseselerde çalışan işçilere ilâve tediye yapılması ve 6452 sayılı Kanunla 6212 sayılı Kanunun ikinci maddesinin kaldırılması hakkındaki 6772 sayılı Kanunun birinci maddesinin tadiline ve ikinci ve üçüncü maddelerinin kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/204) (Çalışma ve Bütçe encümenlerine).

2. — Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın, Turizm Endüstrisini Teşvik Kanununun bazı maddelerinin tadiline, iki maddesi ile muvakkat maddesinin kaldırılmasına ve mezkûr kanuna bazı maddeler ilâvesine dair kanun teklifi (2/205) (Dahiliye, Çalışma, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

Tezkere

3. — Millî Korunma 1956 yılı bilânçosunun gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/245) (Divan Muhasebat Encümenine)

Mazbatalar

4. — Askerî memurların subaylığa nakli

hakkındaki 6801 sayılı Kanuna 3 ek ve 1 muvakkat madde ilâvesine dair kanun lâyihası ve Millî Müdafaa, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/69) (Ruznameye)

5. — İçel Mebusu Yakup Karabulut ve iki arkadaşının, Harcırah Kanununun 1 nci maddesinin (b) fıkrasının tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/119) (Ruznameye)

6. — Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/217) (Hariciye Encümenine)

7. — Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların Gelir ve Kurumlar Vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihası (1/218) (Maliye ve Bütçe Encümenlerine)

8. — Yozgad'lı İsmailoğlu Nazım Kafaoğlu'nun, vatani hizmet tertibinden maaş bağlanmasına dair kanun lâyihası (1/219) (Maliye ve Bütçe Encümenlerine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati - 15,05

REİS — Reisvekili Fikri Apaydın

KÂTIPLER : İhsan Gülez (Bolu), Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız efendim.

(Çorum mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

4. — SUALER VE İSTİZAHLAR

A — İSTİZAH TAKRİRLERİ

1. — *Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve iki arkadaşının, 1957 mebus seçimlerinden sonra çeşitli işlerde vatandaşların tâbi tutulduğu farklı muamelelerin önlenmesi ve sebeplerinin ortadan kaldırılması hususunda ne düşünüldüğünün Başvekinden istizah olunmasına dair takriri (8/1)*

REİS — Takriri okuyoruz efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Bilhassa 1957 Milletvekilleri seçimini takriben yeni Hükümetin teşekkülünden sonra gittikçe mütekâsif bir haldе Hükümet icraatında, her vekâlette ve hattâ her mevzuda vatandaşlar arasında parti farklarına veya iktidar partisine yakınlık derecesine göre ayrı muamele yapıldığı, muhalefet partisine mensup ve hattâ mütemayil görülenleri her türlü âmmie hizmetlerinden ve nimetlerinden mahrum etmek gayret ve temayülü müşahede edilmektedir.

Hazineye ait arazinin tevzi ve icara verilmesinden, köylerin su, yol ve okul ihtiyaçlarının giderilmesine, Devlet eliyle tevzi olunan alet ve nakil vasıtası veya malzemenin tevzi ve tahsisinden belediye hizmetlerine ve belediyelere yapılan yardımlara varıncaya kadar bütün âmmie hizmetlerinin ifasında iktidar partisine mensubiyetin bir imtiyaz ve öncelik sebebi sayıldığı görülmektedir.

İdare Meclisi Reis ve âzalıklarından Petrol Ofis ve Deniz Yolları acantalıklarına hattâ Devlet fabrika ve işletmelerinde işçiliklere kadar hizmet ve vazife tevcihinde kabiliyetin ve müktesebatın değil, Demokrat Partiye mensubiyetin

ölçü olarak kullanıldığı, muhalefet mensuplarının elinde bulunan belediye meclis ve reisliklerinin feshedilme ve işten el çektirme tehditlerine mâruz bulunduğu, muhalif muhtarların haksız ve kanunsuz olarak mühürlerinin alındığı, hayır cemiyetleri ve Tarım kooperatifleri seçim faaliyetlerinin bile bir parti mücadelesine sahne yapıldığı ve mülki taksimatta yapılan değişikliklere varıncaya kadar bütün Hükümet tasarruflarında dar ve mutaassıp bir partizan zihniyetin hâkim olduğuna dair yüzlerce misal ve şikâyete muttali bulunmaktayız.

Bu maksadı temin için bütün Devlet memurlarının salâhiyetlerini ve vazifelerini iktidar partisinin âmâline ve menfaatine kullanmaya zorlandığı ve buna boyun eğmediklerinden veya bu yolda teşkilât mensuplarının şikâyetine hedef olduklarından her vekâlette mensup yüzlerce memurun Valilere ve Umum Müdürlere kadar haksız ve sebepsiz tahvil, nakil, teşkilât emrine alma veya işten çıkarma yolları ile mağdur edildikleri, böylece âdeta Devlet mekanizmasının gayrimesul parti teşkilâtının emir ve murakabesine tâbi kılındığı umumi bir kanaat haline gelmiş bulunmaktadır.

Böyle bir zihniyet ve tutumun; kanun nazarında ve Devlet hizmetlerinde vatandaşların müsavi olduğu yolundaki Anayasanın bir temel prensibini ihlâlden başka millî birliği zedeliyeceği ve memlekette huzuru ve muhalefette emniyeti ihlâl edeceği izahtan vâresindedir.

Böyle bir halin milletçe ve millet hâkimi-

yetinin mümessili ve Anayasanın bekeşi olan Türkiye Büyük Millet Meclisince tervecedilmeyeceği aşikâr bulunduğundan Yüksek Meclisin murakabesine imkân vermek üzere bu şikâyetlerin önlenmesi ve sebeplerinin ortadan kaldırılması hususunda ne düşünüldüğünün İktüzüğün 157 maddesine tevfikân Başvekilden istihzah olunmasını saygı ile rica ederiz.

16 Mayıs 1958

Malatya Milletvekili Erzincan Milletvekili
Nüvit Yetkin Adil Sağıroğlu
Hatay Milletvekili
Ahmet Sırrı Hocaoğlu

REİS — Nüvit Yetkin ve iki arkadaşının Başvekilden istihzahı tazammun eden tavrillerini okuduk.

Takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret versinler... (Sağdan, Başvekil yok sesleri) Olmasın. Kabul etmiyenler... (Sağdan «tüzük sarıhtır» sesleri) Takrir reddedilmiştir.

(Sağdan; gülüşmeler, alkışlar)

2. — *Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt ve üç arkadaşının, yetkilerini kötüye kullanan bâzı Cumhuriyet müddeiumumilerinin kanunsuz fiil ve hareketlerinin Adliye Vekilinden istihzah olunmasına dair takriri (8/2)*

REİS — Takriri okuyoruz, efendim;

21 . V . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bâzı Cumhuriyet Müddeiumumilerinin yetkilerini kötüye kullanarak, matbuat üzerindeki tazyiklerini artırdıkları görülmektedir. Ezeümle:

1. Anayasanın sarahaten menettiği sansür, dolambaçlı yollarla fiilen tatbika başlanmıştır.

2. Yine Anayasa ve diğer mevzuatımızla menedilmiş olmasına rağmen matbuatın neşir ve tevziinden evvel toplattırıldığı sık sık görülmektedir.

3. Basın Kanununun tekzip hususunda müddeiumumilere tanıdığı salâhiyet, Basın Kanunu ve basın hürriyeti ile telifi mümkün olmayan bir tarzda iktidar lehine istimal edilmektedir.

4. Açıkça suç teşkil eden yazıları ihtiva eden iktidar sözcülüğünü yapan veya iktidar ta-

rafını tutan gazeteler hakkında takibat yapılması ihmal olunmaktadır.

Cumhuriyet müddeiumumileri icranın kaza mercilerinde temsileisi olmakla beraber, bunun üstünde adalet cihazının bir unsurudurlar. Buna rağmen bâzı C. Müddeiumumilerinin vazifelerini hiçe sayarak korumakla mükellef buldukları kanun hükümlerini ve insan hak ve hürriyetlerini ihlâl ettikleri müşahade edilmektedir. Bu gibi kanunsuz hareketler tekerrür ve tevali ettiği halde Adliye Vekilinin bu kanunsuz fiil ve hareketi yapan C. Müddeiumumileri hakkında kanuni muameleye tevessül ettiğine maalesef rastlanmamıştır.

Anayasamızın ve mevzuatımızın birçok hükümlerini ihlâl eden bu hâllerin Büyük Meclisçe de tasvip edilmemesi gerekir. Bu itibarla Büyük Millet Meclisinde Adliye Vekili hakkında bu yönden gensoru açılmasını arz ve talep ederiz.

Urfa Milletvekili Uşak Milletvekili
Esat Mahmut Karakurt Ali Rıza Akbıykoğlu
Urfa Milletvekili Ankara Milletvekili
Atalay Akan Bülent Ecevit

REİS — Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt ve üç arkadaşının Adliye Vekilinden istihzahı tazammun eden takriri okundu.

Takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret versinler... Kabul etmiyenler... Takrir reddedilmiştir. (Sağdan, sürekli alkışlar, gülüşmeler, bravo sesleri).

3. — *Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata'nın, hayat pahalılığı, mal darlığı ve yokluğunun önlenmesi hususunda ne düşünüldüğünün Başvekilden istihzah olunmasına dair takriri (8/3)*

REİS — Takriri okuyoruz, efendim.

23 . V . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Bilhassa birkaç senedir devamlı surette artan hayat pahalılığı ile gittikçe daha fazla hissedilen mal darlığı ve yokluğu yüzünden memlekette umumi bir yaşama ve geçim sıkıntısı hüküm sürmektedir.

Halkımız üzerinde ekonomik ve sosyal tesirlerini bütün ağırlığı ile gösteren ve memleket ölçüsünde bir ıztırap şeklini alan bu hâdiseyi,

Hükümetin ciddî ve müessir tedbirler bularak önliemediği de bir vakiadır.

Başvurulan çareler ve girilen tatbikat ise, gayriiktisadi karakter taşıdığı ve meselelerin esasları değil, tezahürleri ele alınarak hareket edildiği cihetle, geçici ve palyatif kalmakta ve işler daha da içinden çıkılmaz bir mecraya sürüklenmektedir.

Görünürde hayatın ucuzlatılacağına ve pahalılığın durdurulacağına, vatandaşların zaruri ihtiyaç maddelerinin temin edileceğine ve bollaştırılacağına inandırıcı yakın - uzak bir ümit ışığı da yoktur.

Büyük Meclisin bu duruma kayıtsız kalması bahismevzuu olamayacağından, millî murakabenin tabii icabına uyularak: (Milletçe çekilen bu ekonomik ve sosyal ıztıraba karşı pahalılığın, mal darlığı ve yokluğunun önlenerek memlekette hayatın tabii hale girmesi için Hükümetçe neler düşünüldüğüne ve neler yapılacağına dair) izahat verilmesi ve milletin müşterek bir derdi olan bu meselede Meclisin tatmin edilmesi lâzımdır.

Mevzuun, topyekûn Hükümet idaresini ve umumi hayatı yakından âlakalandırması dolayısıyla, Başvekilden istizah olunmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Ankara Milletvekili
Hıfzı Oğuz Bekata

REİS — Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata'nın Başvekilden istizahı tazammun eden tahririni reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmiyenler... Tahrir reddedilmiştir. (Sağdan, alkışlar, gülüşmeler, bravo sesleri.)

4. — *Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata ve yedi arkadaşının, kâğıt, malzeme ve ilân tahsisi ve tevzii konularının nasıl ve hangi ölçülerle düzenlendiğinin Başvekilden istizah olunmasına dair tahriri (8/4)*

REİS — Tahriri okuyoruz, efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Bugün Türk basını hiçbir demokratik memlekette raslanamayacak kadar ağır ceza tehditleri altındadır. Siyasi gazete ve dergiler ödevlerini yerine getirirken büyük tehlikeler göze almaktadırlar.

Anayasanın kesin olarak yasak ettiği sansür, türlü yollardan tatbika başlanmıştır.

Bütün bunların üstüne, kâğıt ve ilân dağıtımını da Devlet tekeline alınmış ve Hükümetin takdir ölçülerine bırakılmıştır.

İlân dağıtımını Hükümet şimdilik dilediği gibi düzenliylememekle beraber, bu konuda Hükümetin kendi kendine tanıdığı yetkiler, basın üzerinde olduğu gibi, ticari müesseseler üzerinde de devamlı bir tehdit vasıtası olarak kalmaktadır.

Kâğıt dağıtımını kontrolü altında tutmakla ise Hükümet, gazete ve dergilerin tirajlarını dilediği gibi kısılabilmekte, iktidarı destekliyen gazete ve dergilerden birçoğu kâğıt sıkıntısı çekmezken, muhalif veya bağımsız gazete ve dergiler tirajlarını çok kısmak zorunda bırakılmakta ve talepleri karşılanmamaktadırlar.

Kitaplar için kâğıt tahsisinde takibedilen usul yüzünden ise bütün fikir hayatımız da sıkı bir Hükümet kontrolüne tâbi tutulmuş olmaktadır. Bu kontrolün de dolayısıyla bir nevi sansür olduğu açıktır.

Ayrıca matbaalar için gerekli teknik malzemenin ithal müsaadeleri de objektif ölçülere göre değil, iktidarın partizan ölçülerine göre verilmektedir.

Bütün bu şartlar göz önünde tutulacak olursa, Demokrat Parti iktidarının basın ve yayın konusundaki siyasetinin tamamiyle Anayasa ve hukuk dışı bir mahiyet aldığı görülür.

Bu durumda, Türk basını ve fikir hayatı üzerinde ağır bir baskı teşkil eden kâğıt, malzeme ve ilân tahsisi ve tevzii konularının nasıl ve hangi ölçülerle düzenlendiğinin Başvekilden istizah olunmasına delâlet buyurulmasını saygılarımızla arz ederiz.

Ankara Milletvekili	Ankara Milletvekili
Hıfzı Oğuz Bekata	Bülent Ecevit
Adana Milletvekili	Adana Milletvekili
Suphi Baykam	Melih Kemal Küçüktepepınar
Hatay Milletvekili	Ordu Milletvekili
İhsan Ada	Münir Ekşi
Maraş Milletvekili	Urfa Milletvekili
Emin Soysal	Esat Mahmut Karakurt

REİS — Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata ve 7 arkadaşının Başvekilden istizahı tazammun eden tahririni reylerinize arz ediyorum.

Kabul edenler lütfen işaret versinler; Kabul etmeyenler lütfen işaret versinler. Takrir reddedilmiştir. (Sağdan, alkışlar gülüşmeler, bravo sesleri) (Sağdan, Başvekil yok sesleri)

Emin Soysal bilmiyormuş gibi itiraz ediyor.

EMİN SOYSAL (Maraş) — Neye itiraz ediyorum? Reis Bey, ben bir şey söylemedim.

5. — *Ankara Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve yedi arkadaşının, Hükümetin iktisadi politikasının Başvekilden istizah olunmasına dair takriri (8/5)*

REİS — Takriri okutuyorum efendim.

18 . VI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Zamanında iyi niyetle yapılan tenkid ve ikazlara rağmen, Menderes hükümetlerince takibinde ısrar edilen hatalı iktisadi ve malî politika yüzünden, memleketin adım adım tam bir iktisadi buhran içine sürüklendiği bir vâkiadır.

Bugün geniş ölçüde basiretsizliğin, hesapsızlığın ve israfın mukadder bir neticesi olarak, milletçe karşılaştığımız iktisadi güçlükler, mütevazî imkânlı geniş vatandaş kitlelerinin katlanmak zorunda kaldığı sıkıntı ve mahrumiyetler hâd bir hale gelmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan çekilen sıkıntı ve mahrumiyetlerin eşit olarak paylaşılmaması, adalet hissini rencide etmekte, vatandaşların ıstırabını bir kat daha artırmakta ve sosyal bakımdan ciddi bir tehlike teşkil etmektedir.

Birbirini takibeden Menderes hükümetleri hükümet programlarında ve resmî beyanlarında alenen yaptıkları vaat ve taahhütlere rağmen hatalı yoldan dönme basiretini bir türlü göstere-memişler, iktisadi ve malî sahada emniyet, istikrar ve huzur sağlayacak lüzumlu ciddi ve cezri tedbirler yerine, bir taraftan kesif bir propagan-da edebiyatıyla ve diğer taraftan günlük ve pal-yatif tertiplerle ümitsizlik içinde bocalıyan va-tandaşları avutmayı ve oyalamayı, itiyat haline getirmişlerdir. Nitekim sadece Millî Koruma Ka-nununda yapılan tadiller ve ağır ceza müeyyide-leriyle iktisadi ve malî hayatta emniyet ve istik-rar sağlanmasına bağlanan ümitlerin ve bu yolda zamanında yapılan büyük ödiaların hazin âkı-beti meydandadır.

Büyük vatandaş kitleleri için artık devamlı bir endişe ve ıstırap konusu halini alan hayat pahalılığı ve geçim darlığı evvelce verilen bütün teminatların tam zıddına olarak son günlerde bizzat Hükümetin önyak olduğu seri halindeki zamlarla bir kat daha ağırlaştırılmıştır.

Devletin elinde bulunan ve bellibaşlı ihtiyaç ve istihsal maddelerini teşkil eden demire, kö-mürü, yiyecek maddelerine, giyecek maddelerine, hava, deniz, ve demiryolu nakliye ücretlerine bir-biri ardınca yapılan büyük ölçüdeki zamlar istihsal maliyetleri yoluyla ve zincirleme tesirlerle umumi fiyat seviyesini yeniden körükleyecektir. Bu zamların hayat pahalılığı ve geçim darlığı altında bunalmış olan geniş vatandaş kitlelerini bir kat daha ıstırap ve çaresizliğe sürükleyeceği aşıkârdır.

İktisadi Devlet Teşekküllerinin gitgide artan açıklarını kapatmak ve bozulan iktisadi düzenin ıslahı için alınması gereken asıl iktisadi ve malî tedbirler ihmal edilerek kolay görünen zam yoluna sapılması esef vericidir.

Hayat pahalılığının, zaruri maddelerdeki yokluğun ve iktisadi hayatımızdaki teşevvüşün ana sebeplerinden olan plânsız ve programsız politika bütün hızıyla devam etmektedir. İsraf ve gösteriş temayülünden vazgeçildiğini gösteren hiçbir emare görülememektedir.

Meclis içinde ve dışında tenkid ve muraka-be imkânlarının aşırı şekilde kısılması çekilen sıkıntıların belli başlı sebebidir.

Bu durum karşısında Meclis murakabesini tesirli kılabilmek maksadiyle memleketi günden güne vehameti artan bir iktisadi buhrana ve va-tandaşları tahammül edilmez ıstıraplara sürük-lemekte olan Hükümetin iktisadi politikası üze-rinde Başbakandan gensoru açılmasına delâle-tinizi saygı ile rica ederiz.

Ankara Mebusu	Ankara Mebusu
Faik Ahmed Barutçu	İsmail Rüştü Aksal
Sivas Mebusu	Adana Mebusu
Turhan Feyzioğlu	Suphi Baykam
Van Mebusu	Ankara Mebusu
Ferid Melen	Hıfzı Oğuz Bekata
Adana Mebusu	Maraş Mebusu
Hamza Eroğlu	Emin Soysal

REİS — Başvekilden istizahı tazammun eden Faik Ahmed Barutçu ve yedi arkadaşının takri-

rini okuduk. Takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret versin... Kabul etmeyenler lütfen işaret versin... Takrir reddedil-

miştir. (Sağdan, alkışlar, gülüşmeler)

Bankalar kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Bankalar kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/70)*

REİS — Lâyiha üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz. Talik edilen 11 nci maddeyi okuyoruz efendim.

Banka veya banka şubelerinin açılması şartları

MADDE 11. — Bir veya mütaaddit bankanın veya banka şubesinin müesses bulunduğu bir şehir veya kasabada yeniden banka veya banka şubesi açmak talebinde bulunanlar, o mahaldeki iktisadi faaliyetlerin veya o mahalle olan muamele ve münasebetlerinin yeni bir banka veya banka şubesi açılmasına ihtiyaç göstermesi sebeplerini etraflı bir şekilde izah eden rapor ve vesikaları müracaat evrakı meyanına rapdetmekle mükelleftirler.

Maliye Vekâletince; o mahalde yeni bir banka veya banka şubesi açılmasında bir mahzur bulunup bulunmadığı hususunda, lüzum görüldüğü takdirde, bankalar yeminli murakipleri veya vazifelendirilecek diğer uzuvlar vasıtasıyla mahallinde gereken tetkikat yaptırıldıktan sonra bu mevzuda tanzim edilecek raporlar ile alâkalı bankanın müracaatine mesnet teşkil eden vesaik, Ticaret Vekâleti ile Bankalar Birliğine gönderilerek mütalâaları alınır.

İera kılman tetkikat ve alman mütalâalar neticesinde bahis mevzuu mahalde yeni bir banka veya banka şubesi açılmasının mahzurlu olduğu neticesine varıldığı takdirde, keyfiyet Maliye Vekâletince İera Vekilleri Heyetine arz olunur.

İera Vekilleri Heyetince de aynı mahzur vârit görüldüğü takdirde bir sene müddetle o mahale banka veya banka şubesi açılmak üzere yeni talepler kabul edilmez.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Talik edilen 32 nci maddeyi okuyoruz:

Tasarruf mevduatı sahiplerine munzam menfaatler

MADDE 32. — Bankalar munhasıran tasar-

ruf mevduatı sahiplerine kur'a ile tevzi edilmek üzere tasarrufu teşvik ikramiyeleri tertibedebilirler.

Bankalarca bu madde hükmüne göre tevzi edilebilecek ikramiyelerin her yıl tatbik olunacak miktarı ve nispeti ile şekil, şart, mahiyet ve nevileri Bankalar Birliğinin mütalâası alınarak banka kredilerini tanzim komitesi tarafından tesbit edilir.

Şu kadar ki; vâdesiz mevduata verilecek ikramiye tutarı vâdeli mevduata verilecek ikramiye tutarının üçte ikisini tecavüz edemez.

Mevduat kabulüne yeniden izin verilen bankalarda iznin verildiği yılı takibeden iki takvim yılı sonuna kadar tertibedilecek tasarrufu teşvik ikramiyeleri balığının âzami miktarını, bu bankaların ödenmiş sermaye ve ihtiyatlarını göz önünde tutarak banka kredilerini tanzim komitesi tâyin eder.

REİS — Bu madde hakkında takrirler var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebeplere binaen 32 nci maddenin 3 ncü bendinin kaldırılmasını teklif ederiz.

Ankara Mebusu
Hıfzı Oğuz Bekata

Ankara Mebusu
Hasan Tez

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebeplere binaen 32 nci maddenin 3 ncü bendinin aşağıdaki şekilde taddilini teklif ederim.

Ankara Mebusu
Hıfzı Oğuz Bekata

«Şu kadar ki; vâdeli mevduata verilecek ikramiye için esas alınacak miktar, vâdesiz mevduata esas olacak miktarın yarısını tecavüz edemez.»

Riyasete

32 nci maddenin; (Şu kadar ki) diye başlayan üçüncü fıkrasının çıkarılarak yerine aşağıdaki fıkranın konmasını arz ve teklif ederim.

«Şu kadar ki; kur'aya esas olarak tâyin edilecek asgari mevduat miktarı, vâdeli olanlar-

da, vâdesiz mevduat için tesbit edilmiş vahidin yarısından fazla olamaz ve diğer şartlar vâdeli mevduat aleyhine değiştirilemez.»

Zonguldak Mebusu
Tahir Öktem

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUVAKKAT HARRİRİ SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Muhterem arkadaşlar; vâdeli mevduata vâdesiz mevduata nazaran daha rüchanlı bir hak tanımak üzere tertibederek huzurunuzda sevk ettiğimiz bu hükmün tadilini isteyen takrirler hakkındaki görüşümüz şudur: Evvelâ, bu hükmün kaldırılmasını isteyen takrirle mutabık değiliz.

İkinci takrir; (Vâdeli mevduatta ikramiyelere esas olacak kıymet vâdesiz mevduat için tesbit edilen ikramiyeden fazla olamaz) mealindeki Tahir Öktem arkadaşımızla Bekata arkadaşımızın mealen aynı olan ve fakat ibareleri başka başka olan takrirlerinin prensibini kabul etmekteyiz. Tahir Öktem arkadaşımızın metnine, yazılışına encümenimiz tamamen iltihak etmektedir. Altındaki hükmü de kabul etmekteyiz. O itibarla Tahir Öktem arkadaşımızın metnini encümenimizin benimsediğini arz ederim.

REİS — Bir de üçüncü fıkranın kaldırılması teklifi vardır.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Buna iştirak etmiyoruz.

REİS — Efendim, Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımızın 3 nci fıkranın kaldırılmasına dair ayrı bir takriri vardır. Encümen buna iştirak etmemektedir.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Geri alıyorum.

REİS — Teklif geri alınmıştır.

Encümen Tahir Öktem'in metnine iştirak etmemektedir.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Ben de iştirak ediyorum.

REİS — Başka bir takrirle aynı teklifi yapmış olan Hıfzı Oğuz arkadaşımız da metin itibarıyla Tahir Öktem'in teklifine iştirak etmiştir.

Redaksiyon yapılmadan bir kere daha teklifi okuyoruz...

(Zonguldak Mebusu Tahir Öktem'in takririni tekrar okundu.)

REİS — Metin olarak encümen de filhal iştirak ettiğine göre takririni reylerinize arz ediyorum; Nazarı dikkate alanlar... Almiyanlar... Nazarı dikkate alınmıştır.

32 nci maddeye üçüncü fıkra olarak okunan metin teklif ediliyor, buna göre maddeyi tekrar okutuyorum.

Tasarruf mevduatı sahiplerine munzam menfaatler

MADDE 32. — Bankalar munhasıran tasarruf mevduatı sahiplerine kur'a ile tevzi edilmek üzere tasarrufu teşvik ikramiyeleri tertibedebilirler.

Bankalarea bu madde hükmüne göre tevzi edilebilecek ikramiyelerin her yıl tatbik olunacak miktarı ve nispeti ile şekil, şart, mahiyet ve nevileri Bankalar Birliğinin mütalâası alınarak banka kredilerini tanzim komitesi tarafından tesbit edilir.

Şu kadar ki, kur'aya esas olarak tâyin edilecek asgari mevduat miktarı, vâdeli olanlarda, vâdesiz mevduat için tesbit edilmiş vahidin yarısından fazla olamaz ve diğer şartlar vâdeli mevduat aleyhine değiştirilemez.

Mevduat kabulüne yeniden izin verilen bankalarda iznin verildiği yılı takibeden iki takvim yılı sonuna kadar tertibedilecek tasarrufu teşvik ikramiyeleri balığının âzami miktarını, bu bankaların ödenmiş sermaye ve ihtiyatlarını göz önünde tutarak banka kredilerini tanzim komitesi tâyin eder.

REİS — Okunan maddeyi yeni şekle reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Efendim, 38 nci madde hakkında Fethi Çelikbaş'ın verdikleri takrir Heyeti Umumiyece tasvibolunmuş ve dikkate alınan bu takrirle birlikte madde encümene iade olunmuştu. Bunun üzerine encümenin tanzim ettiği mazbata gelmiştir. Okuyoruz, efendim.

Yüksek Reisliğe

Umumi Heyet tarafından nazara alınması kabul edilerek encümenimize havale edilen Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın teklifi, ruznameye alınarak müzakere edilmiştir:

Neticede: Ziraat ve hayvancılık ile transit ti-

caresinin, 38 nci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, bankaların sermayeleriyle ihtiyat akçeleri yekûnunun % 10 una kadar hakiki ve hükmi şahısların her birinin kredilenmeleri mümkündür. Bu durumda, bir kere daha tesbit edilmiştir.

Diğer taraftan halen mer'î hükümlere nazaran ziraat, hayvancılık, transit mevzularının keza aynı nispette krediye mazhar olmaları mümkün iken tatbikatta mevduat bankalarının bu sahalara iltifat etmedikleri ve kredi taleplerini is'af eylemedikleri de dikkate alınmış ve maddeye % 25 nispetinin konulması bankalara bir mecburiyet değil fakat bir hak tanıyacağı eihetle, tatbiki hayatta bir değişiklik yapmıyacağı ve bu sebeple âdeta muhalin dikkate alınması mânâsına geleceği neticesine varılmıştır.

Madde metninde % 25 nispetinde tatbiki derpiş edilen istihsal şubeleriyle, iktisadi faaliyet kollarının ise bünye ve mahiyetleri itibariyle asgari finansman hudutlarının çok geniş olmasından dolayı böyle bir imkânla teçhizi yerinde telâkki edilerek vaz'edilmiş olduğu nazara alınmış ve ziraat işletmelerinde memleketimizde daha çok küçük işletmeler olduğu hattâ pek mahdut orta ve büyük işletmelerinde % 10 ve icabında bunun da % 25 inin artırılması suretiyle varılacak nispetteki krediyi bel'edecek durumda olmadığı, hayvancılıkta ise henüz mevcut imkânı kullanacak bir fazla talep bulunmadığı gibi hakiki ve hükmi şahısların her biri için madde ile derpiş edilmiş nispetteki krediyi aşacak bir talebi haklı ve zaruri gösterecek bir durum da mevcut olmadığından bünye bakımından yapılacak bir kıyaslama dahi yüzde on nispetinin genişletilmesini izaha imkân verecek bir mucip sebebi ortaya koymamaktadır.

Transit ticareti ise; henüz kredi ihtiyacını ortaya koymamış durumda iken, tatbikatta veya yakın geleceğin faaliyetlerinde % 10 nispetini aşan veya aşmaya istidat gösteren bir hal varmışcasına diğer ticaret kollarından, kredi mevzuunda, ayrı bir hükme bağlanmasını izah etmek mümkün görülmemiş ve bu sebeple transit ticaretini % 25 haddine ithale muvafık mütalâa edilmemiştir.

Encümenimiz, ziraat ve hayvancılığın gelişmesi çarelerinin yaratılması mevzuunda, ana fikirle tamamen mutabık olmakla beraber alınacak tedbirlerin krediyi alâkalandıran noktasında,

mevduat bankalarının risk anlayışları hududundan öteye geçen ve bu nevi teşebbüs ve faaliyetlerin hususiyetlerini dikkate alarak tesis edilecek bir krediye ve fona ihtiyaç olduğuna kaani olarak aynı zamanda bir şahsa açılacak kredi haddinin % 10 un üstüne çıkarılması yerine vatandaşların büyük bir çoğunluğuna teker, teker imkân verecek geniş kredi sağlanmasını maksada daha uygun telâkki etmektedir.

Buraya kadar arz olunan sebeplere binaen Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın teklifleri reddolunmuş ve keyfiyet Yüksek Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere işbu mazbata Riyasete sunulmuştur.

Muvakkat Encümen Reisi Mazbata Muharriri

İstanbul	Sinob
M. Erdener	S. Somuncuoğlu
Ağrı	Bursa
S. Saraoğlu	H. Şaman
Çorum	İçel
Y. Gürsel	M. Dölek
Kütahya	Sakarya
K. Özer	H. Başak

REİS — Mazbata hakkında söz istiyen yok. Mazbatayı reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38 nci maddeyi okuyoruz, efendim.

VI - Kredi muameleleri

Kredi hadleri

MADDE 38. — Bir banka, hakiki ve hükmi bir şahsa doğrudan doğruya veya bilvasıta nakit, mal, kefalet ve teminat şekil ve mahiyetinde veya her hangi bir şekil ve suretle kendi te-diye edilmiş veya Türkiye'ye fiilen tahsis olunmuş sermayesi ile ihtiyat akçeleri yekûnunun % 10 undan fazla kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez veya tahvillerini satınalamaz.

Ancak, sanayi, madin, enerji, nafia hizmetleri, nakliyat ve ihracat işlerinde kullanılmak üzere açılan ve fiilen bu işlerde kullanıldığı tevsik edilen kredilerde bu haddin % 25 e çıkarılması caizdir.

Tevsikin ne suretle yapılacağı, Banka Kredilerini Tanzim Komitesinin mütalâası alındıktan sonra Maliye Vekâletince neşir ve ilân edilir.

Banka Kredilerini Tanzim Komitesinin mütalâası alındıktan sonra Maliye Vekâletinin

teklifi üzerine bu hadleri % 25 nispetinde artırmaya veya eksiltmeye İcra Vekilleri Heyeti yetkilidir.

Bu maddenin tatbikinde;

Hakiki şahısların,

İdare Meclisi reisi, âzası, umum müdürü, umum müdür muavini, müdürü buldukları veya sermayesinin % 10 undan fazlasına sahib oldukları (Ortaklık nispetinin tâyininde, ana, baba, karı, koca ve çocukların hisselerinin yakûnu bir tek şahsa ait hisse ad ve itibar olunur.) ortaklık ve müesseselere,

Menfaat rabitası ile bağlı buldukları şahıs şirketlerine, kredi açılması gibi muameleler bilvasıta kredi verilmesi addedilir.

Aşağıdaki bentlerde gösterilen muameleler yukardaki takyitlere tâbi değildir.

1. Banka Kredilerini Tanzim Komitesinin mütalâası alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyetince tesbit ve ilân olunacak kayıt ve şartlar dâhilinde :

Bankaların en az % 25 sermayesine sahip buldukları sanayi, maadin, enerji, nafia hizmetleri, nakliyat ve ihracat işleri ile müstagal teşekküllerine, munhasıran bu işlerinde kullanılmak üzere açtıkları krediler; (Aneak, bu muameleler her ne suretle olursa olsun üçüncü şahıslara kredi temini maksadına mâtuf olmazlar.)

2. Hususi kanunlarla vaz'edilen hükümlere göre yapılan muameleler;

3. Maliye Vekâleti ile yapılan muameleler;

4. Vâdesinin hulûlüne en az iki sene kalan Hazine bonoları; Hazine kefaletini haiz bonolar karşılığında yapılan muameleler;

5. Karşılığı nakit veya Devlet iç istikraz ve Amortisman ve Kredi Sandığı tahvilâtı olan teminat maktuplarına ait muameleler;

6. Bankaların kendi aralarındaki her nevi muameleler;

7. Maliye Vekâletince kabul edilecek eenebi bankaların veya mümasili itibar müesseselerinin Maliye Vekâletince kabul edilecek muayyen limitler dâhilindeki mukabil kefaleti ile verilen kefalet mektupları.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Talik edilen 70 nci maddeyi okuyoruz, efendim.

MADDE 70. — Kanunun 32, 38, 39, 40, 47, 48, 49, 50, 63 ve 64 ncü maddelerinde yazılı hükümlere riayet etmiyen bankaların ve 50 nci maddenin 3 ncü fıkrası hükmüne aykırı hareket eden iştirakleri ve iştiraklerinin şerik olduğu müesseselerin işlerini fiilen idare eden vazifeli ve alâkalı İdare Meclisi Reis ve âzaları ile umum müdür, umum müdür muavinleri ve müdürleri 5 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezası ile birlikte 6 aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Şu kadar ki; yukarda yazılı maddelerin hükümlerine muhalefet bankaya veya iştirak müesseselerine veya alâkalı şahıslara menfaat temini hedef tuttuğu veya bu nevi hareketler neticesinde fiilen böyle bir menfaat temin edilmiş olduğu takdirde, ağır para cezası 10 000 liradan az olmamak üzere bu menfaatlerin 5 misli olarak hükmedilir.

Bankaların, kanunun 49 ve 50 nci maddelerine muhalif olarak iktisabettikleri menkul ve gayrimenkul malların mahkûmiyet hükmü ile birlikte satılarak tasfiyelerine karar verilir.

Satış ve tasfiye İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine tevfikan adliye icra memurları tarafından yapılır. Satış bedelinden satış ve tasfiye masrafları tenzil edilerek artanı bankaya verilir.

Yukardaki fıkra gereğince satış bedelinden tenzil olunacak masraflar evveleminde Maliye Vekâleti bütçesinin mahkeme hareları tertibinden avans suretiyle ödenir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, muvakkat maddelerle ilgili bâzi takrirler var. Maddelerde sırası geldikçe encümenin mütalâası alınmak üzere bu takrirleri de okuyacağız.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun neşri tarihinde mevcut bankalar, kanunun neşri takibeden 6 ay içinde esas mukavelelerini işbu kanunda yazılı hükümlere intıbak ettirmeye ve Bankalar Birliğinin kuruluşu tarihinden itibaren bir ay zarfında bu Birliğe âza olmaya mecburdurlar.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut bankalar, serma-

ye ve ihtiyatlarını 6 nci maddedeki miktarlara kanunun neşri tarihinden itibaren 3 sene zarfında iblâğa mecburdurlar.

Zaruri hallerde Maliye Vekâleti bu müddeti uzatmaya yetkilidir.

Yabancı bankaların, bu kanunun neşri tarihinde mevcut ihtiyatlarından, kanunların ayrılmasını mecbur tutmadığı miktarlar, asgari sermaye ve ihtiyatlar yekûnunun hesabında nazara alınmaz.

REİS — Encümen

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Efendim, muhterem arkadaşlarımız tarafından kanunun neşriden evvel kurulmuş, faaliyette bulunan ve memleketin muhtelif yerlerinde olan bankaların faaliyetlerini devam ettirmeleri için bâzı hükümlerin vaz'edilmesi istenmiştir. Muvakkat 2 nci maddeyi arz ediyorum :

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun neşri tarihinde mevcut bankalar, sermaye ve ihtiyatlarını, kanunun neşri tarihinden itibaren üç sene içinde 6 nci maddede yazılı miktarlara iblâğ etmeye mecburdurlar.

Yabancı bankaların, bu kanunun neşri tarihinde mevcut ihtiyatlarından, kanunların ayrılmasını mecbur tutmadığı miktarlar, asgari sermaye ve ihtiyatlar yekûnunun hesabında nazara alınmaz.

Başka mahalde şubesi bulunmayan ve bu kanunun neşri tarihinde, nüfusu 60 binden az olan mahallerde kurulmuş olan mahallî bankalar için 6 nci maddedeki asgari sermaye miktarları aranmaz.

Yukardaki vasıtaları haiz mahallî bankalar, tediyeye edilmiş sermaye ve ihtiyatları yekûnunu, bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç sene içinde 500 000 liraya iblâğ etmeye mecburdurlar. Bu bankaların 28 nci maddeye göre kabul edebilecekleri tasarruf mevduatı yekûnu tediyeye edilmiş sermayeleri ile ihtiyat akçeleri yekûnunun 3 mislini geçemez.

Bu maddedeki müddetleri, zaruri hallerde, uzatmaya Maliye Vekâleti mezundur.

Bu maddeyi koymakla bir kere bankaların yaşaması şartını temin etmekteyiz.

İkincisi, sermayeleri asgari 500 bin liraya iblâğı hususuna arkadaşlar iştirak etmişlerdir. Bunu madde metnine koymuş bulunuyoruz.

REİS — Bir dakikanızı rica edeceğim. Siird Mebusu Mehmet Daim Süalp arkadaşımız verdiği tavrında diyordu ki :

«48 nci maddenin hükmünden kanunun neşri tarihinde bankaların diğer bankalardaki iştiraklerinin mahfuz tutulmasını arz ve teklif ederim.»

Bu tavrı 48 nci maddenin müzakeresi sırasında okuduğumuz zaman encümen, «muvakkat maddelerde nazara alacağız» demişti.

Sonra Said Bilgiç arkadaşımızın da bir tavrı vardı, orada da (Bir seneden fazla bir zamandan beri, nüfusu 30 binden aşağı şehir ve kasabalarda faaliyet halinde bulunan bankalar, sermayelerini 2 milyon liraya iblâğa tâbi tutulamaz) diyordu.

Şimdi encümen ikinci muvakkat maddedeki mütalâasını serd ederken bu iki arkadaşımızın mütalâalarını da nazara alarak cevap vermiş oluyor mu?

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Mehmet Daim Süalp'in tavrı 5 nci muvakkat maddede arz edilecektir.

REİS — İkinci Muvakkat madde olarak encümenin getirdiği yeni metni bir kere okuyalım, ondan sonra söz isteyenlere söz verelim efendim.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun neşri tarihinde mevcut bankalar, sermaye ve ihtiyatlarını, kanunun neşri tarihinden itibaren üç sene içinde 6 nci maddede yazılı miktarlara iblâğ etmeye mecburdurlar.

Yabancı bankaların, bu kanunun neşri tarihinde mevcut ihtiyatlarından, kanunların ayrılmasını mecbur tutmadığı miktarlar, asgari sermaye ve ihtiyatlar yekûnunun hesabında nazara alınmaz.

Başka mahalde şubesi bulunmayan ve bu kanunun neşri tarihinde, nüfusu 60 binden az olan mahallerde kurulmuş olan mahallî bankalar için 6 nci maddedeki asgari sermaye miktarları aranmaz.

Yukardaki vasıfları haiz mahallî bankalar, tediyeye edilmiş sermaye ve ihtiyatları yekûnunu, bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç sene içinde 500 000 liraya iblâğ etmeye mecburdurlar. Bu bankaların 28 nci maddeye göre kabul edebilecekleri tasarruf mevduatı

yekûnu tediye edilmiş sermayeleri ile ihtiyat akçeleri yekûnunun 3 mislini geçemez.

Bu maddedeki müddetleri zaruri hallerde, uzatmaya Maliye Vekâleti mezdur.

REİS — Ferid Melen.

FERİD MELEN (Van) — Muhterem arkadaşlarım, altıncı maddenin müzakeresi sırasında arkadaşlarımızın konuşmaları ve takrirler üzerine encümen, halen faaliyette bulunan bankaların tamamının kabul edilmekte olan yeni hükmün şümulü haricinde kalmasını temin edecek bir metin hazırlıyacağını söylemişti. Şimdi huzurunuzda getirilen metin kayıtlı ve şartlıdır. Sermayesi nazarı itibara alınarak nüfusu 60 binden aşağı olan yerlerde açılan bankaları tanımakta mütebakisini umumî hükme tâbi tutmaktadır. Bu, arz ettiğim maddenin müzakeresinde burada encümenence serd edilen fikre tamamen aykırıdır ve yeni bir görüşü ihtiva etmektedir. Arkadaşlarımızın da burada müdafaa ettikleri gibi teklifi haksız, lüzumsuz, icapsız buluyorum. Ben bunu memlekette büyük sermayelere yaşama hakkı veren ve diğerlerini ortadan kaldırmayı istihdaf eden bir hüküm add ediyorum. Bunun dışında Ticaret Kanununun kabul ettiği hadlerle banka kurulabilmelidir. Bu da olmazsa hiç değilse yıllardan beri memlekette çalışmakta bulunan müesseselerin müktesep haklarına zarar vermiyelim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Said Bilgiç arkadaşımızın huzurunuzda da bir kere daha okunan takriri göstermektedir ki, ne yaşayan bankaların kayıtsız şartsız halihazır şartlarla faaliyetlerine devam edecekleri encümenence kabul edilmiş ve ne de böyle bir teklif vâkı olmuştur.

Sermayenin 500 000 liraya iblâğı hususu onlar tarafından ileri sürülmüştür, biz de kabul ettik. Eğer mahallî vasfını kaybedip daha umumî bir kitleye hitabedecek durumda olurlarsa o takdirde iki milyondan bunları istisna etmenin bütün mucip sebepleri ortadan kalkmaktadır. 60 bin nüfusu şart koşmak suretiyle bugünkü vaziyeti olduğu gibi tesbit etmekteyiz. Büyük sermayelere iş yaratmak ve küçük sermayeler için de kayıt koymak gibi mü-

talâalar 6 ncı maddenin konuşulması sırasında uzun uzadıya serd edildi ve cevaplarını aldı. Ve bu nokta kabul edilmediği içindir ki, asgari sermayenin iki milyon lira olması Muhterem Meclisçe de madde metnine alınmak suretiyle tasrih edildi. Ferid Melen arkadaşımızın muvakkat madde vesilesiyle Yüksek Heyetinize yaptığı mâruzatını, onların bir tekrarı addetmekteyiz. Bu itibarla cevaptan da müstağni addediyoruz.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Encümen-den bir soru sormak ihtiyorum. Bu nüfus önümüzdeki sayımlarda yükselirse ne olacak?

SERVER SOMUNCUOĞLU (Devamla) — Bunların çoğu 40 binden aşağı, 30 binin içinde olan yerlerdir. Uzun müddet onların bu hali ile faaliyette bulunmaları beklenir. Eğer nüfusu çoğalırsa ne olur? O takdirde yine madde-i mahsusasına göre kanunun emrettiği iki milyona intibak ederler.

REİS — Muvakkat ikinci madde olarak okuduğumuz metni reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Bankalar, mevduatın 26 ncı madde gereğince tasnifini bu kanunun yürürlüğe vaz'ı tarihinden itibaren 6 ay zarfında ikmal ve mütaakıp üç aylık hesap hulâsalarında göstermeye mecburdurlar.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Bankalar, 2999 sayılı Kanunun 4196 ve 5072 sayılı kanunlarla muaddel 26 ncı maddesi mucibince mubayaa ettikleri tahvillerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kanuni karşılık olarak ellerinde bulunanları, itfa tarihlerine kadar, işbu kanunun 33 ncü maddesi mucibince Amortisman ve Kredi Sandığı adına Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yatırılması icabeden kanuni karşılıklar yerine muhafaza etmeye yetkilidirler. Ancak bu takdirde:

a) Kanunun yürürlük tarihindeki mevduatları yekûnundan tahvillerin mubayaa kıymetlerine göre tahville karşılanmayan kısım ile ellerindeki tahvillerden itfa olunanların temsil ettikleri kanuni karşılıkları Amortisman ve Kredi Sandığı adına Türkiye Cumhuriyet Mer-

kez Bankasına üç ay içinde yatırmakla mükelleftirler.

b) Yukarda yazılı tahviller işbu kanunun 37 nci maddesi hükümleri dairesinde kayıt ve muhafaza edilir ve aynı hükümlere tâbidir.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bankalar, 39, 48 ve 49 ncu maddeler hükümlerine aykırı muamelelerin tasfiyesini 50 nci maddede yazılı ihtiyaçlarından fazla gayrimenkullerin tasfiye ve satışını işbu kanunun yürürlüğe vaz'ı tarihinden itibaren 3 sene içinde ikmal etmeye mecburdurlar.

Zaruri hallerde Maliye Vekâleti, Ticaret Vekâletinin de mütalâasını almak şartıyla bu müddeti uzatmaya yetkilidir.

Bu müddet zarfında tasfiye edilmiyen gayrimenkuller alâkahların cezai mesuliyetleri baki kalmak şartıyla adliye iera dairelerince, İera ve İflâs Kanunu hükümlerine tevfikân satılarak tutarlarından masraflar tenzil edildikten sonra bakıyesi bankaya verilir.

Yukardaki fıkra gereğince satış bedelinden tenzil edilecek olan masraflar evvel emirde Maliye Vekâleti bütçesinin mahkeme haraları tertibinden avans suretiyle ödenir.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Efendim, Daim Süalp arkadaşımızın sunduğu takrire, encümen olarak iltihak ettik. Ve muvakkat 5 nci maddenin sonuna şu fıkrayı arz ve teklif ediyoruz :

«Bu kanunun neşri tarihinde mevcut bankaların, kanunun neşrinden evvel, diğer bankaların sermayelerine iştirak suretiyle tahsis ettikleri miktarlar 48 nci maddedeki % 10 nispetinin hesabında nazara alınmaz.»

Bunun istihdaf ettiği mâna şudur : Bugün mevcut bankalar, diğer birtakım bankaların sermayesine iştirak etmiş durumdadırlar. Kanunda iştirakler bir hadle bağlanmış ve bu haddin üstüne çıkmamaları temin edilmiştir. Bugünkü durumları bir hakkı mükteşebolarak kabul edildiği için bu muvakkat madde fıkrası uygundur. Fıkranın kabulünü rica ediyorum.

REİS — Encümen, muvakkat 5 nci madde-

ye son fıkraya olarak bu fıkranın ilâvesini talep etmektedir.

Fıkrayı okuyoruz :

Bu kanunun neşri tarihinde mevcut bankaların, kanunun neşrinden evvel, diğer bankaların sermayelerine iştirak suretiyle tahsis ettikleri miktarlar 48 nci maddedeki % 10 nispetinin hesabında nazara alınmaz.

REİS — Bu fıkrayı da ilâve etmek suretiyle 5 nci muvakkat maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte mevcut bankalar, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı mükellefiyetleri bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren iki ay içinde yerine getirmekle mükelleftirler.

REİS — Söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Bu kanunun neşri tarihinde mevcud olup 7 . II . 1956 tarihli ve 4/6620 sayılı Kararname ile kurulmuş bulunan «Banka Kredilerini Tanzim Komitesi»nce ittihaz edilmiş bileümle kararlar, bu kanunun 47 nci maddesi ile kurulan Komitece hilâfına karar alınmadıkça, işbu yeni komite tarafından ittihaz olunmuş kararlar gibi hüküm ifade eder.

REİS — Söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 8. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte bankalar yeminli murakıplığında bulunanlar, ayrı bir tâyin muamelesine lüzum olmaksızın yeni kadrolara geçirilirler.

Maliye Vekâleti, yeni kadrolar mecmuunun üçte biri nispetinde, teftiş, murakabe ve bankacılık sahasında ihtisas sahibi kimseler arasından, bir yıl müddetle imtihanla bankalar yeminli murakıbi tâyinine yetkilidir.

REİS — Söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 9. — Yukardaki muvakkat maddeler hükümlerine aykırı hareket eden bankalarla bu bankaların vazifeli idareci

vé memurları 1, 2, 3 ve 6 ncı muvakkat maddelere aykırı fiiller için 68 ncı madde; 4 ncü muvakkat maddeye aykırı fiiller için 69 ncü madde ve 5 ncı muvakkat maddeye aykırı fiiller için de 70 ncı madde hükümlerine göre ve aynı esâslar dâhilinde cezalandırılırlar.

REİS — Söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 85. — Bu kanun neşri tarihinden üç ay sonra meriyete girer.

REİS — Takrir var, okuyoruz, efendim.

Riyasete

85 ncı maddenin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Zonguldak
Sebati Ataman

MADDE 85. — Bu kanunun 11, 38, 39, 40, 41, 48, 49, 61, 84 ncü maddeleri ile, muvakkat 8 ncı maddesi kanunun neşri tarihinde, diğer maddeleri neşrinden üç ay sonra meriyete girer.

REİS — İzahat verecekseniz, buyurun.

SEBATİ ATAMAN (Zonguldak) — Efendim, takririmde arz ettiğim gibi teşkilâta taallük eden bazı maddeler mevcuttur. Maddelerin numaralarını arz ettim. Bunların kanunun neşri tarihinden itibaren derhal mevkii tatbika girmesi lâzımdır. Öbür hükümlerin meriyete girmeleri 3 ay tehir edilebilir. Fakat bunlar tehir edilemez. O bakımdan takririmde arz etmiş bulunuyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Encümen iştirak ediyor mu?

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MÜHARRİRİ SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Ediyoruz efendim.

REİS — Encümen de filhal iştirak ediyor.

Teklif edilen metni 85 ncı madde olarak reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 86. — Bu kanun hükümlerini İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Lâyiha tasvibedilmiştir, efendim.

2. — Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihası ve Ziraat ve Adliye encümenleri mazbataları (1/131) (1)

REİS — Bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında 12 ncı sırada bulunan (Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihasının) ehemmiyetine binaen, ruznamede bulunan diğer bütün işlere takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Ziraat Vekili
Nedim Ökmen

REİS — Bir takrir daha var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında 12 ncı sırada kayıtlı (Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihasının) diğer işlere takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif eylerim.

Adliye Encümeni Reisi
Cevat Ülkü

REİS — Ziraat Vekili ve Adliye Encümeni Reisinin takrirleri aynıdır. 1 ncı defa müzakeresi yapılacak işlerin 12 ncı maddesinde yazılı (Bâzi orman suçlarının affına dair lâyiha) nın takdimen görüşülmesi teklif edilmektedir. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerine söz alan arkadaşlar: Mehmet Kâmil Boran, Hasan Erdoğan, Mehmet Geçioğlu, Saim Karaömerlioğlu.

Buyurun Kâmil Boran.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Müzakere konusu kanun tasarısı bazı orman suçlarının affını ve orman idaresinin bunlardan mütevellit şahsi haklarının sukutunu derpiş ediyor. Yanılmıyorsam bu aynı mevzuda ya üçüncü, ya da dördüncü af olacaktır. Af müessesesi yerinde kullanılmazsa veya suiistimal edilirse bundan fayda yerine zarar hâsıl olur. Ferdin kanunlara olan saygısı, çekinmesi azalır. Hattâ kaybolur. Mütevali aflarla cesaret bulanlar da-

(1) 119 sıra sayılı matbuza zaptın sonundadır.

ha çok suç işler. Diğer taraftan, af müessesesi ni işletirken suçların mahiyetini de göz önünde tutmak icabeder. Benim nazarımda, hangi şartlar altında ve kimler tarafından işlenmiş olursa olsun ve kanuni cezaları ne kadar hafif bulunursa bulunsun orman suçları memlekete son derece zararlı olmaları hasebiyle asla affa ve müsamahağa lâyük bulunmıyan ağır suçlardır. Bu suçlar memleketi gitgide bir çöl haline getirmektedir. Ana vatanın istikbali ve selâmetini tehditmektedir. Ormanların hayati ehemmiyeti üzerinde konuşacak değilim. Bunu cümmeniz müdriksiniz. Esasen son yılların korkunç sel felâketleri, orman tahribatının bizi nasıl bir istikbale namzet kıldığını açıkça göstermektedir. Af müessesesinin işleyişinde aynı zamanda bir teadül ve tevazün olmak lâzımgelir. Daha birkaç gün evvel önce son derece ağır kanunların müphem ve dağınık unsurları yüzünden iki gizgi veya üç kelime için şiddetli cezalara mahkûm olarak zindanlara düşmüş münevver, vatanperver, fakat talihsiz vatandaşlardan ısrarla esirgenen af imkânı memlekete hareketleriyle çok daha büyük ve izalesi hemen hemen imkânsız zararlar vermiş olanlara bilmem kaçını defa olarak cömertçe ihsan edilmektedir. Yanlış anlaşılmasın; ben, çiftçinin, köylünün aleyhine konuşmuyorum. Ben, ormanın, memleketin ve binnetice bütün milletin lehinde konuşuyorum. Orman köylülerinin darlıkta bulunduğuna hiç şüphem yok. Fakat 6831 sayılı Orman Kanununun bir 13 ncu maddesi var. Bu madde orman köylüleri için bir kalkındırma kredisi derpiş etmiştir. Krediyi karşılamak üzere yine aynı madde 20 yıl müddetle Ziraat Vekâleti bütçesine; senelik miktarı 50 milyon liradan aşağı olmamak şartıyla ve Ziraat Bankası sermayesine mahsuben tahsisat konulmasını âmirdir.

Başvekiliden soruyorum; (Kendileri bermutat yok. Her halde fahrî belediye reisliği vazifesini fazla benimsemiş olacaklardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplantıda bulunduğundan da tegafül buyuruyorlar.) (Soldan, gürültüler)

REİS — Rica ederim, Başvekilin bulunup bulunmamasının mevzula ne alakası var?

MEHMET KÂMİL BORAN (Devamla) — Ziraat Vekilinden soruyorum; bu maddeye istinaden 1958 bütçesine kaç liralık tahsisat konulmuştur?

Arkadaşlar; gerek Hükümetin esbabı mucibe-

sinde, gerekse encümenlerin mazabatalarında, bu tasarımı haklı ve makbul gösterecek ciddî sebeplere maalesef rastlıyamadım. Meselâ suçların ihtiyaç saikiyle işlenmiş olması bir af sebebi olarak ileri sürülüyor. Bu sebep, her türlü hukuki değerden mahrumdur. İhtiyaç sahiplerini suç işlemeye teşvikten başka bir şeye yaramaz. Bu bakımdan da son derece tehlikeli ve bir kanun gerekçesinde yer alması mucibi hayrettir. Yine meselâ affın teşmil edildiği devrenin eski ve yeni kanunlar arasında bir intikal devresi olarak kabul edilebileceği ve halkın değişik kanun hükümlerini akabinde kavrayamadığı ileri sürülmektedir. 6831 sayılı Orman Kanununa nazaran asla daha ağır ve daha karışık bir orman rejimi getirmiş değildir. Sonra bu, ne uzun bir intikal devresidir! Hükümet lâyihasına af 15 . VIII . 1956 tarihinden 1 . II . 1957 tarihine kadar olan yani 15 aya yakın bir müddete teşmil edilmiştir. Adliye Encümeni bu müddeti 1 Mayıs 1958 tarihine kadar uzatmıştır.

Af Kanunu Büyük Millet Meclisine 1958 yılının 2 nci ayı başında sevk edildiğine ve keyfiyetin bütün memleketçe duyulduğuna nazaran Adliye Encümeni tadili aftan emin olarak suç işlemişleri de affın şümulüne dâhil etmek garabetini göstermiştir. Bilemem bunu nasıl izah edecektir?

Arkadaşlar; kanun lâyihalarının tabiatıyla daima bir esbabı mucibesi bulunur, esbabı mucibelerinde yazılı olanlar vardır. Bu esbabı mucibe yazılı olarak gösterilir. Bir de bâzı ahvalde yani şimdi olduğu gibi yazılması mümkün görülemeyen mucip sebepler de vardır.

Seçime takaddüm eden günlerde memleketin ormanlık bölgelerinde halkın ormanları kesmeye teşvik edildiği ve D. P. iktidarda kalırsa kendilerini mutlaka affedileceklerine dair teminat verildiği herkesçe malûmdur. Bu yüzden memleketin ormanlık bölgeleri asla telâfi edilemeyecek insafsız tahribata sahne olmuştur. Bugün bu af kanununu getirmektedir. Demek ki, seçim sırasında halkın kulaklarına fısıldananlar gerçekleşmek safhasına girmiştir. Yani bir başka tâbirle rey için memleketin yerine konulmaz tabii hazineleri heba edilmesi ve vatanın ormansızlık felâketine sürüklenmesi bir gelenek haline gelmek temayülünü göstermektedir. Vicdanlarımız buna nasıl razı olur?

Lâyihanın esbabı mucibesinde orman sevgisinin yerleşmekte bulunduğu işaret edilmektedir. Hâdiseler ve bilhassa bu af kanunu lâyihasının mevcudiyeti bu iddiayı maalesef kıymetten düşürmektedir.

Memleketimizde son yıllarda aşikâr bir ağaç düşmanlığı baş göstermiştir. Muhtelif vesilelerle İstanbul'da köklenen ağaçların sayısını bunlara kıyanlar dahi bilmemektedir. Ankara'da yıllarca sürmüş emek ve masrafların mahsulü pek çok ağaç, hemşehrilerin hazin ve ümitsiz bakışları altında yerlere yıkılmış, Ankara yeşillik bakımından otuz yıl önceki haline getirilmiştir.

NAFIA VEKİLİ TEVFİK İLERİ (Samsun)

— Yüz binlerce ağaç dikiliyor.

M. KÂMİL BORAN (Devamla) — Arkadaşlar; aftan müspet bir netice çıkmaz. Eğer orman suçları, suç işlemek maksat ve ihtiyadı ile yapılıyorsa daha da artar. Zarurettten ve ihtiyaktan doğuyorsa orman köylüleri kalkındırılmadıkça devam eder. Ancak kesilecek tek bir ağaç kalmayınca nihayet bulur. Memleketin selâmeti ve bekası namına bu kanun lâyihasının reddini teklif ediyorum. Baltanın ve kazmanın D. P. nin sembolü ve arması haline gelmesini sizler önlemelisiniz.

REİS — Hasan Erdoğan.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Muhterem arkadaşlar, Meclise geldiğim, yani teşriî faaliyete başladığım devre içerisinde iki defadır ki, orman suçlarının affına dair kanun teklifinin görüşülmesine şahidölmek talihsizliğine uğradım. Bir bakımdan fakir, hiçbir geçim imkânı olmayan, soğuktan kıvranan insanların, eivarlarında bulunan ve kendilerine aidolmayan her menbadan istifade etmeyi düşünecekleri bir hakikattir. En kolay istifade menbalarından birisi de ormanlarımızdır.

Orman bölgesine dâhil bir kazanın çocuğuyum. Üzülerek huzurunuzda ifade edeyim ki, köyüm ormanın içerisinde idi, şimdi kilometrelerce uzakta bulunmaktadır. Bunun sebepleri nelerdir? Bunu Büyük Meclis olarak bitaraf, soğukkanlı bir şekilde bu milletin mümessilleri olarak tetkik edip, üzerinde durmamız lâzımdır.

Hakikat olan bir şey varsa, o da, senelere süren orman bakımsızlıkları, yangınlar, ağaç katliâmı bu memleketin ormanını, orman sathını çok azaltmış ve bizler çok şükür, Anadolu'nun

istikbalini düşünür hale gelmişizdir. Artık teker, teker şu köyün, şu köylünün ihtiyacını değil, topyekûn bütün memleketin yarımını düşünmek mecburiyetindeyiz. Orman ve ağaç sevgisini herkes benim kadar takdir buyurur. Yalnız şunu bilmemiz lâzımdır ki, vâsi göl halini almış olan Konya yolunun iki tarafına dikilen «Yaş kesen, baş keser» levhaları ile bu dâvayı halledemeyiz. Şu af kanunu dolayısıyla meselenin üzerine parmağımızı basıp hâdiseleri olduğu gibi görmeliyiz.

Birçok vatandaşlar zaruri ihtiyacını temin için ormanda katliâm yapmaktadırlar. Bu bir hakikattir. Buna katliâm demeyeyim, fakat bunun yanında ormandan geçinen geniş bir vatandaş kütlesi vardır. Şu partiden, bu partiden, nereden olursa olsun, geniş bir vatandaş kütlesi, babasının buğday tarlasını dahi zamanında kesmesini bildiği halde, ormanlara o tarladan daha kolay girmekte, yollarını bulmakta ve normâl olmayan vasıtalarla bunları piyasaya sürmekte ve bunlardan servet edinmektedir. Bu bir hakikattir. Bu tip insanlar umumiyetle iktidar taraflarına yönelmektedirler. İktidar hangi tarafta ise onun gölgesi altında, kendi katliâmını, kendi ticaretini ve kendi işini yapmaktadır. Fakat ormanlarımız geniş bir şekilde tahribedilmekte ve harabolmaktadır. Vatandaşın, ağaç ihtiyacı, kereste ihtiyacı ve derdi vardır. Her köye gideriz, bunu yana yakıla anlatırlar. Fakat diğer taraftan memleketin bir de orman meselesi mevcuttur. Bugün çıkarılan orman kanunundan, kanaatim şu merkezdedir ki, ne Devlet memnundur, ne bu kanunla ormanlar korunabilmektedir ve ne de tam mânasiyle halk memnundur. Halk şikâyetçidir. Yakinen tanıdığım birçok kimse vardır, orman yanında bir bina yaptırmıştır, üç sene olduğu halde hâlâ binasının üzerini örtecek bir tek ağaç alamamıştır. Aynı köyden günde 50, 60, 100 tane orman arabasının geçtiğini görmüşümdür. Orman mahsulleri hakiki ihtiyaç sahiplerine verilmiyor. Bunda muhtelif insanların, muhtelif rolleri vardır. Koruma imkânları mahduttur. Orman işleriyle uğraşanların nasıl suiistimal yaptıklarını gece o mntakada lokantalara gittiğiniz zaman görürsünüz.

Şimdi bu Af Kanununu getiren arkadaşlar esbabı mucibelerinde diyorlar ki, katiyata sebebiyet verildiği ve binnetice Devletle efrat arasında binlerce orman dâvalarına yol açıldığı ma-

lündür. Evet, bu doğrudur. Binlerce vatandaşla Devlet arasında birtakım büyük orman dâvaları tahaddüs etmiştir. Fakat bu kanun, bu dâvayı halledecek bir mahiyet taşımamaktadır. Bugün ormanlarımızı baltadan kurtarmadan, esaslı bir işletmecilik kurmadan korunmaya ve memleketin yarınını düşünmeye imkân yoktur. Şahsi kanaatim bu olmakla beraber elimdeki mütehasşislar raporları da bunu göstermektedir. Ormandan balta çıkarılmalı ve iyi bir işletmecilik kurularak fenni şekilde kesim yapılmalıdır. Fakat vatandaşın kereste ve yakacak ihtiyacı da temin edilmelidir. Ağaca en büyük bir sevgi ile bağlı bir insan farzedelim, soğukta zaruret hâsıl olduğu zaman nihayet o da bu ağaca kıyacak ve ondan istifade çaresini arayacaktır.

REİS — Hasan Bey, sözünüze müdahale şeklinde telâkki buyurmamanızı rica edeceğim. Halen Orman Suçlarının affına dair kanun lâyihasının müzakeresini yapıyoruz. Yeni bir Orman Kanunu tedvin edilmediğine göre sözünüze bu istikamette devam ederseniz, bunun altından kalkmamıza imkân yoktur. Affın şumulü dâhilinde suçluların buna lâyük olup olmadıkları hakkında mütalâa serd etmenizi sizden ve diğer hatip arkadaşlarımızdan rica edeceğim.

REİS — Devam buyurunuz efendim.

HASAN ERDOĞAN (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, fikirlerimi esbabı mucibeye istinat ettirerek söylüyorum. Fikirlerimi izah ederken kanunun aleyhinde ve lehinde konuşurken bu hususlara temas etmemi mazur görün, bunları söylemek mecburiyetindeyim. Biliyorum vaktinizi alıyorum, aksi halde fikirlerimi benimsiyen ve hürmet eden arkadaşlarımı fikirlerime iştirak ettirmeme imkân yoktur. Arkadaşlar her halde buraya gelirken, kanunu reddedelim veya kabul edelim diye bir karar vermiş değillerdir. Umumi Heyetten alacakları fikirlere göre kararlarını vereceklerdir. Bana bir hatip olarak düşen vazife arkadaşlarımı fikirlerime yöneltmektir. Bu bakımdan mazur görünüz.

REİS — Peşinen özür dileyerek «Müdahale şeklinde kabul buyurmayınız» dedim. Devam buyurun.

HASAN ERDOĞAN (Devamla) — Biz orman tahribini neticede getirip zavallı keginin

boynuna yüklüyoruz. Halbuki işler daha derinden tetkik edilecek olursa, ormanda menfaati olan insanların zâti ihtiyaçlarından ziyade bu işin ticaretini yaptıkları için ormanı tahrip ettikleri görülür. Biz bu af kanununu çıkarmakla ticaret yolu ile ormandan menfaat temin etmiş olan insanları da bu vesile ile affetmiş oluyoruz. Bugün orman mintakalarında oturan vatandaşlara zatî odun ihtiyaçları verilmektedir. Bu verilen miktarı nazarı dikkatinize arz edersem pek az bir yekûn tutmadığını görürsünüz: 1950 yılında 4 588 000 küsur ton zati ihtiyaç olarak vatandaşlara odun verilmiştir.

Buna rağmen ormanlarımızda muazzam bir katliam mevcuttur. Bu katliam gayet büyük bir yekûn tutmaktadır. Demek ki, bu katliam sadece ihtiyaç saikiyle yapılmamaktadır.

Maddelerde var: Muayyen bir santimden aşağı, zannedersenem 2,5 santim, fidanları ve ağaçları sureti katiyede kesmek yasak olduğu halde bu gibi fidanların ve ormanların muazzam katliama mâruz kaldığı aşikârdır. Bundan evvel çıkan af kanunlarından sonra da görülmüştür ki, bu katliâm durmamıştır. O halde af, bunun için yalnız başına bir çare değildir.

Vatandaşı ormana sokmamak çarelerini ararken onun ihtiyaçlarını da temin etmek mecburiyetindeyiz. Kömür verelim diyemeyeceğiz. Çünkü bugün kömür fiyatları da çok pahalıdır. Şahsan hayvan gübrelerini yakan insanların azalmasını isteyen insanlarız ama zaruretler ve hakikatler bu vatandaşların bunlardan başka bir şey yakmasına imkân olmadığını göstermektedir. Bir taraftan halkın ihtiyaçlarını düşünmek mecburiyetindeyiz, fakat arz ettiğim husus gayet enteresandır. Orman suçlarında affedilen insanların birçokları, ticaret yapan kimselerdir, işini bilen ve yürüten insanlardır. Ormanın yakınında, civarında birçok köylü değil, ormanın yüzlerce kilometre uzağındaki insanlar katile katile ormandan faydalanmaktadır.

Netice olarak basit propagandalarla bir kibrit kutunun üstüne «ormanlarımızı koruyalım» demek veyahut yolun kenarına bir levha asmak veya sigara kutusunun içerisine «orman yurdun servetidir» diye yazmakla bu dâva halledilemez. Sık sık orman suçlarının affına dair kanunlar çıktıkça, radikal olarak esas üzerinde

durmayıp, işi af yoluyla halletmek, mahkemelerde biriken dosyaları, dâvaları azaltmak için, bu saikle Devlet ile fert arasındaki dâvalar çoğalmasın, azalsın diye hareket edersek, affedersek, bir müddet için maksat hâsıl olur, fakat bununla ormanları koruyamayız.

Şimdi, meselâ bir af yapabiliriz, fakat işin enteresan tarafı, orman suçlusu vatandaş; «kaçak tutulan şu ağaçlar senindir», dediği zaman yanına gitmez, «evimin önüne koymuşlar, bilmiyorum» der. İki sene dâvası görülür, suçun sahibi o değildir. Meclisten af kanunu çıkınca «bu ağaçlar benimdir» diye sahip çıkar, şayet satılmışsa Devletten parasını ister, üstelik millî servetten bir de alacaklı duruma geçer. Alacaklı olunca bu defa bir af; ikinci suç işlemeye bir nevi teşvik olur. Nasıl olsa bir af daha gelir, Allah kerim diyor, başlıyor orman kesmeye.. Altı ay sonra, bir sene sonra arkasından bir af. Hâdiseler de gösteriyor ki, bu dördüncü aftır. Demek ki, suç işlemeye devam ediyor. Arkasından af gelir diyor, kesiyor. Şu halde vatandaş da orman suçlusunun affedilmiyeceği intibasını uyandırmak lâzım. Ondan sonra onun zaruri ihtiyaçlarını düşünmek, onu suç işlemeyecek hale getirmek lâzım. Aksi halde bu suçlar devam eder. Meselâ 1950 de orman kesme suçu 12 370 iken 1954 de 32 239 a çıkmış. Bu resmîdir, demek ki, aflara rağmen suç artmış, bir teşvik var.. Taşıma suçu; 11 390 dan 36 112 ye çıkmış. İzinsiz otlatmak suçu; 321 den 1 000 e çıkmış. Bu, zavallı keçinin suçu. (Soldan : «Dünyanın her tarafında öyle» sesleri, gürültüler) Dünyanın her tarafında öyle olabilir, fakat Almanya'ya giden arkadaşlar bilirler; orada 100 - 150 sene evvelki suni ormanların gölgelerinde halk hem oturuyor, hem de kesebiliyorlar. Yangın yolları var. Af dilerim, belki Reis bey yine mevzu dışına çıktığını söyleyecek : Berlin abluka edildiği zaman İngiliz ve Amerikalılar tarafından havadan kömür ve yiyecek getiriliyor. Sonra İngilizler Berlin ormanlarının kesilmesini emrediyorlar. O zamana kadar ağ, susuz, perişan bir halde olmalarına rağmen Almanlar ilk defa ses çıkarıyorlar, «hayır, diyorlar, size ağaçlarımızı veremeyiz. Onları kesemezsiniz!» İngilizler; «biz daha fazlasını dikeriz» deyince, yaşlı Almanlar; «siz daha fazlasını dikersiniz ama,

bunları görmeye bizim ömrümüz yetmez, onun için biz Alman milleti olarak her şeye razıyız, fakat ağaçlarımızı feda edemeyiz» cevabını vermişlerdir.

Muhterem arkadaşlar; sizlerin de aynı tesir altında bulunduğunuzu biliyorum; fakat kanaatimce bu kanun zamansızdır, yersizdir, lüzumsuzdur. Bu kanunun çıkacağı daha evvelden vatandaşlara ifşa edilmiştir. Bu yüzden de suçlar artmıştır ve artmaktadır.

SELİM ERENGİL (İstanbul) — Sizin tarafınızdan söylenmiştir.

HASAN ERDÖĞAN (Devamla) — Benim tarafımdan söylendiğini bilmiyorum, ama Demokrat Parti Genel Başkanı vermiş olduğu bir nutukta; «tekrar iktidara gelir gelmez ilk çıkaracağımız kanun orman suçlarını af kanunu olacaktır» demiştir. Ben bu sözlerimle iktidar partisine mensup hiçbir arkadaşta târizde bulunmak istemiyorum. Yalnız şunu söyleyeyim ki; bugün Demokrat Partili olan suçlu Halk Partisi iktidara geldiği zaman Halk Partili olacak ve size selâm dahi vermiyecektir. Çünkü bu vatandaşların ormandan menfaati vardır, senede milyonlarca menfaati vardır.

Arkadaşlar; bu sözlerimi teyit için bir misal vereceğim. Arzu ederseniz bunların isimlerini de verebilirim. 5653, 6831, 6385 sayılı orman kanunlarından faydalanarak affedilen bir vatandaşın kazanmış olduğu gayrimesru serveti size okuyayım. 3 114 m³ ağaç kesmiş 25 578 aded 500 liradan 1 milyon 557 bin lira elde etmiş, bu da affın şumulüne girmiştir. İstiyen arkadaşlara dosya numaralarını da verebilirim. Bu 25 aded dosyalı suçtur. 996 m³, halen tetkikte olmak üzere 3 114 metre küb emval kazanmıştır.

Şimdi, bu vatandaşın bir orman bölgesi kazasının Demokrat Parti başkanı olması bir şey ifade etmez. Yalnız deminki, fikirlerimi teyid eder mahiyette olduğu için arz ediyorum.

Yine aynı kazanın ilçe idare heyetinden üç kardeşin 27 dosyası vardır, iki milyon liralık servet elde etmişler. 27 dosya affedilmiştir.

İki defa da sahte damga tanzim etmeleri dahi affedilmek imkânını buluyor. İşte biz; «Sırtında yakacak götüreni affediyoruz, şu zavallıyı affediyoruz, mahkemelerden şunlar kurtuluyor.» diyoruz; halbuki bu kanunlardan arz

ettiğim şekildeki vatandaşlar faydalanıyor.

Bunlar verdiğim iki misâldir. Demek ki, bu şekilde biz orman suçlarını affetmekte, af kanununu çıkarmakla bu dâvayı halledeceğimizi sanıyorsak aldaniyoruz.

Muhterem arkadaşlarımı diyebilir ki, beş metre küb keresteyi affediyoruz, bundan ne çıkar? Bundan evvelkini kanun affediyor, bu kanun şumulüne girmiyor, öbür kanunlardan istifade ediyorlar.

Arkadaşlar; 25 bin aded ağaç kesmiş adamı, başlıbaşına 25 dosyayı affediyoruz, cebine 25 bin aded ağaçın parası 1,5 milyon lira indiren adamı affediyoruz, bu memnun, diğer tarafta iki hayvan yükü onun götürdüğü affedildim, diyen de memnun. Netice meydanadır.

Arkadaşlar, fazla vaktinizi almak istemiyorum, son olarak günü arz edeyim ki, orman suçları affedilmekle orman dâvası halledilir zannedilirse bu bir zahul olur. Fakat mesele nin esası olarak üzerine eğilmek ve bu af kanununu dolayısıyla suç işleyecek vatandaşları teşvik etmemek lâzımdır. Mütevali afflar daima suç teşvik etmekte, suç işliyende bir korkudan ziyade bir fikir hâkim olmaktadır. Bu fikir, nasıl olsa affedileceğim, fikridir. Bu yüzden millî servetimiz heder olmaktadır.

Bu mesele üzerinde arız ve âmîk eğilir ve orman meselesini halletmek imkânlarını bulursak bu şekilde affedilen suçları teşvik etmek imkânı bulunmaz. Maddeleri geldiği zaman arz edeceğim. Suçlu affediliyor, hiç olmazsa ormanı kesen insanlardan alınmış olan orman emvali geriverilmesin, verilmek imkânları bulunmasın. Demin arz ettiğim dosyalarda şu imkânlar bulunmamış olsaydı, ormanı kesen bu insanlar hiç olmazsa bu serveti memlekete bırakmış olurlardı. Suç işliyor, kesiyor, satıyor, 27 suçu olan şahıslar affedilmiş, hattâ bunlardan bir tanesi Devletten 25 bin lira almış, kesdiği ağaçları bulamamışlar, 25 bin lira tazminat ödemişlerdir.

Arkadaşlar; suç işliyenin aletini baltasını olsun, ormana hürmet etmek bakımından, vermemek lâzımdır. Arabası nakil vasıtası verilebilir, o vasıtayı başka işlerde de kullanır, fakat baltasını asla vermemek lâzımdır. Bugün ormandan ağaç kesmek çok kolay hale gelmiş-

tir. Vatandaş göyle düşünüyor; kerestenin kilosu 60 - 70 kuruş iken, arpa buğday ekip de neden uğrayayım, diyor.

Bizkilerinde arz edeceğim, ümid ederim ki, taraftar bulurum. Hiç olmazsa suçluların kesmiş oldukları ağaçlar millete kalmalıdır. Bugün birçok geniş vatandaş kütlesiyle konuşuyoruz, «Devlet bîne vabat yakacak ve kereste ihtiyacını temin etsin, ormana gitmeyiz.» diyorlar. Ormanı kontrol eden insanlarla konuşuyoruz, aciz içerilmiştir. Bîne bir silâh verilmiş, bir köyün kenarında bir hukuk memuru vardır. Birçok silâhli insanlar geliyor, ormandan ağaç götürüyorlar. Buğday plânı şekilde yakacak ve kereste ihtiyacı varılmasın, yani plânlı şekilde kesilecek ağaçlar ucuz şekilde halka verilirse birçok vatandaş kütlesi geniş menfaati olmayan veya çok az olan küteller katliyan orman işine girmek taraftarı değildir. Bu imkânlar sağlanınca orman da baltadan kurtulmuş olacaktır. Bir taraftan ilmi bakımdan bu ormanlarda kesim yapılamaz denir, öbür taraftan normal olarak kesilmemesi icabeden ağaçların birkaç yüz misli cayır cayır kesilir ve birkaç sene sonra da fevî bir manzara hâsıl olur.

Böylece; suçları artıran bâzı sebepler var. Meselâ, yangın muhtakalarında bâzı yangın emvalini o emvaline kimselere verilmemesi hali. Bundan yangın muhtakalarındaki birtakım vatandaşlar mütevali olmakta ve bu halde yeni yangınlar yol açmaktadır. Gerçi bunun üzerinde durulup konuşulabilir. Çünkü bunları yangın olan yer civarındaki kılere vermek, yeni yangınlar çıkarmak, yeni yangın emvaline kavuşmak imkânlarını ve arzularını yaratır. Bu itibarla bu mevzuda bugünküne nazaran daha müsait bir durum meydana getirmek faydalı olur kanaatindeyim.

Böylece son verirken; bu Af Kanunu yeni suçların meydana gelmesine sebeb olacağına, yüzlerce, binlerce yeni ağaç kesilmesine yol açacağına ve bu yolda onlara cesaret vereceğine kaanîm. Ümid ederim ki, Muhterem Meclisiniz bunun üzerine dikkatle eğilir ve bunu en hayırlı bir şekilde intaceder.

REİS — Efendim, ruzaamedeki maddeleri, bayram tatilinden önce intağ gayesine mâtufl olmak üzere, 25 Haziran 1958 Çarşamba günü saat 10 da toplanıp, 13 te tatil yapmak ve 15 te toplanıp mevzû devam etmek hususunu yüksek tansiplerinize arz edeceğim. Kabul edenler lütfen işaret versinler... (Sağdan: «anlaşılmadı» sesleri).

Efendim, ruznamede bulunan maddeleri, bayram tatilinden evvel intacetmek gayesine mâatf olmak üzere, önümüzdeki Çarşamba günü sabah saat 10 da toplanılmasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret versinler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mehmet Geçioğlu, buyurun.

MEHMET GEÇİOĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlarım; bâzı orman suçlarının affına mütedair hükümet lâyihası ile Ziraat ve Adliye encümenleri mazbataları Yüksek Kurulunuza gelmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, orman içinde bulunan köylerimizi şiddetle alâkalandıran bir mevzu üzerindeyiz. Orman mıntakasında bulunan vatandaşlarımızın yegâne geçim vasıtası orman mahsulü olduğu malumdur. Bu mıntakalardaki halk, Orman Kanununun 13, 31, 32, ve 34 neü maddeler hükümleriyle kendilerine tanınan haklardan istifade edememekte ve bu yüzden kanuni bâzı kayıtları ihlâl suretiyle ve tatbikat-taki hatalardan suçlu duruma düşmüş oldukları gibi kısmen de haksız olarak suçlara fail gösterilmişlerdir.

Arz ettiğim maddelerin esaslarını kısaca izahta fayda görmekteyim. 13 neü maddede mevzu bahis orman köylülerinin kalkınması için Ziraat Vekâletince köylüye sağlanması lâzımgelen kredi maalesef şimdye kadar temin edilmemiştir. 31 neü madde mucibince köylüye barınmalarına mahsus yapacakları ev, ahır, samanlık ve ziraat aletleri için kereste ve tomruk verilmesi lâzımgelirken bu eihet de ihmal edilmektedir.

32 neü madde mucibince orman civarındaki kasabaların muhtaç köylüleriyle hududu içinde devlet ormanı bulunan muhtaç kasabalara verilmesi lâzımgelen kereste ve tomruklar da maalesef verilmemektedir.

34 neü madde ise orman içindeki köylüleri çok yakından alâkalandırmaktadır. Şöyle ki bu maddede hudutları içinde devlet ormanı bulunan köy ve kasaba halkının devlet ormanlarından kesip satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik ve tomrukları idarece tâyin olunacak arâdet içinde istedikleri takdirde istihak sahiplerine 10 metre mikâbını geçmemek üzere % 25 ne kadar pazar ihtiyacı olarak istiflerden maliyet bedelleriyle artırımsız olarak verile de-

nildiği halde bu da maalesef şimdye kadar tatbik edilmemektedir.

Gene miktar mevzu bahis olmaksızın devlet ormanlarından mahallî halk tarafından kesilip istif yerlerine getirilen odun, kömür, ziraat aletleriyle araba imalinde ve çeşitli el sanatlarında meyva ve sebze ambalâjında kullanılabilen orman mahsulleri pazar ihtiyacı olarak tarife bedeli üzerinden % 100 e kadar çıkarılabilirken odunları kesip taşıyan ve bütün zahmetlerini çeken köylüye bunun yalnız % 25 i verilmekte % 75 i idarenin istediği ticaret ashabına verilmek suretiyle köylünün emeğiyle başkaları faydalandırılmaktadır. Hulâsa olarak arz ettiğim bu maddeler ahkâmı tatbik edildiği zaman orman içindeki köylü suç işlemekten ormanlar da tahribedilmekten kurtulur kanaatindeyim. 6831 sayılı Kanunda affın şümulü dar tutulmuş olduğundan vatandaşların birçoğu afftan istifade edememişler idi. Bu kere Hükümet teklifinde affın şümulüne giren suçlar yine mahdud tutulmuştur. Evvelece affa tâbi tutulmayan suçların failleri ağır para cezalarını ödeyemedikleri için köylerini terketmek mecburiyetinde kalmışlardır. Bu içtimai yaranın tekerrürüne meydan vermemek üzere affın daha şümulü tutulmasını, yani geçim müzayakasıyla yapılmış suçların affedilmesinin muvafık olduğu kanaatindeyim. Mâruzatımı bundan ibarettir.

REİS — Saim Karaömerlioğlu.

İbrahim Us.

Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlar, mükerrem aflara rağmen mevzuatımızda orman suçu diye tarif edilen hareketleri yapan vatandaşların artmakta olması, Yüksek Meclisin içtimai bir dert ile karşı karşıya bulunduğuunun açık delilidir.

Memleketimizde gerçekten yıllardan beri artarak devam eden vâkia odur ki, mütemediyen vatandaşlarımızın büyük ekseriyeti muzayaka dolayısıyla, geçim dolayısıyla suç işlemek zarureti içerisinde bulunmaktadır. Vâzı kanun olarak bize düşen vazife bu vatandaşlarımızı suç işlemekten alıkoyacak tedbirleri almaktır arkadaşlar. Yoksa mütemediyen kanunlarla affetmek yoluyla ne o vatandaşları huzura kavuşturabilirsiniz ne de Türkiye'deki orman dâvasını müspet bir şekilde halletmek imkânını bulabilirsiniz.

Buna imkân yoktur. Ama bütün bu vâkıalar, suçları meydana getiren sebepler üzerinde Meclisin tedbir almasını zaruri kılar, arkadaşlar. Bu tedbirler üzerinde çalışmadığımız müddetçe vazifemizi yaptığımızı katiyen iddia edemeyiz.

Orman mevzuunda iki suçluyu birbirinden sarıh olarak ayırdetmek lâzımdır. Bir kısım vatandaş günlük maişetlerini temin maksadiyle zaruri olarak bu suçları işlemiştir, ve işliyecektir. Bunun için yalnız af kâfi değildir, 2,5 senelik, ıstırap çeken arkadaşların ıstıraplarına son verecek midir? Hayır arkadaşlar, buna imkân yoktur.

Suç işlemenin yanbaşında, bu vatandaşların suç işlememeleri için tedbir almak mecburiyeti vardır. Eğer bu mevzu beş senede, on senede, yirmi senede, bir ömürle halledilebilecek mesele telâkki edilirse, elbette ki, halledilemez.

Ama uzunca bir vade içerisinde geçim zarureti ile suç işleyen vatandaşları imkânlarla kavuşturmak suretiyle tedbirler alınırsa, 100 sene, 150 sene, 200 sene sonra Türkiye'de bu çeşit suçları işleyen vatandaşlar azalacaktır. Ama, ticaret yapmak maksadiyle, milyonlar kazanmak maksadiyle suç işleyenler, gene buna devam edeceklerdir.

Şimdi ricam şudur, Hükümetten; nasıl Türkiye Karayollarına, 20 sene evvel kimsenin aklına gelmiyen, bugünkü şekilde halledilme yoluna girmişse, Türkiye'de 25 sene evvel bunu düşünecek kimse yoktu, nasıl modern usullerle dost bir memleketin yardımlarıyla ve müşterek mesai ile karayolu dâvamız hal yoluna girmişse, bir aralık bu mevzuda başladığını sandığım Amerikan yardımlarını daha müessir hale getirmek suretiyle de orman dâvasını hal yoluna girmelidir. Ancak bu suretle bizler kadar ağaç kesmekten ıstırap duyduğuna şüphe etmiyeceğimiz ve fakat zaruret içinde ağaç kesen vatandaşları bu durumdan kurtarabiliriz. Zaruret içinde olan bir baba ağaç keser, onları kurutulmuş bataklık bölgelerde iskân etmek mümkündür. Diğer taraftan Ziraat Vekâletine bu husus için her yıl 50 milyonluk tahsisat vermek gerekirken hiçbir şey verilmemektedir.

Şimdi arkadaşlar, bir misal vereyim: Devlet idaresinde şunu mu yapalım, bunu mu yapalım, mevzuunda salâhiyet sahibi olan Hükümettir. O tercih edecektir yüzlerce milyon lirayı iki şehrin (muayyen ölçüde taraftarım, bunun dışında

değilim) imarı için sarf ediyoruz da niçin 20 yıl müddetle ormanlık bölgedeki köylerimiz için her yıl 50 milyon değil 20 - 25 milyon lira koyamıyoruz? Bunu kim düşünecek? Tabii ki, Yüksek Meclis düşünecek. Arkadaşlar, rica edeceğim hassas olunuz. Ziraat Komisyonu ormanlar kollektif hizmet yerleridir diyor. Ya tedbirleriniz? Hiçbir tedbir yok arkadaşlar... Böyle bir ihtisas komisyonunun elattığı bu dâvanın ne suretle halledileceği hakkında mütalâa dermeyan etmesi lâzımdır. Orman dâvası, yalnız muayyen suçların dâvası değil, bütün Türkiye'nin istikbali dâvasıdır. 10 seneden beri gezip gördüğüm yerlerdeki insanlara «siz bunları neden kesiyorsunuz» demeye dilim varmadı. Kendilerine 50 kilometre mesafede yakacak ihtiyacı için makta verilmiş. Sonra, yakıt maddesi olarak tezeleri gördüm, arkadaşlar. Efendim odun kesiyorduk, yakıyorduk. Şimdi 60 kilometre öteden veriyorlar. Burada ormanlık kalmadı, tezек yakıyoruz artık.

Arkadaşlar Türkiye mütemadiyen bu istikamette gitmektedir. Bu tahrip karşısında biz seyirci mi kalacağız? Vazifemiz, geçim saikasıyla orman suçu işlemiş vatandaşları affetmekten ibaret mi olacak? İhtiyaç saikasıyla suç işlemiş vatandaşlar için bir diyeceğim yok. Fakat orman bölgelerini tahribederek milyonlar kazanan, kasdi ticaretle ormanı harabeden, ormanı katleden kimselere karşı hareketsiz kalamayız arkadaşlar. Geçim sıkıntısı içinde bulunan vatandaşlar için diyeceğim yok; meşhur atalar sözüdür; Denize düşen yılana sarılır. Geçim sıkıntısı içinde olan kimse daha da ileri gider. Meseleleri içinde bulunduğu realiteler içinde mütalâa etmeye mecburuz. Geçim sıkıntısı içinde bulunan vatandaşları suç işlemeye mecbur edecek şekilde bırakmamalıyız. Onları başka sahalardan geçimlerini temine imkân hazırlamalıyız. Hükümet bilhassa bu hususlar üzerinde ehemmiyetle durmalıdır.

Demin bir nebze bahsettim; 700 bin dolâr veya Türk lirası yardım ile Amerikalılarla iş birliği edilerek Anadolu'nun yer yer ormanlaştırılması projesi vardı. Bu hususta Vekil Beyden malûmat rica edeceğim. Artık ormanı sadece muhafaza etmekle mevcuda bakmaları bu memleketin orman dâvası halledilmiş sayılamaz. Çok söylenmiş sözdür. Orman yetiştirmeye mecburuz. Ormanı muhafaza tedbiri alınmış olsa da

ormanlar azalmakta devam etmiştir. Şu halde kanunlardan gayri tedbirlerle ormanları artırmanın zamanı geldi ve hattâ geçti. Orman yetiştiricilere hiç olmazsa kredi fonları tesis etmek suretiyle orman bölgelerini tevsi edelim, onlara yardım edelim.

Orman bölgelerini gezdim, ormana komşu olanları gördüm ve halen ormandan mahrum olan bölgelerin mühim bir kısmını gezdim. Bir Hükümet programı içerisinde bu dâvayı uzun bir vâde içinde halledebiliriz. Ve halletmeye mecburuz, arkadaşlar. Yani ormanın faydası üzerinde duracak değilim. Hepiniz en aşağı benim kadar biliyorsunuz. Köylü bunu biliyor, ormanın tahribinin, ağaç kesmenin ne kadar fena olduğunu biliyor. Ama geçim zarureti içinde kıvranıyor. O sanki, yol kavşağına varmıştır. Yani o da günlük maişetine medar olacak şekilde ağaç kesecektir. Bu sayede ekmeğini alacak, üst başını yapacak. Yahut ölecektir. Siz de aynı vaziyette olsanız, siz de aynı şekilde hareket edersiniz. Bu itibarla ormanlık bölgelerde yaşayanlara arıcılık, halıcılık, dokumacılık, çorapçılık, el tezgâhları şeklinde müşterek mesai ile iş temin etmek lâzımdır. Ziraat Vekâletinin var, İktisat ve Ticaret Vekâletinin ve nihayet Maarif Vekâletinin bu gibi işler için tahsisatları var. Bütün bunları bir program dâhilinde ele almak ve yürütmek lâzımdır.

Yakacak meselesini halletmeye mecburuz. Bu meseleyi halletmeden orman meselesini halletmeye imkân yoktur. Onu da halledeceğiz; nasıl halledebilirsek. Bunlar bugünden yarına halledilecek bir mesele telâkki edilmemelidir. Vâdeli bir mesele olarak ele alacağız. Halletmeye mecburuz, diye ele alacağız. Bunların sebepleri üzerinde durduğumuz andan itibaren sizin atfetinize lüzum kalmadığını göreceksiniz. Zaruret dolayısıyla suç işleyenler büyük sayıda azalacaktır. Bendeniz Yüksek Heyetinizden bu noktalar üzerinde hassasiyetle durmanızı istiyorum. Ormanı ticaret kasdiyle tahribedenler, memleketin müşterek mallarını kaatil bir ruhla katliama tevessül etmiş insanlardır ki, bunlara en ağır cezaları verelim. Fakat bâzıları var ki, gündelik maişetlerini temin için çalışıyorlar, bunları diğerlerinden ayırmak lâzım. Bir mütalâa ileri sürüldü : Bunlar affedildiği için tekrar suç işliyorlar, böyle şey olmaz, arkadaşlar.

Her şeyden evvel bu insanları içinde bulduklarını zaruretten kurtarmak lâzım. Bu insanlar fevkalâde ağır hayat şartları içinde yaşamaya çalışıyorlar. Bunları kaatil ruhlu insanların haricinde tutmak lâzım. Bu suçu affetmiyeceğim, diye bu insanları bir arada mütalâa etmek doğru olmaz. Bunların bir kısmı mevzuatı dahi bilmez. Bu bakımdan ayırıldıdır. Bunları teknisyenler bilir. Kasdi ticaretle yapanlarla maişet zoru ile yapanlar bir tefrika tâbi tutulmuştur, yerindedir. Bendeniz, buna iştirak ediyorum. Bu vesile ile ifade edeyim; Türkiye'nin imkânlarını iyi kullanalım. Güzel yollar, güzel meydanlar hepimiz isteriz ama, büyük ekseriyeti fevkalâde gayrimüsait şartlar içinde yaşayan bu talihsiz vatandaşlarımızı daha önce düşünelim. Ve mesaimizi, imkânlarımızı onları suç işlemek zaruretinden kurtarmak için teksif edelim.

Sözümü bitirirken Adalet Komisyonumuzun bu mevzuada gösterdiği geniş anlayışı basın ve fikir suçlarında göstermemiş olmasını tarihî bir olay olarak tesbit etmekte zaruret buluyorum. (Soldan, onlar haysiyete tecavüz ediyorlar, sesleri)

Şunu arkadaşlarıma arz edeyim : Tekzip, gazetede tam yerinde neşredilmemiş, iki satır yukarı, iki satır aşağı olmuş, diye suç işlemiş kimseleri hapisanelerde yatırmak reva mı, adalete sığar mı? Unutmayalım ki, gayet doğru olarak zaruret dolayısıyla suç işlemiş olan kimselerin affı yolunu tercih etmek bir başka şekilde de pekâlâ izahını bulabilir. Devlet adamı olmak odur ki, hele demokratik idarede, umumi menfaat korumak için kaybedeceği reyler olsa dahi onların karşısında mukavemet edebilsin, ve teknik sebeplerden dolayı işlenmiş suçlar da varsa, hattâ aleyhinde yazılmış olsa dahi onların da umumi menfaat bakımından affı yoluna gidebilsin. Devlet adamı böyle düşünür.

Bir arkadaşımız, şereflere, haysiyetlere, tecavüz ediyorlar onlar, dedi. Bunun yeri değil fakat demin arz ettim. Adalet Komisyonunun ele aldığı meselelerde muayyen bir prensip üzerinde çalışması hususuna ait temennide bulunacağım. Komisyonlarımız ancak bu şekilde çalıştıkları takdirledir ki, isabetli kararlar alabiliriz. Kararlarımızın âdil olma-

sında titiz davranmalıyız. Yoksa bir kısım vatandaşlarımız şüpheye düşer arkadaşlar. Çalışmalarımızın istikametinden kimsenin şüpheye düşmesine mahal vermiyecek bir çalışma metodu takibetmek esastır. Maddeler hakkında eğer lüzum görürsem görüşlerimi bilâhara arz edeceğim. Vekil beyden tekrar rica ediyorum, ormanlaştırma mevzuunda Amerikalılarla yapılan mesai teşriki ve safahatı hakkında bilgi verirlerse memnun kalırım. Mâruzatım bu kadardır.

REİS — Ziraat Vekili.

ZİRAAT VEKİLİ NEDİM ÖKMEN (Gaziantep) — Muhterem arkadaşlarım, huzuru nuza getirilen kanun teklifi nihayet orman suçlarının affına dairdir. Fakat nedense muhalefet partilerine mensup arkadaşlarımız bunu vesile, bahane ittihaz ettiler, mevzu ile alakası olmayan sahada daha fazla konuştular. Evet arkadaşlar, matbuat suçlarının affına dair hususları da bu arada mevzu bahislemelerini hayretle karşıladım.

Hakikaten ortada halledilecek bir orman mevzuu vardır, bunu hepimiz biliyoruz, fakat Kâmil Boran ve onu takiben konuşan arkadaşım ifadelerinde; «Bütün bu meseleleri halle bugünkü kanun teklifini reddi kâfi gelir.» gibi bir eda kullandılar. Bütün orman mevzularını bu kanunu reddetmekle halledeceğimiz şeklinde bir ifade kullandılar. Böyle bir şey yoktur arkadaşlar.

Sonra, sayanı dikkat olan bir nokta da, konuşan arkadaşlarımızın hiçbirisi orman mevzuunun halli için atılan muazzam adımdan bahsetmediler.

Mevzu şu : Orman meselesini halletmek için birinci plânda düşüneceğimiz orman nerede başlar, nerede biter, ormancılık nerede başlar, nerede biter, meselesidir. Bu iki mevzuu hallettiğimiz gün orman dâvası bitmiştir.

Orman Kanununun ikinci maddesi bu dâvayı halletmek için atılmış bir adımdır. Bugün orman mefhumu dışına alınmış saha iki milyon dönümü geçmiştir. Bu, 10 milyon dönüme bağlı olacaktır. Bugün fuzuli olarak, dünün muhtasıp zihniyeti altında, bu zihniyetin eseri olarak orman mefhumu ve mevzuuna alınmış olan 10 milyon dönüm saha orman rejimi dışına çıkarılırsa, orman suçları diye bir şey kalmaz. Bugünkü suçların ekserisi orman mevzuundan

çıkarığımız sahalarda işlenmiştir. Binaenaleyh, mesele kendiliğinden hallediliyor. Bunun haricinde Orman Kanununun derpiş ettiği diğer tedbirler zamanla mukayyet olarak tatbik sahasına girecektir. (Sağdan; «ormanlar bittikten sonra» sesleri) Ormanlar bitmez, beyler. Ormanlar bizden ihsan istemez, gölge etmeyin kâfi, kendiliğinden yetişir, şimdiye kadar da öyle yetişmiştir. (Sağdan gürlütüler) («Ormanlar bitti bile» sesleri)

REİS — Efendim, oturduğunuz yerden cevap vermeye mecbur musunuz? Rica ederim, müdahale etmeyin.

ZİRAAT VEKİLİ NEDİM ÖKMEN (Devamla) — Bu memleketin iklimini, ormanlarını ve ormancılarını tanımayan Profesör Hesken'in şu veya bu şekildeki birkaç cümlesi bizi asla bağlamaz.

Mesele buradadır, Türk ormanlarını biz muhafaza eder, Türk ormancılığını biz idame ettiririz.

Sonra arkadaşlar asıl ricam, demin konuşan arkadaşımız zengin milyoner kaçakçılardan bahsettiler. Kendilerinden istirham ediyorum, lütfen bunları bendenize versinler. Gönül isterdi ki, şimdiye kadar vermiş olsunlardı. Mâruzatım, konuşulanların orman suçularının affı ile fazla bir ilgisi olmadığıdır. Arkadaşlarımdan ricam, bu teklifi kabul etmeleridir.

REİS — Esat Mahmut Karakurt. Bir dakika Esat Bey, encümen.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Ben de söz istedim Reis Bey.

REİS — Evet efendim. Sıranız gelince söz vereceğim.

ADLİYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Muhterem arkadaşlarım, evvelâ Fethi Çelikbaş arkadaşımızın Adliye Encümeninin çalışma metodu üzerindeki bir parça sitemkâr sözlerine temasla mâruzatıma başlayacağım. Af kanunları münasebetiyle Adliye Encümeninin daha ziyade âdilâne bir karar almak suretiyle huzuruza gelmesi tavsiyesinde bulundular. Adliye Encümeni teklif edilen afların zaman, mekân ve cemiyet içinde hâsıl etmiş olduğu tesirler bakımından en ince teferruatına kadar bütün hassasiyetle hâdiseleri inceleyip mazbatasını tanzim ederek huzuruza getiren bir encümen olduğunu ifade etmek isterim.

Çelikbaş arkadaşımızın, matbuat suçlarının aflarına mütaallik teklifin redde mütedair olup Yüksek Heyetinizce tasvip gören geçmiş mazbataya temasla Adliye Encümeni, matbuat suçlarının aflarına taallük eden teklifleri ret eihetine gitmiş, halbuki bugün orman suçlarının affı hakkındaki Hükümet lâyihasını tasviple huzuruza getirmiş gibi buradaki çalışma metodunda bir ahenksizlik bulunduğunu tebarüz ettirmek istemiştir.

Kendileri pekâlâ bilirler ki, Adliye Encümeninde tetkik olunan lehde veya aleyhte mütalâa edilerek huzuruza getirilen mazbatalar nihayet Yüksek Meclisçe tasvibedildiği takdirde artık Adliye Encümeninin malı olmaktan çıkar. Yüksek Meclisçe kanuniyet kesbeder veyahut da bir teklif veya lâyihanın reddiyle neticelencen bir hal iktisabeder. Bu itibarla Matbuat suçlarının affı hakkındaki Kanunun müzakeresi vesilesiyle de artık burada yeni baştan Adliye Encümenini ele almak doğru olmaz. Adliye Encümeninin mazbatası Yüksek Meclisinizce tasvip görüp neticeye vardıktan sonra af eihetine gidilip gidilmeşi hususu nihayet suçların mahiyeti, zamanı, cemiyete tesiri, içtimai fayda mülâhazaları itibariyle Yüksek Meclisin takdirlerine âdeta bir taarruz demek olur, kanaatindeyim.

REİS — Bu mevzuu lûtfen uzatmayın, esasen bitmiştir.

CEVAT ÜLKÜ (Devamla) — Çelikbaş arkadaşımızın fikirlerine cevap teşkil etmek üzere serd etmiş olduğum bu sözlerle iktifa edip asıl kanunun muhtevasına geliyorum.

Daha evvel konuşan arkadaşlar, orman suçlarının affının suçları teşvik eder mahiyette teşrihler icra edeceğinden bahsettiler.

Orman Kanunu bir orman dâvası olarak ele alındığından, Yüksek Meclisiniz pekâlâ bilir ki, nihayet millî servet demek olan ormanların korunmasıyla beraber memleket ve millet menfaatine kullanılması, yani her iki bakımdan da menfaatleri telif eder şekilde ele alınmış, senelerce Orman Kanununu teklifini tetkika tâbi tutmuş, ve nihayet son tadille yeni bir Orman Kanunu vücuda getirmiştir.

Kanun tatbikatı sırasında muhakkak ki yüz binleri aşan, ve ormanla ilgili bulunan vatandaşın yalnız kanunda mevcut emir ve nehyedici hükümleriyle değil millî menfaatleri de birbiriyle

telif için tatbikat noktasından birçok yeni esaslar kabul etmiştir. İlgili vatandaşların bu esaslara göre vaziyetlerini hazırlayabilmek için bir intibak devresi geçmesi zarureti aşikâr bir keyfiyettir. Bunun içindir ki; Af Kanununun bu kere getirilmiş olmasıyla encümenimiz bu noktadan keyfiyeti tetkik etmiştir. Netice olarak kabul edilen kanunların arada geçen devre içindeki tatbik yönünden işlenilmiş olan hataların yine millî servete büyük zararlar iras etmeyecek derecede olanların affı eihetine gidilmesini muvafık mütalâa eden encümenimiz bu Af Kanununu huzuruza getirmiş bulunmaktadır. Bu yönden esasen bir maddeden ibaret olan teklifin maddesinde bugüne kadar tadil gören kanunların istifade edecekleri maddeleri de zikredilmiş bulunmaktadır.

Kâmil Boran arkadaşımızın ileriye sürmekte olduğu iki devre arasındaki müddetin uzatılması eihetine de kısaca temas edeceğim. Hükümet ve Ziraat Encümeni tarafından sevk edilmiş bulunan teklif ve kabul edilen lâyihada affın 15 . VIII . 1956 tarihinden 1 . XI . 1957 tarihine kadar olan müddetin içindeki suçlara inhisar ettirilmekte idi. Encümenimizde müzakeresi sırasında nihayet bugün çıkması ve neşri ânında mer'i olması muhtemel bir kanunun mebd ve münteha tarihleri arasında vatandaşın lehine bir müddetin bulunmaması ve mahkemelere intikal edecek suçların zamanını tâyinde hâkimlerin, kararlarını zabıtlarla tesbit edilen yakın, kavi delillere istinadettirmeleri keyfiyeti düşünülerek bu af müddetinin münteha noktasının 1 . V . 1958 tarihine uzatılması muvafık mütalâa edilmiştir. Tekrar edeyim 1 . V . 1958 tarihine kadar uzatılması. Vatandaşın gerek Orman İdaresine, gerek mahkemelerde suçların işlendiği tarihin çok evvellere taallük ettiği tarzındaki iddiaları kısmen giderilmesi ve hâkimleri doğrudan doğruya işlenen suçların yakın delilleriyle temas temin etmesi ve âdilâne kararlar vermesini temin gayesinden ileri gelmektedir.

Hasan Erdoğan Bey arkadaşımız af dolayısıyla milyonlarca liralık kârların ne suretle husesule geldiği hakkında sarîh bir madde tâyin etmediler. Esasen, Ziraat Vekili arkadaşımız bu malûmatın kendilerine verilmesini arkadaşımızdan rica ettiler. Eğer yapılması icabeden bir tahkik mevzuu varsa bunu Ziraat Vekili arkadaşımız yapacakları için Encümen adına bu hususa

temas etmiyeceğim. Yalnız bahsetmiş oldukları Af Kanunu 1950 senesinde çıkan Af Kanunu olsa gerektir. O zamanki Af Kanununun şümulüne giren suçlarda her hangi bir miktar mevzu bahis değil idi. Halbuki şimdi bizim kabul etmiş olduğumuz ve huzuruza getirdiğimiz kanunda muayen miktarda ve daha ziyade zaruret saikasıyla işlenmiş olanlar mevzu bahisdir. Bu itibarla bunun üzerinde yaptığımız tetkikattan anlıyoruz ki arkadaşımızın dedikleri gibi miktarları milyonlara varabilecek yekûnlar mevzu bahsolmıyacaktı.

Yine Hasan Bey arkadaşımızın afla birlikte idare şahsi haklarının sukutu suretiyle memleketin aleyhine bir zarar iras etmemesi noktası üzerinde de durduk. Bu cihet komisyonumuzda arız, amik tetkik edildi. hakikaten afla birlikte, acaba elde edilmiş olan, el konulan orman emvalinin veya vasıtaların ne şekilde halledileceği noktası üzerinde de birçok münakaşalarımız oldu. Netice itibariyle ceza hukuku prensiplerine dayanarak henüz daha dâvaları intacedilmemiş, suçluluğu veya mâsumiyeti tebeyyün etmemiş bir vatandaşın, aidiyeti ciheti de sabit olmyan amvalinin kendilerine iadesi gibi haklı ve âdilâne bir yola gitmek cihetini ihtiyar ettik.

Bu itibarla, suçluyu affedelim, elindeki emval Hazineye kalsın, millet bundan istifade etsin, fikri tamamıyla ceza hukuku prensiplerine aykırıdır. Bu ciheti Adalet Komisyonu kabul edemezdi. Zira yine Orman Kanununun heyeti umumiyesi üzerinde, onun şümulüne giren emvalde, beraet eden vatandaşların emvali ne oluyor? Bu halde kendilerine iade edilmektedir. Eğer bu emval Orman İdaresince satılmış ise bedelleri iade edilmektedir. Şu halde henüz el konmamış, dâvası neticelenmemiş, dâvanın neticesi beraet veya mahkûmiyet olarak ne olduğu tesbit edilmemiş ahvalde emval için yapılacak iş bunun heyeti umumiyesiyle beraber vatandaşın masumiyeti şeklinde teemül edilmesi prensibi nazara alınarak emvalinin kendisine iade edilmesi gibi bir hakkaniyet cihetine gitmek uygun bir mütalâa olur. Bu itibarla muhterem arkadaşlarım, bu hususlarda daha fazla söyliyecek bir şey görmüyorum, maddelerde şerd edilecek mütalâalara tekrar cevap vereceğim. Bendeniz kanunun kabülünü istirham ederim, efendim.

REİS — Esat Mahmut Karakurt.

ESAT MAHMUT KARAKURT (Urfa) — Efendim, hepimiz gayet râna takdir edersiniz ve bilirsiniz ki, bir memlekete medenilik vasfını vermek için o memleketteki ağaç miktarının tâ-yini şarttır. Hangi medeni memleketin hudutlarından içeri girerseniz giriniz o memleketteki yeşillik, medeniyetinin bir sembolüdür. Bu ağaç sevgisi, sevdası bütün medeni memleketlerde hattâ çocuk sevgisinin üstüne çıkarılmıştır. Senelerden beri mekteplerde çocuklarımıza ağaç sevgisini, telkin etmek için çalıştık. Yine de arzu edilen neticeye vâsıl olamadık. Bugün otomobille İstanbul'a kadar bir seyahat yaptığımız zaman sağ ve solda ormanlarımızın nasıl yer yer tahribedildiğini, yangınlarla nasıl mahvedildiğini içiniz sızlayarak göreceksiniz. Bu kolay kolay affedilecek bir husus değildir.

Diğer arkadaşların beyanatından anlaşılıyor ki, bu orman kesışı ormanda ikamet eden köylünün oduna olan ihtiyacından ileri geliyor. «Geçinmek, hayatını idame etmek için, köylü etrafındaki ormanı kesmeye mecburdur.» diyorlar. Böyle bir mantığı kabul etmeye imkân yoktur arkadaşlar. Bunu kabul edecek olursak, gece evimizde uyurken pencereyi açarak içeriye giren ve dolaptan, sandıktan paramızı çalan hırsıza da ceza vermemek lâzımdır. Biri ormanı keserek hayatını idameye çalışmıştır, diğeri de aç kalmamak için evinizden, kesenizden 200 lira çalmıştır. Hattâ ve hattâ ormanı kesen, sizin cebinizden parayı çalandan daha suçludur, çünkü o âmmenin mahını çalmaktadır. Niçin onu affetmiyorsunuz da, ormanı keseni affediyorsunuz?

Arkadaşlar, eğer bu şekilde affı kabul etmeye ve bunu yer yer ve sene sene ve zaman zaman devam ettirmeye çalışacak olursak inanınız ki, bir müddet sonra memleketimiz bir sahra, bir çöl halini alacaktır.

Hepiniz görmüş, okumuşsunuzdur : En büyük orman alimlerinin memleketimizde yaptıkları tetkiklerin neticesi bir rapor halinde elimizdedir. Bunlar, bu şekilde orman katliâmına devam edildiği takdirde 44 sene sonra Türkiye'nin bir gölden farkı olmayacağını iddia etmişlerdir. Bunu nasıl önliyeceğiz? Orman içerisinde yaşayan köylünün ihtiyacını temin etmek, başka bir mesele, ormanın kesilmesine müsaade etme-

mek başka bir meseledir. Orman içerisinde yaşıyan köylünün hayatını tanzim edecek tedbirleri alalım. Köylüyü orman nahiyesinden çıkarıp başka bir sahaya götürelim, iâsesini temin edecek imkânları hazırlıyalım. Ama köylü yaşayacak diye köylünün ormanı tahribetmesine müsaade etmiyelim. Bu mantıkta kalınması hukuk ve adalet mefhumuna mugayirdir.

Birkaç gün evvel Matbuat suçlarının affı hakkındaki kanun tasarısı müzakere edildiği zaman, af kabul edilmedi. Dendi ki, «af, halkın kanunlara karşı isyanı, kanunlara karşı hürmetsizliğidir, binaenaleyh af kabul edilemez.» Bu esbabı mucibe ile af reddedildi. Basın suçları hakkındaki affı da aynı esbabı mucibe ile reddettiniz. Hal böyle iken ormanla alâkalı suçları şimdi nasıl affedeceksiniz? Adalet mefhumu bakımından da bu affın kabulü doğru bir hareket olmayacaktır.

Ben bilhassa muhterem Ziraat Vekili Beyefendinin deminki beyanatından dehşet duyduğumu da şu anda ifade etmek isterim. Vekil Beyefendi buyurdular ki, - eğer yanılmıyorsam - «Biz affı istiyoruz, çünkü bu suçlar daha ziyade bizim orman sahası dışı olarak kabul ettiğimiz sahalarda cereyan etmiştir, orman sahasına alacağımız yerlerde kesilmiş ağaç yoktur.»

Eğer bu bir hakikatsa ve bu haber de yarın matbuat vasıtasıyla bütün memlekete yayılırsa korkarım ki, geri kalan orman mıntakaları da, birkaç gün içinde yakılıp orman dışı telâkki edilecek sahalara haline gelecektir.

Netice olarak, aziz arkadaşlarım, rica ediyorum, eğer ormanı yakarak, tahribederek memleketin manzarasına, memleketin hayatına, memleketin güzelliğine engel olacak vatandaşı ürkütecek, üzecek ve belki de bizden yüz çevirtecek korkusuyla affa mazhar edecek olursak, inanınız memlekete karşı vazifemizi yapmamış ve memlekete olan hürmet ve sevgimizi ifade etmemiş bulunacağız.

Bir yandan milyonlar sarfediyoruz, şehirlerimizi imar ediyoruz; bir yandan yüz milyonlarca lirayı sarf edip kalkınma yapıyoruz, yollar inşa ediyoruz, öte yandan bu yolları çöllerin ortasından geçirmeye kalkıyoruz. Bu şekilde ne bir kalkınma olur ve ne de medeni bir memleket manzarası temin edilebilir. Bunlar birbirine bağlı olan şeylerdir. Ağaç en büyük hazinedir, or-

man memleketin en büyük hazinesidir. bunun imhasına müsaade etmemek lâzımdır, arkadaşlar. Çok rica ederim, ormanı yakarak ve tahribederek hayatını idame ettirmek isteyen bir tek köylü çıkar da bana rey vermezse, batsın o köylünün reyini!... Yeter ki memleket yükselsin. (Sağdan, bravo, sesleri)

REİS — Ziraat Vekili.

ZİRAAT VEKİLİ NEDİM ÖKMEN (Gazianteb) — Muhterem arkadaşlarım, bâzı mâruzatımın yanlış anlaşılmuş olduğunu Esat Mahmut Beyefendinin ifadelerinden anladım.

Hatırlarsınız, «Orman dâvasının, orman mevzuunun halli için mebdei hareket olarak orman nerede başlar nerede biter, önce bunun tesbiti lâzım.» demiştim. Bu esaslı kaideyi tatbik sahasına koymak için Orman Kanununun 2 nci maddesinin bize salâhiyet verdiğini arz etmiş ve demiştim ki, «Şimdiye kadar tesbit ettiğimiz orman rejimi dışında kalması lâzımgelen saha yekûnu 2 milyon dönümü buldu, yakında 10 milyona yaklaşacaktır, bugün affını derpiş ettiğimiz suçlardan bir kısmı bu sahalarda işlenmiştir.» Bunun bu şekilde tavzihine, efkârı umumiyenin şu veya bu şekilde mâna vermemesi için, lüzum hissettim.

Muhterem Esat Mahmut Beyefendi, «Bir memleketin yeşilliği ne kadar fazla olursa medeniyet seviyesi o kadar yüksek olur.» dediler. Eğer bir memleket baştan aşağı orman olursa, oturacak yer kalmazsa demek ki, o memleket medeniyetin haddi âzamisini bulmuş olacaktır.

Efendim, arkadaşımız yine muhtelif yabancı otoritelerin raporlarından bahsettiler. Bedeniz bir talih eseri olarak 1948 - 1949 seneleri arasında bir senelik müddette orman mevzuunu tetkik etmek fırsatını buldum. Yerli ve yabancı bütün otoritelerin raporlarını okudum. Aralarında hemen hemen bir fark yoktur. Onların raporlarından şu kanaate varmıştım: Orman nerede başlar, nerede biter?... Size Türk köylüsünün ormana karşı nasıl bir hisle bağlı olduğunu gösterecek o zamanki bir müşahademi müsaadenizle arz ediyim:

Şimdi kaza merkezidir; Çamlıdere, o zaman nahiyeye merkezi idi. Bir Ramazan günü oraya gittim, köylü vatandaşlar kahvehanede oturuyorlardı. Beni gördüler, bir selâm verdim, başlarını çevirdiler. Fena halde üzüldüm. Fakat biraz sonra Maliye Müfettişi olduğumu anla-

ymca yaptıkları hareketlerden nâdim oldular ve bana şunu söylediler : «Bey, kusura bakma, biz seni ormancı zannettik.» Bunda büyük bir mâna gizliydi. Ve bunda ormancının kabahati yoktu. Kabahat 1937 de başlayıp 1945 - 1946 da âzami haddini bulan mütaassıp orman siyasetinin neticesiydi.

İkinci müşahedem : 1952 de Kastamonu'ya gidiyorum. Ilgaz'ın eteğinde bir köyde kaldım. Köylü vatandaş etrafını çevirdi, hasbihal ediyorduk. 50 metre uzakta bir vatandaş gördüm. Köyün muhtarına bu adam niçin gelmiyor?, dedim. Muhtarın verdiği cevap şu oldu : «Bey, Allah razı olsun şu adamdan, bu İsmail buraya geldi, yakacağımızı; yapacağımızı verdi, pazar ihtiyacımızı da verdi, alacağımız hiçbir şey kalmadı. Uzakta gördüğünüz köylü birkaç gün evvel ormanda ağaç keserken yakalandı, iki Cumadır onu camie sokmuyoruz...» Türk köylüsünün orman hissiyatı bu!

Asıl maksat ve gaye orman içinde yaşayan vatandaşların vaziyetlerini kurtarmaktır. (Soldan, alkışlar)

REİS — Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Efendim, bâzi arkadaşlar, deminki mâruzatının kanun lâyihası ile alâkası olmadığını samıyorlar.

Bendeniz Yüksek Meclisin vazifesini, bilhas- sa bir af lâyihası konuşulurken, vatandaşların bu neviden suçları işlenmesine mâni olacak tedbirleri düşünmek şeklinde telâkki ederim. Demin arz ettim, vatandaşlar bu suçu ne sebeple işliyorlar, bu sebepler üzerinde durulmasını istedim, musırrım, maksat hâsıl olanıyacaktır, diyorum, tekrar ediyorum, aynı kanaatteyim, arkadaşlar.

Biz, orman dâvamızın halledilmesini istiyor- sak, bugünden daha geniş ölçüde müessir tedbirlerle bir kısım mâsum vatandaşları suç işleme- ye sevk eden içinde bulunduğu zaruretleri bertaraf edecek tedbirleri almak mecburiyetin- deyiz, samimî kanaatimdir ve bendeniz de or- man sevgisini bu şekilde telâkki ederim. Yoksa birtakım kanunlar çıkarmak ormana balta gir- mesin, diye mâni olmaya kalkınak ne ilmen mümkündür, ne de Türk tarihinin seyri icabı mümkün olduğu sabit olmuştur. Yüz küsur se- neden beri bu devam etmektedir. Bu sebeple zamanı gelecek değil, çoktan geçmiş. Orman ba-

kımından hakikaten fakirleşmişiz. Ormanları- mızın muhafazası ve artırılması bakımından ted- birleriniz nelerdir? Bu tedbirler üzerinde ko- nuşmak ve vatandaşların da suç işlemesine mâ- ni olmak bakımından zaruri. Bu itibarla pek zait görmesinler. Eğer bu şekilde çalışmıyacak olursak iki sene sonra, bir sene sonra, seçimler- den evvel ve daha sonra seçimlerde yine bu ka- nunlar gelir bu kanunla dâva halledilmiş olmaz. Bu çeşit meselelerimizi Meclis değil de kim dü- şünecek arkadaşlar? Çok rica edeceğim; kü- çümsenecek bir mesele doğıldır. Türkiye'nin is- tikbalinin teminatıdır. Ya Türkiye bu toprak- larda var olmakta devam edecektir veya Orta - Asya'dan göç ettiği gibi yine göç edecek diyar- lar aramak mecburiyetinde kalacak. Bunun ted- birlerini almamız lâzım. Bu suçlar mevzuunda kriminoloji ve suç sosyolojisi bakımından tet- kikler yapıp tedbirler almamız ve ilerde bu mev- zuda alınacak tedbirler için de ışık vermemiz lüzumuna kaanım. Bu kanaatimi muhafaza edeceğim. Memleketi bir bütün olarak telâkki etmedikçe, bu memleketin asgari şartlar altın- da yaşayanlarıyla az çok iyi şartlar altında yaşı- yanlarının vaziyetlerini mütalâa edip onları orta seviyeye çıkarmak imkânlarını aramayıp, imkânlarımızı ona göre kullanmadığımız müd- dete bu derterimizin halli güçleşecektir ve im- kânlarımız israf edilmiş olacaktır. Benim kana- atım, bu merkezdedir.

REİS — Kifayet takrirleri var, okutuyorum.

T. B. M. M. Reisliğine

Müzakerenin kifayetinin reye vaz'edilmesini arz ve rica ederim.

Bilecik Mebusu
Ş. Hasırcı

Yüksek Riyasete

Müzakere kâfidir. Maddelere geçilmesini arz ve teklif ederim.

Kastamonu Mebusu
S. Çağlar

Yüksek Riyasete

Müzakereler kâfidir, tasarrufların reye vaz'ını rica ederim.

Yozgad Mebusu
Numan Kurban

REİS — Takrieler aleyhinde söz Turhan Feyzioğlu'nundur.

TURHAN FEYZİOĞLU (Sivas) — Muhterem arkadaşlar; orman dâvasının Türkiyemiz için bir ölüm kalım dâvası olduğunu idrak etmiyen tek bir arkadaşımız yoktur. Orman dâvası bizim için bu topraklar üzerinde medeni millet olarak yaşayabilmek veya yaşayamamak dâvasıdır. Bu kadar mühim bir dâvada, müzakerelerin meselelere ışık tutmaya başladığı bir sırada müzakerenin kifayetine karar vermek isabetli bir hareket olmuştur.

Muhterem Ziraat Vekilinin biraz önce vermiş olduğu teminat...

REİS — Rica ederim, esasa girmeyin.

TURHAN FEYZİOĞLU (Devamla) — Reis Bey, müzakerenin kâfi olmadığını arz etmek için esbabı mucibe zikretmek suretiyle izahta bulunmama müsaade buyurunuz. Uzun sürmiyecektir, birkaç kelime ile arz edeyim.

Vekil Bey biraz önce dediler ki, filân Alman profesörünün beyanları Türkiye'nin realitesine uymamaktadır. Eğer müsaade edilir de konuşsak, Türkiye Ormanlar Cemiyetinin, Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyetinin, Türkiye Orman fakültesi mensuplarının bu husustaki mütalâalarını arz ederiz. Bütün orman mütehassıslarının nasıl millî tehlike işareti verdiklerini vekil bey de dinlerler.

Ayrıca Vekil, «büyük yolsuzluklara dair bize vesika gösterebilir» buyurdular. Kifayeti reddediniz, gösterelim. Yüksek Seçim Kurulunun dosyalarında, seçim uğruna Türkiye ormanlarının nasıl feda edildiğine dair muhkem vesikalar vardır. Bu vesikaları millet kürsüsünden dile getirelim. Rey uğruna, küçük ve geçici menfaatler uğruna millî varlığımızın temellerinden biri nasıl tahribedilmiştir, görülsün.

REİS — Turhan Bey, her vakit bu buyduğunuz hususları birer takrirle Meclise getirmek mümkündür. Sizden tekrar istiham ediyorum, gittikçe heyecana kapılıyorsunuz.

TURHAN FEYZİOĞLU (Devamla) — Takrir gündeme girmiyor. Heyecanım da dâvanın ehemmiyetindedir.

REİS (Devamla) — O itibarla müdahaleye mecbur oluyorum.

TURHAN FEYZİOĞLU (Devamla) — Ben Ziraat Vekili gibi böyle bir ölüm kalım dâvasını istihza mevzuu yapamam. Ve heyecanım

orman dâvasının millî bir ölüm kalım dâvası olmasındandır. (Sağdan, alkışlar)

Müsaade buyurulsun da müzakerenin niçin kâfi olmadığını arz edeyim.

Müzakere kâfi değildir. Hakikaten geçim zoru ile ve ihtiyaç sebebiyle orman suçu işliyen yüz binlerce vatandaşın derdine çare bulmak zorundayız. Sadece cezai yasaklar koymakla bu dâvanın halledilemeyeceğine cümlemizin kaani olması lâzımdır. Üç yılda bir tekrarlanan aflar ile de dâva halledilemez. Bu mevzuu partiler üstü bir misak mevzuu, partiler üstü uzun vâdeli bir plân mevzuu olarak kabul etmek gerekir. Böyle mühim bir dâvada Büyük Meclis birkaç hatibin daha konuşmasına müsaade ederse ne kaybedilir? Ben, bu takrirlerin reddi ile arkadaşlara konuşma imkânlarının tanınmasını rica ediyorum.

REİS — Kifayet takrirleri aleyhinde bir arkadaş konuştu. Kifayet takrirlerini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kifayet kabul edilmiştir.

Lâyiha hakkında bâzı takrirler var, okuyorum efendim.

T. B. M. M. Y. Başkanlığına

Şifahen arz ettiğim sebepler dolayısıyla bâzı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihasının reddini arz ve teklif ederim.

Mardin

M. Kâmil Boran

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebeplere binaen, orman suçlarının affı hakkındaki, lâyihamın reddini teklif ve rica ederim.

Kars Mebusu

Hasan Erdoğan

REİS — Her iki arkadaşımızın teklifi lâyihamın reddine mütedairdir. Lâyihamın reddine dair teklifleri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Teklifler reddedilmiştir.

Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbata lâyihamın müstaceliyetle görüşülmesi teklif edilmektedir. Reylerinize arz ediyorum.

yorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okuyoruz, efendim.

Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair Kanun

MADDE 1. — 15 . VIII . 1956 tarihinden 1 . V . 1958 tarihine kadar işlenmiş olan, 3116 sayılı Kanununun 122, 123 ve 124 nü, aynı kanunun 5653 sayılı Kanunla muaddel 114 ve 6831 sayılı Kanununun 19, 74, 76, 109 ve 110 nü maddelerinde yazılı suçlarla mevzuu 20 kentali geçmiyen (20 dâhil) odun, 10 kentali geçmiyen (10 dâhil) kömür, 5 metre mikâbı geçmiyen (5 dâhil) gayrimamul ve 3 metre mikâbı geçmiyen (3 dâhil) mamul ve yarı mamul emvalde mütaallik orman suçlarından dolayı takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkra hükmünün tatbikinde mamul emvalden maksat; şerit, katra, daire destere ve hızarla imal edilen 8 ilâ 96 milimetre kalınlığında olan orman emvali ile el bıçkısı ile biçilmiş olup da 5 santimetreden aşağı kalınlıkta bulunan muhtelif boy ve genişlikteki orman emvalidir.

Yarı mamul emvalden maksat ise; mamul emval dışında kalan şerit, katra, daire destere, hızarla veya balta, bıçkı, destere gibi vasıta ve aletlerle işlenilmiş muhtelif boy genişlik ve kalınlıkta kereste, yırtma, kapak, pedavra, hartama gibi emvaldir.

Mamul ve yarı mamul emval dışındaki orman emvali de gayrimamul emvaldir.

Bu madde hükmünün tatbiki, suça 15 . VIII . 1956 ilâ 1 . V . 1958 tarihleri arasında el konmuş olması şartına bağlıdır.

Bu maddenin şümülüne giren suçlara mütaallik dâvaların, Orman İdaresinin şahsi haklarına da şâmil olmak üzere sukutuna ve zaptolunan orman emvali ile suçta kullanılan aletlerin ve nakil vasıtalarının veya satılmış ise bunların bedellerinin maznuna iadesine mahkemece, henüz hukuku âmme dâvası açılmamış olan işlerde takipsizlik kararı ile birlikte Cumhuriyet müddeiumumiliğince karar verilir.

REİS — Selim Erençil, buyurun.

SELİM ERENGİL (İstanbul) — Bir takririmiz var okunsun.

REİS — Söz istemiyor musunuz?

SELİM ERENGİL (İstanbul) — Takrirlerimiz var okunsun. Birinci madde ile ilgilidir.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Muhterem arkadaşlar, birinci madde kanununun esasını teşkil ediyor. Vekil beyefendi yeni bir ihbar yaptım zannederek bunları bize versinler de takibedelim, dediler. Esasen bu maddeye girdiği için arz ediyorum : Bu yeni bir ihbar değildir. Daha evvelki kanunlardan istifade ederek bir şahsın ne kadar servet edindiğini ispat için bu misalleri verdim. Yüksek Meclisinizi tenvir için verdim. Bu şekilde çıkan kanunlarla bir şahıs icabında neler kazanacaktır, onu arz etmek için verdim.

REİS — Yanlış anlaşıldı.

HASAN ERDOĞAN (Devamla) — Büyük Meclis kanununun tümünü kabul ettiler. Diğer af kanunlarından farklı olarak burada suçlar hamdolsun tahdid edilmiş. Vekil Beyefendiye bu evrakları vereceğim. Maddenin son fıkrasında deniliyor ki : «Zaptolunan orman emvali ile suçta kullanılan aletlerin ve nakil vasıtalarının veya satılmış ise bunların bedellerinin maznuna iadesine mahkemece, henüz hukuku âmme dâvası açılmamış olan işlerde takipsizlik kararı ile birlikte Cumhuriyet Müddeiumumiliğince karar verilir.»

Meclisi Âliye arz etmek istediğim, Vekil Beyin de malûmatlarına sunmak istediğim husus şudur : Bundan evvelki kanunlarla bir şahıs ve Nuh Mehmet Çetinyalın 5677, 6385 ve 6831 sayılı kanunlarla affedilmiş ve 3 114 metre küb, 25 578 aded emvali mahkemeden 25 dosya ile almış ve satmıştır. Hesabını siz yapın. Ve yine Yüksek Meclisinize arz ediyorum ki, yine bu kanunlardan istifade eden Süleyman Salkanoğlu ve arkadaşlarının, 27 dosyası da aftan faydalanmıştır, bunlar Af Kanunundan istifade ederek iki milyon liralık servet edinmişlerdir. Bu küre mahkemesince takib edilmiş, Orman kanunları çıktığı için takipsizlik kararı verilmiştir. Adliye Encümeni sözcüsü arkadaşımız diyorlar ki, henüz ortada suç yok ki.. Ben bir adliyeciyim değilim; ortada suç olmadığı için nasıl bunun emvalini müsadere edersiniz. Ortada suç yok. Ama milletin malını biraz evvel

suçlu olan adama haklısın diye nasıl veririz? Bunun Hazineye intikali lâzımdır.

Birinci maddede yazılı; gelmiş, ormanı kesmiş, hizarla, testere ile mamûl kereste, tahta haline getirmiş, her nasılsa tâlii yardım etmemiş yakalanmış. Şimdi biz bu adama diyoruz ki, bunu sen güzel yapmışsın, testere ile, hizarla güzel kesmişsin, bu bizim kanunumuzun şümülüne girmektedir, bunu suç saymıyoruz, affettik. Bu suça teşvik değil de nedir arkadaşlar? Şu halde, hiç değilse suçların tekerrürünü azaltmak için, ormana girecek baltaları azaltmak için, bu menfaat perestlerin sayısını azaltmak için ve ormanlarımızı korumak ve kurtarmak için takririmi kabul edin; Vekil Bey bu kanunu reddetmekle bütün meselelerin halledileceğini ifade ettiğim yolunda bana bir atıfta bulundular, böyle bir şey bahis mevzuu değildir, bu dâva Meclise geldiği zaman muhtelif arkadaşlara broşürler, kitaplar, serzenişler, şiirler geldi, bunları biliyor arkadaşlarımız; yalnız, hiç olmazsa ormanda suç işlemiş vatandaşların vasıtasını verelim. Fakat, milletin malı olan mamûl emvali veya gayrimamûl emvali vermiyelim. Bunu verecek olursak, bu mallar bâzan ortadan kalkmış oluyor, bu defa parasını vermek durumuna düşülmüyor. Bu imkânlardan faydalanan vatandaşlar vardır, mevcuttur.

Son fıkranın tadili için bir takrir veriyorum. Takririn meali bu müsadere edilen emvalin geri verilmemesi hakkındadır. Kabul veya reddi Yüksek Heyetinizin kararına bağlıdır.

REİS — Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Ben Ziraat Encümeninden veya Hükümetten bilgi rica edeceğim. Yani bu ölçüler hakikaten maişet saikası ile suç işleyenlerin yapabileceği ölçü hadleri midir? 20 ton. 5 metre mikâp. Bilmiyorum, bu hususta bilgim yok.

Bir de son fıkrada, nakil vasıtaları geri verilir, diyor. Benim kanaatime göre eğer kamyonla bu işi yapıyorsa kasdi ticaretle bu işi yapıyor demektir. Bu takdirde bu kamyonu da iade mi edeceğiz? Bu itibarla çok rica ederim, biraz izahat versinler. Bir merkeple, bir kağm ile bir arabayla yapmış ise iade edilsin. Fakat kamyonla yapmışsa bunun iadesine asla taraftar değilim. Çünkü bunu ticaret maksadiyle yaptığı aşikârdır. Bu hususta izahat rica ediyorum.

REİS — Hamdi Sancar.

A. HAMDİ SANCAR (Denizli) — Muhterem arkadaşlarım, orman suçlarının kendilerini affederken bu suçların işlenmesinde kullanılan vasıtaların suç konusu orman mahsullerinin iadesi hususunda tevakkuf etmeye esasen lüzum yoktur. Çünkü, tetkik ettiğimiz, müzakere ettiğimiz kanun umumi bir Af Kanunudur. Ceza Kanunumuzun 96 ncı maddesinde sarîh olarak belirtildiği gibi, umumi af, suçun bütün neticeleriyle ortadan kalkması demektir. Ve umumi af ceza literatüründe bir beraet sebebidir. Umumi af dedikten sonra affedilen suçun bütün hukuki ve maddi neticeleriyle birlikte ortadan kalkması Ceza Hukukumuzun umumi prensiplerinin zaruri bir neticesidir. «Kamyon olursa, araba olursa falan...» diyorlar. İşlenmiş bir suç var. Bu suç kaziyeyi mukeme halini alınca, gerek fail olarak suçluya insnadı ve gerek fiil olarak suç teşkil edip etmediği bahsinde söz söylenmemiş olduğuna göre, bu emvali kaldırıp bir başkasına, yani Devlete vermek demek, Anayasanın teminatı altında bulunan hürriyetlere bir hususi kanunla tecavüz etmek demektir. Bu derece zaruri bir şey üzerinde beyhude yere durulmaya değmez arkadaşlar.

REİS — Selim Erengil.

SELİM ERENGİL (İstanbul) — Çok muhterem arkadaşlarım, Türkiye'de yaşayan köylüler arasında bir tasnif yapmak icabederse derhal görülür ki, orman mıntakasında yaşayan vatandaşlar, diğer mıntakalarda yaşayan vatandaşlara nispetle, daha çok fakir durumdadırlar.

Yine mevcut köylüler arasında bir tasnif yapmak icabederse görülür ki, kerestelik ormanlar mıntakasında yaşayan köylü vatandaşlara nazaran dahi sadece ve sadece odun ve odun kömürü yapmak suretiyle geçinen köylülerin durumu daha fakir ve daha müşkülât arz eder. Bu itibarla elimizde şu anda görüşmekte olduğumuz kanunun birinci maddesinde 5 metre mikâp gayrimamul tomruk affın şümülüne sokuluyor, 3 metre mikâp yarı mamul tomruk affın şümülüne alınıyor, bunun yanında 10 kental mangal kömürü, 20 kental odun affın şümülüne dâhil oluyorlar.

Beş metre mikâp gayrimamul tomruk kilogram olarak 6 bin kilo tutar, 3 metre mikâp yarı mamul tomruk, kilogram olarak en az 4 bin kilo tutar. 10 kental kömür bin kilo, 20 kental

odun iki bin kilogram tutar. Bunun yanında 5 metre mikâp gayrimamul tomruğun piyasaya göre satış fiyatı 1 500 ilâ 2 000 lira eder, daha aşağı değildir. 3 metre mikâp gayrimamul tomruk satış fiyatına göre, 2 000 ilâ 2 500 lira para yapar. Bunun yanında on kental mangal kömürünün kilosunu şayet köylü 15 kuruşa satabilirse yüz elli lira, yirmi kental odun keza yüz lira yapar. Binaenaleyh bizim daha mâkul ve âdil bir affa gitmemiz daha iyi olacaktır.

Bendeniz Riyasete şu anda bir takrir verdim. Bunda kömürü 25 kentale, odunu da 40 kentale çıkarmamızı teklif ediyorum. Bu vaziyeti iki komşu kaza arasında tasavvur ediniz, birisi kereste işiyle uğraşiyor, komşu kaza da odun kömür ticaretiyle meşgul. Bunlar birbirlerinin işlerinin tutarı ve hacmını iyi bilirler. Bu teklifimizi kabul ederseniz bir ayrılık yapmamış olacağız. Aynı zamanda hakikaten iki üç defa Af Kanunu çıkarılmıştır, fakat sizi temin ederim ki, İstanbul'a bağlı Şile, Beykoz, Çatalea ve Yalova kazalarında tek vatandaş 10 kentalin içinde bulunduğu müddetçe bu affın şümülüne girmemiştir. Teklifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Encümen.

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Efendim, arkadaşlarımız madde üzerinde, bilhassa Hasan Erdoğan arkadaşımız müsadere edilen emvalin iade edilmemesi mevzuunda mütalâa beyan ettiler. Biz umumi hukuk prensiplerine göre bu gibi emvalin af muvacehesinde müsaderesiyle el konulmasına imkân görememekteyiz.

Sonra Fethi Çelikbaş arkadaşımızın sorularını tenvir sadedinde gerek Hükümet mazbatası, gerekse Ziraat Encümeni mazbatasıyla, Ziraat Vekâletinden elde ettiğimiz malûmata göre cevaplandırmış olayım.

Af şümülü içine almış olduğumuz hadler, aşağı - yukarı zatî ihtiyaç ve zaruret saikasıyla bu suçları işlemiş olan vatandaşların, kendi zatî ihtiyaçlarını aşan ve nihayet aşağı - yukarı yine kendi zatî ihtiyaçlarının birer misline takabül eden miktarlardaki suç mevzularını ilgilendiren hadler olarak alınmıştır. 1950 yılında çıkarılmış olan kanunda miktar olarak hiçbir şey mevzu bahis değildi. Bundan sonra çıkan iki af kanunu içinde yine aynı hadler muhafaza edilegelmiştir. Bu kanunumuzda da bu miktarların af

şümülü içine alınması yine lâyük had olarak muvafık mütalâa olunmuştur.

Selim Bey arkadaşımızın, kömürün 25, odunun 40 kentale çıkarılması hakkındaki takrirlerine komisyon olarak iştirak etmemekteyiz. (Bravo sesleri) Esbabı mucibemiz, ormanlara, millî servete geniş zarar iras edenlerin affın şümülüne alınmamasıdır. Zira mesele 5 metre küb tomruğa, 3 metre küb yarı mamul keresteye 10 kental kömürün 25 kental odunun tekabül edip etmemesi değildir. Yani gaye ele geçen emvalin kıymetleri arasındaki fark dolayısıyla vatandaş affa nail etmek değil, vatandaşların ormana iras ettikleri zararı nazara almak suretiyle affı derpiş etmiş bulunuyoruz. Bugün bir metre küb kereste çıkarmak için nihayet iki üç ağaç kesilmesini icabettirirse kömür ve odun yapmak için o miktardaki tomruğa karşılık 50 - 60 ağaç, hattâ taze ağaçların katiyatını kabul etmiş oluruz ki, bu suretle millî servetin heder olmasını icab ettirir, bir hale cevaz vermiş oluruz.

Bu itibarlardır ki, biz şahsi düşüncelerle birlikte olarak heyeti umumiyesi üzerinde araştırmamızı değil, doğrudan doğruya iras edilen zararlar da göz önünde bulundurmamak suretiyle Selim Beyin takririne iştirak edemediğimiz gibi Hasan Erdoğan'ın takririne de iştirak edemediğimizi huzurunuzda arz ederiz.

REİS — Mahmut Güçbilmez.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Muhterem arkadaşlar, bendeniz kanunun sevki sebeplerini gerek Hükümet teklifinde, gerek Ziraat Encümeni ve ondan sonra Adliye Encümeninin esbabı mucibe kısımlarında okumuş ve şimdi de sayın Adliye Encümeni Reisi ve daha evvel sayın Ziraat Vekilimizin aynı kanunla ilgili mütalâalarını dinlemiş bulunuyorum. Bendeniz, ormanda büyük mikyasta tahribat yapmış insanla, hele kasdi ticaret ile bu suçu işlemiş insanlar arasında af farkı prensibine taraftar değilim. Ve hemen şunu ilâve edeyim ki, bu kanun bu yoldaki bir affı huzurunuzda getirmiş değildir. Esbabı mucibe okunduğu zaman gayet güzel anlaşılmaktadır ki, bundan evvel Orman Kanununu tadil için çıkarmış olduğunuz hükümlerin tatbik edilip, intikal devresi geçirmesi, çok cahil olan insanların bu kanunla neyin suç sayıldığını lâyük ve çehile bilmemesi sebepleriyle öteden beri zatî ihtiyaçların tazyiki neticesin-

de kanunun suç saydığı sınırlara az miktarda girmiş bulunmalarından mütevellit halleri affın şümülü içine almış ve bu mantiki bir mesuliyet teşkil etmiştir. Bu hali ile bu kanuna taraftarım.

Şu madde üzerinde küçük bir teklifim olacaktır :

Riyasete takririmi takdim ettim. Yüksek encümen iştirak ederse zannımca isabetli ve buradaki eksiğin ikmali bakımından doğru olacaktır.

Birinci maddenin metninde - tamamını okumuyacağım - şöyle diyor : «...beş metre mikâbını geçmeyen (beş dâhil) ve üç metre mikâbını geçmeyen (üç dâhil) yarı mamul orman suçları dâhil...»

Şimdi mamul ile gayrimamul arasında yarı mamul var. Yarı mamul ile mamulü encümen aynı miktar üzerinde birleştirmiştir. Her ikisini de 3 metre mikâp olarak kabul etmiştir. Halbuki gayrimamulü 5 metre mikâp olarak kabul etmiştir. Yarı mamul Yüksek Heyetin takdir buyuracağı üzere ne mamuldür, ne de gayrimamuldür. Tamamiyle ikisinin arasında bir haldir. Şu halde 5 rakamı ile 3 rakamı arasındaki rakam da 4 rakamıdır. Bir adalet teessüs etmesi için bendeniz encümenin metnine şu kısımda sadık kalarak, yani (5 metre mikâbı geçmeyen (5 dâhil) den sonra (4 metre mikâbı geçmeyen (4 dâhil) yarı mamul) denilmesini teklif ediyor. Madde aynen; «ve 3 metre mikâbı geçmeyen (3 dâhil) mamul...» diye devam ediyor.

Bu şekilde küçük bir tadil teklif ediyorum. Zannımca bu, küçük mikyasta da olsa, bir adalet teessüs etmesine yardım etmiş olacaktır. Şayet buna encümen de iştirak ederse zannedirim isabetli bir iş olacaktır.

Bunu böylece arz ettikten sonra bir daha kürsüye gelmek ihtiyacını duymamak için encümeden bir noktanın aydınlatılmasını rica edeceğim :

Maddenin sonuna doğru (Bu madde hükmünün tatbiki suça 15. VIII. 1956 - 1. XI. 1957 tarihleri arasında el konmuş olması şartına bağlıdır) deniyor. El konmuş olması şartını tedbirsizlik bakımından arz edeceğim, çünkü tatbikatçılar sıkıntı çekerler, bunun zapta geçirilmesinde bu bakımdan fayda görüyorum. «Bu tarihler arasında el konmuş olması şartına bağlanması» ne demektir? Adliyece mi, orman idare-

since mi el konacaktır? Suç zaptı tanzim edilmiş olması mı demektir? Bunu lütfen açıklasınlar, tatbikatta müşkülâta mâruz kalınmasın.

Vüzuh bakımından bir noktanın daha aydınlatılmasını arz edeceğim.

Maddenin sonuna doğru: (Henüz hukuku âmme dâvası açılmamış olan işlerde takipsizlik kararı ile birlikte C. Müddeiumumiliğince karar verilir) deniyor. Demek ki, mahkemeye intikal eden işte mahkemece, müddeiumumiliğe intikal eden işlerde müddeiumumilikçe karar verilecek. Yine tatbikatta görülebilmekte olduğu üzere, her hangi bir sebeple vatandaşın dosyası şu veya bu masada kalmış ve bu makamlardan birisine intikal etmemiş ise, suçlu hakkında tanzim edilen zabıt, bu kanunun neşrinden sonra ne gibi bir muameleye tâbi tutulacaktır? Kanunen bunların müddeiumumiliğe intikal etmesi ve oradan takipsizlik kararı alınması doğrudur, fakat daha kestirme bir yol olsun diye idare, re'sen tutulmuş bu nevi zabıtları ortadan kaldıracabilecek midir?

Bu hususların tenviri gerek tatbikatçılar ve gerekse vatandaşlar için hayırlı olacaktır kanaatindeyim.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Takririm var efendim, söz istemedim.

REİS — Peki efendim.

Ömer Özen, buyurun.

ÖMER ÖZEN (Sinob) — Efendim, bendeniz bir teknik hususu izah etmek için söz almış bulunuyorum. Komisyon Sözcüsü bu mevzuda izahatta bulundular. Bendeniz bir, iki küçük noktacığın üzerine ilâve edeceğim. Çünkü, Selim Bey arkadaşımız izahlarında bir parça tekniğe aykırı konuştular. Bunun hesabı yapılırken ormancılık işletmesi bir ziraat işletmesi içinde hesabedilmiştir. Binaenaleyh, burada tesbit edilmiş olan beş metre gayrimamul, üç metre yarı mamul veya mamul kereste nihayet bir ağaçtan çıkar. Bir ağacın işgal ettiği saha ise muayyen ve mahduttur. Bu sahadan elde edilecek odun miktarı ise 20 kental veya 10 kentali geçemez. Eğer Selim Bey arkadaşımızın fikrini kabul ederseniz, o takdirde o kadar odunu istihsal edebilmek için aşağı-yukarı 10 dönüm sahayı tahribetmiş olmak lâzımdır. Binaenaleyh, muadelet tesis edelim derken, bilâkis adaletsizlik tahaddüs edecektir.

İkinci hususa gelince; Mahmut Güçbilmez arkadaşımız, «Mamul ile yarı mamul arasındaki fark iyi izah edilmemiştir, tatbikatta müşkilât çıkacaktır.» dedi. Kanaatimce encümenin hazırladığı metin yerindedir. Çünkü aynı kalmılıkta emval eğer çelik testere ile işlenmişse mamul, el bıçaklığı ile işlenmişse yarı mamul haldedir. Bu bakımdan aralarında fark büyüktür. Bunu değiştirmek lâzımdır. Bilâkis böyle kalması tatbikatlara kolaylık olur. Bu bakımdan encümenin telifinin aynen kabulünü rica ederim.

REİS — Ferid Melen.

FERİD MELEN (Van) — Vekilden bir sual soracağım.

REİS — Buyurun.

FERİD MELEN (Van) — Ticari maksatla yapılan ve bir buçuk ay evvel Nallihan civarında bir mebus arkadaşına aidolarak yakalanan kaçakçılık hâdisesi de bu Af Kanununun şümülüne girecek midir?

REİS — Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Efendim, Mahmut Güçbilmez arkadaşımızın, mamul ve yarı mamullerdeki hadlerin değiştirilmesi hakkındaki mucip sebeplerine Ömer Bey arkadaşımız teknik olarak cevap verdiler. Ömer Bey arkadaşımızın izah ettikleri gibi bu hadlerin aynen kabul edilmesini zaruri görmekteyiz.

«Bu madde hükmünün tatbiki, suça 15.VIII. 1956 ilâ 1.V.1958 tarihleri arasında el konmuş olması şartına bağlıdır.» ibaresinden maksat gayet sarihdir. El koyma keyfiyeti yetkili organların suç hakkında tanzim ettiği zabıt varakası tarihidir.

Halen Orman İdaresinde bulunup da Adliye intikal ettirilmemiş bulunan suç zabıt veya evrakının neticede bu kanun müvâcehesinde ne şekilde muamele göreceğini sordular. Bu gibi evrak dahi alâkalı mercilerce adliye intikal ettirilecek ve C. Müddeiumumilerince ademitakip kararıyla birlikte doğrudan doğruya emvalin iadesi şeklinde adli bir kararla neticelenmiş olacaktır.

Diğer hususlarda zannedirim başkaca sual sormadılar.

NİHAT SARGINALP (Gümüşane) — Bir sual.

Efendim, şimdi Antalya'da cereyan etmiş bir

vaka var. Kereste var, fakat keresteyi kimse kendine mal edemiyor. Yakalanan benim değil, diyor. Bu durumda takipten vazgeçilirse o zaman yakalanan kereste benim diyebilir mi, alacak mı?

ADLİYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Devamla) — Adli makamlarca emvalin ademikabulü halinde kimsesiz mallar hakkındaki ahkâm tatbik olunur.

REİS — Ziraat Vekili, buyurun.

ZİRAAT VEKİLİ NEDİM ÖKMEN (Gaziantep) — Ferid Melen arkadaşımızın mevzu bahis ettiği hâdise üzerine ehemmiyetle durmaktayız. Bu, kanunun şümülüne girmemektedir. (Sağdan, bravo, sesleri)

FERİD MELEN (Van) — Teşekkür ederim.

REİS — Selim Erençil.

SELİM ERENÇİL (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, muayyen bir vatandaş topluluğunun af talebi için huzuruza çıkmış bulunuyorum. Bu bakımdan bendenizi hoş görünizi istirham edeceğim.

Ömer Özen arkadaşımız ile teknik bir münakaşaya girişecek değilim. Bildiğiniz veçhile kerestelik ağaçlardan kömür yapılmaz. Ölçüsü ne olabilir, bunu bilmiyorum.

Şimdi, Adalet Komisyonu Başkanı arkadaşımızdan rica edeceğim, biz işlenmiş suçların affının müzakeresini yapıyoruz, işlenecek suçların değil. Binaenaleyh, yapılmış olan tahribat, şimdiye kadar yapılmıştır. Onun için işlenmiş olan suçların affını arkadaşlarımızın çok hassas olarak karşılamalarını rica edeceğim.

Muhterem arkadaşlar; şimdi odun ve odun kömürü ağaçları kendi kendini yetiştiren ve en fazla sekiz - on sene içinde kesilecek çağa gelen ağaçlardır. Halbuki kerestelik ağaçların yetişmesi en az elli seneye vâbestedir. Burada öyle bir vaziyet yaratıyoruz ki; ikinci şıktaki yetişmesi uzun senelere bağlı ağaçların suçlularını affediyoruz, yetişmesi kısa senelere bağlı ağaçların suçlularını affın şümülü dışında bırakıyoruz. Bendeniz, haklı oldukları halde çıkarılan af kanunlarından istifade edemiyen vatandaşların af ricalarını size getiriyorum.

REİS — Mahmut Güçbilmez.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Efendim, bir hususun zabıtlarda yer alması için huzuruza geldim. Arkadaşlarımın konuşmalarından, sözlerimi yanlış anladıklarını anlamış

bulunuyorum. Kusuru üzerime alıyorum; belki ben anlatamadım. Mamul emval, yarı mamul emval ve gayrimamul emval nedir? Bunlar tarif edilmemiştir, diye bir mâruzatta bulunmadım. Bunlar maddede tarif edilmiştir. Mamul emval şudur, gayrimamul emval budur, bunun dışında kalanlar da yarı mamul emvaldir diyor. Bendenizin teklifimdeki kasdım, gayrimamullerdeki 5 metre ile mamullerdeki 3 metre arasına yarı mamul emvali 4 metre olarak ithal etmektir. Çünkü, mamulde üç metreyi affedersek, gayrimamulün beş metresini, yarı mamullerinde de 4 metresini affedersek isabet olacaktır, bir karışıklık olmayacaktır. Teklifim kabul edilir veya edilmez, takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Madde hakkında tadil teklifleri var, okutuyorum :

Reisliğe

Birinci maddenin son fıkrasının aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim :

Bu maddenin şümulüne giren suçlara müteallik dâvaların Orman İdaresinin şahsi haklarına da şâmil olmak üzere sukutuna ve zaptolunan orman emvali ve bunların bedelinin maznuna iade olunmamasına, henüz hukuku âmme dâvası açılmamış olan işlerde takipsizlik kararı ile birlikte Cumhuriyet müddeiumumiliğince karar verilir.

Kars Mebusu
Hasan Erdoğan

Sayın Reisliğe

Nakil vasıtasından kamyon gibi motorlu vasıtaların veya bunlar satılmışsa bedellerinin geriverilmemesi hususunu arz ve teklif ederim.

Burdur Mebusu
Fethi Çelikbaş

Y. Reisliğe

Bâzi orman suçlarının affına dair lâihanın 1 nci maddesindeki : « 5 metre mikâbı geçmiyen (5 dâhil) gayrimamul » kelimelerinden sonra ; « 4 metre mikâbı geçmiyen (4 dâhil) yarı mamul » cümlesinin ilâvesini, arz ettiğim sebeplerle teklif ederim.

Bolu Mebusu
Mahmut Güçbilmez

B. M. M. Sayın Reisliğine
Orman suçlarının affına ait lâihanın 1 nci

maddesinde bulunan 10 kental kömürün 25 kentalde 20 kental odunun 40 kental olarak af şümulüne alınmasını arz ve teklif ederiz.

İstanbul Mebusu	İstanbul Mebusu
Mehmet Gürpınar	Nizamettin Kırgan
İstanbul Mebusu	İstanbul Mebusu
Selim Erengil	N. Haluk Pepeyi
Edirne Mebusu	İstanbul Mebusu
Mükerrem Sarol	Neemi Nuri Yücel
İstanbul Mebusu	İstanbul Mebusu
Rüştü Güneri	Mhmut Yüksek
Kocaeli Mebusu	Samsun Mebusu
Ömer Cebeci	Nüzhet Ulusoy
Gaziantep Mebusu	Çanakkale Mebusu
Salâhattin ünlü	Ahmet Sezen
Zonguldak Mebusu	Kocaeli Mebusu
Hulusi Timur	Sadettin Yalım
Zonguldak Mebusu	Tekirdağ Mebusu
Hüseyin Ulusoy	Zeki Erataman
Sinob Mebusu	Manisa Mebusu
Muharrem Tansel	Ihsan Yalkın
Manisa Mebusu	Kastamonu Mebusu
Cemil Şener	Şükrü Esen
Kastamonu Mebusu	Muğla Mebusu
Zeki Cemal Bakiçelebioğlu	Dilâver Ergun
Muğla Mebusu	Bolu Mebusu
Turgut Topaloğlu	Reşat Akşemsettinioğlu
Çanakkale Mebusu	İstanbul Mebusu
Nahit Ural	Aleksandros Hacopulos
İstanbul Mebusu	İstanbul Mebusu
Neclâ Tekinel	İbrahim Sevel
Konya Mebusu	Konya Mebusu
Hamdi Ragıp Atademir	Muhittin Güzelkılıncı
İstanbul Mebusu	Bolu Mebusu
M. Faruk Gürünca	Kadir Kocaeli
Manisa Mebusu	İstanbul Mebusu
Orhan Ocakoğlu	Tahsin Yazıcı
İstanbul Mebusu	Kütahya Mebusu
Nizamettin Ali Sav	Mehmet Diler
Antalya Mebusu	Artvin Mebusu
Sadık Erdem	Mecit Bumin
Diyarbakır Mebusu	Kastamonu Mebusu
Kâmil Tayşi	Süleyman Çağlar
Manisa Mebusu	Artvin Mebusu
Sezai Akdağ	Hilmi Çeltikçioğlu
Tekirdağ Mebusu	Zonguldak Mebusu
Ahmet Peker	Hulûsi Timur
Mebusu	Konya Mebusu
(Okunamadı)	Sıtkı Koraltan

Konya Mebusu
A. Fahri Ağaoglu
İstanbul Mebusu
Mithat Perin
İstanbul Mebusu
Zakar Tarver
İstanbul Mebusu
Ayşe Günel

Edirne Mebusu
Kadrettin Oğuzoğlu
İstanbul Mebusu
Hristaki Yovanidis
İstanbul Mebusu
Ali Harputlu
Erzurum Mebusu
Şevki Erker

REİS — Hasan Erdoğan ve Fethi Çelikbaş arkadaşlarımızın teklifleri aynı mahiyettedir.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Benimkinde kamyon ve motorlu vasıtalar da mevcut..

REİS — O halde ayrı ayrı reye arz edeceğim.

Fethi Çelikbaş'ın tavrini okuyoruz.

(Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın tavrini tekrar okundu.)

REİS — Etmiyor. Fethi Çelikbaş arkadaşımızın tadil teklifini nazarı dikkate alanlar.. Almyanlar.. Nazarı dikkate alınmıştır.

Encümen.

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — İştirak ediyoruz.

REİS — Encümen filhal motorlu vasıtalar hakkındaki Çelikbaş arkadaşımızın teklifine iştirak ediyor.

Hasan Erdoğan'ın tavrini okuyoruz.

(Kars Mebusu Hasan Erdoğan'ın tavrini tekrar okundu.)

REİS — Encümen iştirak etmediğini beyan ediyor.

Hasan Erdoğan'ın tadil teklifini reynize arz ediyorum : Nazara alanlar lütfen işaret etsinler.. Teklifi nazara almyanlar lütfen işaret etsinler.. Teklif nazara alınmamıştır.

(Bolu Mebusu Mahmut Güçbilmez'in tavrini tekrar okundu.)

REİS — Encümen iştirak etmediğini kürsüde beyan etti. Mamûl, yarı mamâl meselesi. Mahmut Güçbilmez'in teklifini dikkate alanlar işaret versinler.. Nazara almyanlar.. Teklif kabul edilmemiştir.

(İstanbul Mebusu Selim Erengil ve 54 arkadaşının tavrini tekrar okundu.)

REİS — Encümen iştirak etmediğini beyan etti. Selim Erengil ve 54 arkadaşının tadil teklifini nazara alanlar lütfen işaret versinler. Almyanlar.. Tavrini nazara alınmamıştır.

Fethi Çelikbaş arkadaşımızın nazara alınan

teklifi encümence redaksiyonu yapılmıştır. Buyurun okuyun efendim.

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Efendim, kabul buyurulan Fethi Çelikbaş arkadaşımızın tavrini veçhile maddeye şu ibare ilâve edilmektedir. Son fıkrada mevcut «suçta kullanılan aletlerin» sözünden sonra, kamyon gibi motorlu nakil vasıtaları hariç.. «İbresi konulacak sonra» diğer nakil vasıtaları şeklinde fıkra devam edecektir. (Traktör giriyor mu, sesleri) Efendim, traktör bizatihi nakil vasıtası değildir. Trafik Kanunu da traktörü nakil vasıtası kabul etmez. Bu itibarla giremez. (Römork, sesleri) Römork giriyor efendim. (Gibi) diyoruz.

REİS — «Kamyon gibi motorlu nakil vasıtaları»

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Evet.

REİS — Rica ederim, meseleyi usulüne göre, bir yanlışlık yapmadan halledelim.

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Aletler iade edilecektir.

REİS — Bizim elimizde yazılı birşey yoktur. Bilâhara itibasa mahal kahr. Son fıkrayı yazıp o şekilde verin, reye koyalım.

Diğer maddeye geçiyoruz, redaksiyonu yapılmaya kadar.

3. — *İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binaları ile laboratuvarlarının inşaa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/192) (1)*

Takrir var, okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında 20 nci sırada bulunan (İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binaları ile laboratuvarlarının inşaa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasının), ehemmiyetine binaen bir an evvel kanuniyet kesbetmesi için diğer işlere takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Maarif Encümeni Reisi

Rize

Ahmet Morgil

(1) 136 sıra sayılı matbuca zaptın sonundadır.

REİS — Takdimen görüşülmesi teklif edilmektedir. Bu teklifi reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyetle görüşülmesi teklif olunmaktadır. Reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalarıyla lâboratuvarlarının inşaa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi binalarıyla lâboratuvarlarının tesis ve inşaa için 6034 sayılı Kanunla verilmiş olan sâri taahhüt salâhiyetine ilâveten yıllık ödeme miktarı 2 500 000 lirayı geçmemek üzere 7 000 000 liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye ve faizleriyle birlikte bu miktarı geçmemek üzere bono çıkarmaya Maarif Vekilinin muvafakatiyle İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü ve bonolara kefalet etmeye Maliye Vekili salâhiyetlidir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen, yok. Reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince girişilecek taahhütlerin karşılıkları, her yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelde yeniden açılacak hususi bir fasla konulur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — İstanbul Teknik Üniversitesi 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin sonunda (Maden Fakültesi binaları ile lâboratuvarlarının tesis ve inşaa masrafları) namıyla yeniden açılan 742 nci fasla (800 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini açık reylerine arz ediyorum.

4. — *Maarif Vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanununun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı Kanununun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/89) (1)*

REİS — Bu hususta bir teklif vardır, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında 3 ncü sırada bulunan (Maarif Vekâleti Merkez Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanununun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı Kanununun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadili hakkındaki kanun lâyihasının), ehemmiyetine binaen, bir an evvel kanuniyet kesbetmesi için diğer işlere takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Maarif Encümeni Reisi
Rize Mebusu
Ahmet Morgil

REİS — Teklifte takdimen görüşülmesi teklifi vardır, reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takdimen görüşülmesi teklifi kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Müstaceliyetle görüşülmesi de teklif edilmektedir. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 111 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair Kanun

MADDE 1. — Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

«Madde 12. — Ortaöğretim Umum Müdürlüğü, resmî liseler ve ortaokullarla İman - Hatip okullarının idare işlerini, öğretim ve eğitim faaliyetlerini ve öğretmenlerle öğrencilerin tedavi edildikleri Vekâlete bağlı sıhhi müesseseler işlerini idare, tanzim ve islah vazifesiyle mükellef olup üç subeye ayrılmıştır.»

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanuna ek 2773 sayılı Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

«Madde 3. — Özel Okullar Müdürlüğünün vazifesi, 2287 sayılı Kanunun 12 ve 13 ncü maddeleriyle Orta ve İlköğretim Umum Müdürlüklerine verilen işlerden özel okullarla ilgili olanlarını görmektedir.»

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde mecraya girer.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

5. — *Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/58) (1)*

Teklif var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında 8 nci sırada bulunan (Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifinin) sandıktan para almak istiyen memurların ihtiyacını gidermek maksadiyle bir an evvel kanuniyet kesbetmesi için diğer işlere takdimen ve müstacelen müzakeresini arz ve teklif ederim.

Bursa Mebusu
Kenan Yılmaz

REİS — Teklif ve hile lâyihanın takdimen görüşülmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen? Yok. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın müstaceliyetle görüşülmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair olan 6311 sayılı Kanunun 9 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 6311 sayılı Kanunun 9 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandık sermayesinden en çok 50 milyon lira; İdare Meclisince faiz haddi % 5 ten aşağı olmamak üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok üç aylık veya ücret tutarlarını veya ödenekleri geçmemek ve yine en çok iki yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan iki kefil gösterilmek şartıyla ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara borç vermek için döner sermaye olarak kullanılabilir.

(1) 115 sıra sayılı matbuu zaptın sonundadır.

REİS — Bu madde ile ilgili bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Kanun teklifinin başlığı ile 1 nci maddesinin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

**Kocaali Mebusu
S. Yalım**

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkında kanun

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

REİS — Bütçe Encümenininin mütalâası nedir?

BÜTÇE ENCÜMENİ ADINA TALÂT ALPAY (Yozgad) — İştirak ediyoruz.

REİS — Encümen teklife fihal iştirak etmektedir. Bu itibarla birinci madde olarak takirri okuyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkında kanun

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyet Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandık sermayesinden en çok 50 milyon lira; İdare Meclisince faiz haddi % 5 ten aşağı olmamak üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok üç aylık veya ücret tutarlarını veya ödenekleri geçmemek ve yine en çok iki yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan iki kefil gösterilmek şartıyla ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara borç vermek için döner sermaye olarak kullanılabilir.

REİS — Maddeyi bu şekilde reyinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Birinci madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve kanun tasvip buyurulmuştur :

Reylerini kullanmayan arkadaşlar varsa, lütfen istimal buyursunlar.

Bâzi orman suçlarının affı hakkındaki kanun lâyihasının birinci maddesinin encümen tarafından redaksiyonu yapılarak getirilmiştir.

Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Efendim, son fıkralarda «suçta kullanılan aletler, kamyon gibi motorlu nakil vasıtaları hariç diğer nakil vasıtaları» diye devam ediyor. «Kamyon gibi motorlu nakil vasıtaları hariç, diğer nakil vasıtaları» ibaresi konulmuştur.

REİS — Fethi Bey, tatminkâr mı?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — İyi efendim, yalnız benim teklifimde bedel vardı.

REİS — Cevat Bey, zapta geçmesi için bu hususu kürsüden ifade buyurunuz.

ADLİYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Esası alıkonulan bir şeyin gayet tabii olarak bedeli de alıkonulur.

REİS — Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Birinci maddeyi tadil şekliyle tekrar okutuyorum.

Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair Kanun

MADDE 1. — 15 . VIII . 1956 tarihinden 1 . V . 1958 tarihine kadar işlenmiş olan, 3116 sayılı Kanunun 122, 123 ve 124 ncü, aynı kanunun 5653 sayılı Kanunla muaddel 114 ve 6831 sayılı Kanunun 19, 74, 76, 109 ve 110 ncü maddelerinde yazılı suçlarla mevzuu 20 kentali geçmeyen (20 dâhil) odun, 10 kentali geçmeyen (10 dâhil) kömür, 5 metre mikâbı geçmeyen (5 dâhil) gayrimamul ve 3 metre mikâbı geçmeyen (3 dâhil) mamul ve yarı mamul emvale mütaallik orman suçlarından dolayı takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkra hükmünün tatbikinde mamul emvalden maksat; şerit, katrak, daire destere ve hızarla imal edilen 8 ilâ 96 milimetre kalnlığında olan orman emvali ile el bıçkısı ile biçil-

miş olup da 5 santimetreden aşağı kalınlıkta bulunan muhtelif boy ve genişlikteki orman emvalidir.

Yarı mamul emvalden maksat ise; mamul emval dışında kalan şerit, katrak, daire destere, hızarla veya balta, bıçkı destere gibi vasıta ve aletlerle işlenilmiş muhtelif boy genişlik ve kalınlıkta kereste, yırtma, kapak, pedavra, hartama gibi emvaldir.

Mamul ve yarı mamul emval dışındaki orman emvali de gayrimamul emvaldir.

Bu madde hükmünün tatbiki, suça 15. VIII. 1956 ilâ 1. V. 1958 tarihleri arasında el konmuş olması şartına bağlıdır.

Bu maddenin şümülüne giren suçlara mütaallik dâvaların Orman İdaresinin şahsi haklarına da şâmil olmak üzere sukutuna ve zaptolunan orman emvali ile suçta kullanılan aletlerin, kamyon gibi motorlu nakil vasıtaları hariç, diğer nakil vasıtalarının veya satılmış ise bunların bedellerinin maznuna iadesine mahkemece, henüz hukuku âmme dâvası açılmamış olan işlerde takipsizlik kararı ile birlikte Cumhuriyet müddeiumumiliğince karar verilir.

REİS — Maddeyi bu şekilde reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler...

Kabul edilmiş ve lâyiha tasvip buyurulmuştur.

ADLİYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Muhterem arkadaşlar, Rize Mebusu İzzet Akçal ve 6 arkadaşının, muvakkat kaza salâhiyetiyle başka yerlere gönderilecek hâkimlere ve aynı mahalde Cumhuriyet müddeiumumileri ile sorgu hâkimlerine vekâlet eden mahkeme başkâtiplerine verilecek tahsisat hakkında kanun teklifi vardır. Bu teklifin müstaceliyetle görüşülmesini Adliye Encümeni namına talepte bulunuyoruz.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Efendim, bu kanunun mevzuu doğrudan doğruya Adliye Encümenini alâkadar etmektedir. Sırf bütçe mülahazasıyla ve merasim kabilinden Bütçe Encümenine de havale edilmiştir. Bu encümen tarafından da bir mazbata tanzim edilmiştir. Dahilî Nizamnamenin 35 nci maddesi hükmüne tevfikân Adliye Encümeninin mazbatasının müzakere edilmesi lâzımdır. Adliye Encümeni de burada hazırır.

REİS — Vacid Bey, bu hususta bir karar almış değiliz. Riyazet de bu hususta hiçbir mütalâa serd etmemiştir. Onun için rica ederim, esasa girmiyelim.

Efendim, İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalarıyla laboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasının kabulü için yeter derecede rey istimal edilmemiştir. Binaenaleyh, Çarşamba günü İnikatta tekrar reylerinize arz edilecektir.

İttihaz buyurulan karar gereğince 25 Haziran 1958 Çarşamba günü saat 10 da toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 18,40

B — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoğlu'nun, münhal belediye reisliklerine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in, tahriri cevabı (7/161)

15 . V . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Sayın Dahiliye Vekili

tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Tokad Mebusu
Dr. Faruk Ayanoğlu

Meveut belediyelerimizden kaçının belediye reisliği münhaldir. Bu vazife kimler tarafından

ne zamandan beri ve ne suretle idare edilmektedir. Sebebi ve müstenidatı nedir?

T. C.

Dahiliye Vekâleti 27 . VI . 1958

M. İ. G. M.

2. D. Rs. M. Ş. M.

Sayı : 621-302-15/12905

Özü : Münhal belediye reislikleri hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

20 . V . 1958 tarihli ve Umumi Kâtiplik, Kanunlar Müdürlüğü 7-161/1311-4892 sayılı yazıları ile alınan Tokad Mebusu Dr. Faruk Ayan-oğlu'nun, münhal belediye reislikleri hakkındaki tahrirî sual takriri incelendi :

Halen mevcut 943 belediyeden sadece 48 inin reisliği münhal olup, bu belediyeler 1580 sayılı Kanununun 90 ncı maddesine tevfikân vekâletle idare edilmekte ve bu, mahallî lüzum, icap ve zaruretler muvacehesinde ve kanununun reis seçimi için idare âmirlerine tanıdığı salâhiyete dayanmaktadır,

Bu mevzu üzerinde vekâletimizce hassasiyet gösterilerek, belediye reisliklerinin vekâletle idaresindeki zaruret müddetlerinin azaltılması tavsiye ve takibolunmaktadır.

Keyfiyeti saygı ile arz ederim.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

2. — *Malatya Mebusu Tefik Ünsalan'ın, Kızılay tarafından yaptırılıp Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine devredilen hastane ve sağlık merkezleri mevcud olup olmadığına dair sualine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili Lâtifi Kırdar'ın tahrirî cevabı (7/212)*

11 . VI . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Malatya Milletvekili
Tefik Ünsalan

Kızılay tarafından yaptırılıp Sağlık Bakanlığına devredilen hastaneler ve sağlık merkezleri var mıdır? Varsa hangileridir ve yatak adedleri ne kadardır?

T. C.

Sıhhat ve İctimai Muavenet 2 . VI . 1958

Vekâleti

Sosyal Yardım İşleri Umum

Müdürlüğü

Özel No: 12914

Özeti: Tahrirî sual takriri hakkında

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

13 . VI . 1958 tarih ve 1525 - 5819 sayılı yazıları cevabıdır.

Malatya Mebusu Tefik Ünsalan'ın Kızılay tarafından inşa olunup Vekâletimize devrolunan hastane ve sağlık merkezlerine dair tahrirî sual takriri cevabı ilişikte takdim kılınmıştır.

Saygı ile arz olunur.

Sıhhat ve İctimai Muavenet
Vekili
L. Kırdar

Kızılay tarafından inşa olunup vekâletimize devrolunan hastane ve sağlık merkezleri

Müessesenin adı	Yatak adedi
1. İzmir Çocuk Hastanesi Nisaiye ve Doğum Pavyonu	50
2. Adana Verem Hastanesi (B) bloku	125
3. Muş Devlet Hastanesi	50
4. Hıms Sağlık Merkezi	25
5. Tutak Sağlık Merkezi	10
6. Yüksekova Sağlık Merkezi	10
7. Çıldır Sağlık Merkezi	10
8. Göle Sağlık Merkezi	10
9. Posof Sağlık Merkezi	10
10. Reyhanlı Sağlık Merkezi	10
11. Hopa Sağlık Merkezi	10
12. Pazar Sağlık Merkezi	10

I : 84 23.6.1958 O : 1

6. — ARIZALAR VE TELGRAFLAR

Kıbrıs meselesi hakkında Büyük Millet Meclisinin almış bulunduğu karar dolayısıyla Nazilli Devlet Demiryolları İşçileri Kongresinin bağ-

lılık duygularını tebarüz ettiren Kongre Başkanı Hüseyin Bokazker imzalı telgraf.

TASHİH

Bu İnikat zabıt ceridesinin sonuna merbut 136 S. sayılı matbuanın birinci sayfasının üçüncü satırındaki «Kanun teklifi» ibaresi, «Kanun

lâyihası» ve (1/193) lâyiha numarası da (1/192) olacaktır.

İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalarıyla laboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap yoktur)

Âza adedi : 610
 Rey verenler : 180
 Kabul edenler : 179
 Reddedenler : 0
 Müstenkifler : 1
 Reye iştirak etmeyenler : 420
 Münhal mebusluklar : 10

[Kabul edenler]

ADANA
 Hamza Eroğlu
ADIYAMAN
 Sait Açar
 Gani Gürsoy
 Sırrı Turanlı
 Ali Yaşar
AFYON KARAHİSAR
 Orhan Kökten
 Orhan Uygun
 Murad Âli Ülgen
 Gazi Yiğitbaşı
AĞRI
 Celâl Yardımcı
AMASYA
 Nazifi Şerif Nabel
 İsmet Olgaç
ANKARA
 Osman Alişiroğlu
 Übeyde Elli
 Halil Sezai Erkut
ANTALYA
 Sadık Erdem
 Burhanettin Onat
ARTVIN
 Mecit Bumin
 Eyüp Doğan
AYDIN
 Fethi Batur
 Necati Çelim
 Nail Geveci
 Etem Menderes
 Cevat Ülkü
BALIKESİR
 Vacid Asena
 Esat Budakoğlu

Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
 Ertuğrul Çolak
 Şevki Hasırcı
BİNGÖL
 Sait Göker
 Ekrem Yıldız
BOLU
 Mithat Dayıoğlu
 Kadir Kocaali
BURDUR
 Fethi Çelikbaş
 Osman Eroğlu
 Âlim Sipahi
BURSA
 Sadettin Karacabey
 Nurullah İhsan Tolon
 Hilâl Ülman
 Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
 Nahit Ural
 Fatim Rüştü Zorlu
ÇANKIRI
 Ferhan Arkan
 A. Kemal Barlas
 Kâmil Tabak
 Ethem Yalçınalp
ÇORUM
 M. Kemal Biberöğlu
 Ali Dedekargınoğlu
 Yakup Gürsel
 Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
 Baha Akşit
 İsmail Hadımlıoğlu
 Mehmet Karasan

Osman Ongan
 A. Hamdi Sancar
ERZİNCAN
 Rauf Bayındır
 Nusret Safa Coşkun
 Cemal Işık
 Âdil Sağıroğlu
 Hüseyin Şahin
 Naçî Yıldırım
ESKİŞEHİR
 Halil Akkurt
 Hasan Polatkan
 Abidin Potuoğlu
 Kemal Zeytinöğlu
GAZİANTEP
 Samih Inal
 Süleyman Kuranel
 Nedim Ökmen
 Ali Şahin
 Salâhattin Ünlü
GİRESUN
 Sadık Altınca
 Ali Naci Duyduk
 Hayrettin Erkmen
 Mustafa Hemiş
 Tahsin İnang
 Doğan Köymen
 Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
 Nihat Sargınalp
HATAY
 Ahsen Aral
İÇEL
 Mehmet Dölek
 Hüseyin Fırat

Yakup Karabulut
 Hidayet Sinanoğlu
 Niyazi Soydan
İSPARTA
 Tevfik Tıghı
İSTANBUL
 İsak Altabev
 Nazmi Ataç
 Selim Erengil
 M. Faruk Gürtunca
 Lûtfi Kırdar
 Nizamettin Kırşan
 Adnan Menderes
 İbrahim Sevel
 Zakar Tarver
 Neclâ Tekinel
 Necmi Nuri Yücel
İZMİR
 Abdullah Aker
 Muammer Çavuşoğlu
 Ekmel Kavur
 Nuriye Pınar
 Vamık Tayşî
 Fevzi Uçaner
 Behçet Uz
 Ahmet Ünal
KARS
 Fevzi Aktaş
 İbrahim Us
KASTAMONU
 Muzaffer Akdoğanlı
 Nâzım Batur
 Süleyman Çağlar
 Hilmi Dura
KAYSERİ
 Ömer Başeğmez

Kâmil Gündes
Ali Rıza Kılıçkale
KOCAELİ
Sadettin Yalım
KONYA
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Tarık Kozbek
Sami Soylu
Ömer Şeker
KÜTAHYA
Muhittin Özkefeli
MANİSA
Âtîf Akın
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Cemil Şener
İhsan Yalkın
MUĞLA
Turhan Akarca
Zeyyat Mandalıncı
Nuri Özsan

Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu
MUŞ
Şefik Çağlayan
Giyasettin Emre
NEVŞEHİR
Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü
NİĞDE
Rifat Gürsoy
Ali Gürün
Vedat Mengi
Şefik Refik Soyer
ORDU
Zeki Kumrulu
RİZE
İzzet Akçal
SAKARYA
Nüzhet Akın
SAMSUN
Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu

Necmettin Doğuyıldızı
Abdullah Eker
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Asaf Saraçoğlu
Hamdi Tekay
Nüzhet Ulusoy
SİNOB
Nusret Kuruoğlu
Ömer Özen
Hamdi Özkan
Mahmut Pınar
SIVAS
Halim Ateşalp
Rahmi Çeltikli
Turhan Feyzioğlu
Edip İmer
Cemil Özcan
Süleyman Özsever
Nazmi Yaraş
TOKAD
Faruk Ayanoglu

TRABZON
O. Nuri Lermioğlu
M. Reşit Tarakçıoğlu
UŞAK
Adnan Çalkoğlu
VAN
Sait Erdinç
Ferid Melen
YOZGAD
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Fuad Nizamoglu
Nazım Tanıl
ZONGULDAK
Abdullah Akın
Necati Tanyolaç
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus

[Müstenkifler]

KONYA

Hamdi Ragıp Atademir

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA
Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Melih Kemal Küçüktepe-
pepinar
Ali Menteşoğlu
M. Yılmaz Mete
Hamdi Oner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
Turgut Yeğenağa
ADİYAMAN
Şefik San

AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Arif Demirer
Kemal Özçoban
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topcuoğlu
AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Selim Yatağan
AMASYA
Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal

Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
İbrahim İmirzalıoğlu
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Selim Soley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil
ANTALYA
Mehmet Ak
Kenan Akmanlar

Attilâ Konuk
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı
ARTVIN
Kemal Balta
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel
AYDIN
Hüsamettin Coşkun
Namık Gedik (V.)
Nihat İyriboz
Piraye Levent
Ekrem Torunlu
BALIKESİR
Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
Ali İleri

Halil İmre
Mücteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıykoğlu
(İ. Â.)
Faik Ocak
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı

BİLECİK

Mehmet Erdem
Yümnü Üresin
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut
Rifat Bingöl
Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Servet Bilir

Zuhuri Danışman
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez
Nezih Tütüncüoğlu

BURDUR

Behçet Kayaalp

BURSA

Necdet Azak
Hüseyin Bayrı
Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan (Rs. V.)
Salâhaddin Karacagil
Mazlum Kayalar
Recep Kırım
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Yekta Teksel

ÇANAKKALE

N. Fuad Alpkartal
Halim Alyot
Emin Kalafat (V.)
Ahmet Hamdi Sezen
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

Dursun Akçaoğlu
Naşit Frat

ÇORUM

Sedat Baran
Hamdi Bulgurlu
Kemal Erdem
Fevzi Hacirecepöğlu
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakcioğlu

DENİZLİ

Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
Ali Rıza Karaca

Refet Tavashioğlu
DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Tahsin Cahit Çubukçu
Sezai Demiray

Nuri Onur
Kâmil Tayşi
Hâmid Zülfü Tigrel
Halil Turgut

Hüseyin Ülkü
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Rükneddin Nasuhioğlu
Kadrettin Oğuzalıcı
Sabahattin Parsoy
Mükerrerem Sarol

ELAZIĞ

Mustafa Altınoğan
Celâl Dora
Fahri Karakaya
Hürrem Müftigil
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay

ERZURUM

Osman Alihocagil
Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Melik Fırat
Sait Kantarel
Hasan Numanöğlu
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu

Rıza Topçuoğlu
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Hicri Sezen

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
İhsan Daî
Bahadır Dülger
Ali Ocak
Cevdet San

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
GÜMÜŞANE

Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu
Avni Karaman
Hüsrev Polat

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

İhsan Ada
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüştü Çetin
Sami Göknaç
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan (Reis)

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Hamdi Ongun
İSTANBUL
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
(İ.)
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel

Sedat Çetintaş

Muhlis Erdener
Hüsamettin Giray
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
Aleksandros Hacopolos

Ali Harputlu
Hâdi Hüsman (V.)

Enver Kaya
Mucip Kemalyeri
Nihat Halûk Pepeyi

Mithat Perin
Celâl Ramazanöğlu

Yusuf Salman
Nizamettin Âli Sav

Mıgırdıç Şellefyan
Nazlı Tlabar

Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)

Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis
Mahmut Yüksel

İZMİR

Sebati Acun
Danyal Akbel
Selâhattin Akçiçek
Perihan Arıburun
Enver Dündar Başar
Behzat Bilgin
Necdet Davran
Selim Rağıp Emeç
Sadık Giz
Necdet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu

KARS

Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Behram Öcal
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktas
Zeki Cemal Bakiçelebi-
oğlu
Şükrü Esen
Ali Gözlük
Münif İslâmoğlu
Hadi Tan

KAYSERİ

Fikri Apaydın (Rs. V.)
Ebubekir Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu
İbrahim Kirazoğlu (Rs.
V.)
Fahri Köşkeroğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Sıtkı Pekkip
Avni Sakman
Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KİRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu
Fazıl Yalçın

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat

KONYA

A. Fahri Ağaoğlu
İshak Avni Akdağ
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan (Gökmenoğlu
(İ. Â.)
Muhittin Güzelkılıç
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Sıtkı Koraltan
Ahmet Koyuncu
Himmet Ölemen
Halil Özyörük (İ.)

Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

Mehmet Diler
İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
İrfan Haznedar
S. Sururi Nasuhoğlu
Kemal Özer
Emin Topaler

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu (V.)
Sezai Akdağ
Selim Akış
Nebil Sadi Altuğ
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Sudi Mihçioğlu
Orhan Ocakoğlu
Cevdet Özeirgin

MARAŞ

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşa
Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yaveroğlu

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut (İ.)
Selim Telliğaoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Dilâver Argun
Burhan Belge

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Zeki Dede

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün

NİĞDE

Medeni Berk
Asım Eren
İsmail Güven

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Şevket Köksal
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Muammer Tekin
Atıf Topaloğlu
Hüsrev Yürür

RİZE

Hüseyin Agun
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal

SAKARYA

Tacettin Barış
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Baha Hun
Rifat Kadızade
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Naci Berkman
Ömer Güriş
Fikri Şen
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
SİİRT
Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp
Fikri Şendur

SİNOB

Server Somuncuoğlu
Muharrem Tansel

SIVAS

Nüzhet Çubukçu
Hasan Değer
Necati İter
Ahmet Kangal
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Şinasi Moran
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Ali Çakır
Zeki Erataman
Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
Ahmet Pakar

TOKAD

Sıtkı Eken
Keramettin Gençler (İ.)
Ahmet İspirli
Şahap Kitapçı
Mustafa Lâtifoğlu
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu
Fikri Karanış
Selâhaddin Karayavuz
(İ.)
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
Tertev Sanac
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan

İ : 84 23.6.1958 C : 1

M. Yaşar Alhas

Aziz Gökkan

İ. Etem Karakapıcı

E. Mahmut Karakurt

Abdullah Köksel

Abdurrahman Odabaşı

Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu

Rıza Salıcı

Avni Ural

VAN

Abdülvehap Altinkay-
nak

Tevfik Doğuşıker

YOZGAD

İ. Hakkı Tunaboşlu

ZONGULDAK

Sebati Ataman

Cemal Zühtü Aysan

Suat Başol

Necati Diken

Ali Kaya

Tahir Öktem

Mustafa Saraç

Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	Kocaeli	1
Aydın	1	Van	1
Bursa	1		—
İstanbul	1		10

Maarif vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve bu kanuna ek 2773 sayılı Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/89)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-355/1981

11. VI. 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 7. V. 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

1. Özel Okullar Müdürlüğüne, 2287 sayılı Kanunun 12 ve 13 ncü maddeleriyle, Orta ve İlk öğretim Umum Müdürlüklerine ait vazifelerden ancak özel öğretim müesseseleriyle alâkalı işler verilmiştir. Bu itibarla Özel Okullar Müdürlüğünün ifa etmekte olduğu vazifeler, umumi muvazene ve resmî öğretim faaliyetlerine dâhil olmıyan, tamamiyle hususi teşebbüslerle kurulup idare olunan öğretim müesseselerine ait işlerdir.

2. İmam - Hatip okullarının kuruluşlarında bina, öğretim yasıtaları ve diğer maddi ihtiyaçlar mahallî teşkilât tarafından temin edilmiş olması dikkate alınarak, bu müesseselerin 5980 sayılı Kanunla Özel Okullar Müdürlüğüne idaresi muvafık görülmüştü. Halen bu okullar ortaokul ve liselere ait talimatnamelere tâbi olarak idare olunmaktadır. Kültür dersleri öğretmenlerinin tâyin ve nakillerinde ortaöğretim öğretmenlerinin tâbi bulunduğu esaslar tatbik olunmakta; ilâve dersi ücretleri de Ortaöğretim Dairesince ödenmektedir.

Yukarda arz olunan sebeplerden dolayı İmam - Hatip okullarının idare ve inkişaflarını, aynı zamanda verimli olmalarını kolaylaştırıcı imkân ve şartlar nazarı itibara alınarak, Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlanması lüzumlu ve zaruri görülmektedir.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maarif Encümeni

Esas No. 1/89

Karar No. 13

21 . II . 1958

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan «Maarif Vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanununun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve bu kanuna ek 2773 sayılı Kanununun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair kanun lâyihası üzerinde, Maarif ve Maliye Vekâletleri müesseseleri de hazır buldukları halde, gerekli müzakereler yapıldı :

Kanun lâyihası, İmam - Hatip okullarının Özel Okullar Müdürlüğünden alınarak Ortaöğretim Umum Müdürlüğüne bağlanmasını tazammun etmektedir.

2287 sayılı Kanun, Özel Okullar Müdürlüğüne sadece hususi teşebbüs tarafından kurulup idare edilen öğretim müesseselerini bağlamıştır.

Bu sebeple, kuruluşlarında bina, öğretim vasıtaları ve diğer maddi ihtiyaçları mahallî teşkilât tarafından temin edilmiş bulunan İmam - Hatip okulları da 5980 sayılı Kanunla bu müdürlüğe bağlanmışsa da, bu lâyihanın esbabı mucibesinde de ifade edildiği veçhile bu müesseselerin ortaokul ve liselere ait talimatnamelere tâbi olması, kültür dersleri öğretmenlerinin tâ-

yin ve nakillerinde ortaöğretim öğretmenlerinin tâbi oldukları esasların tatbik edilmekte bulunması, bunların ilâve ders ücretlerinin ortaöğretimden ödenmekte olması ve cemiyetin büyük bir mânevi ihtiyacını karşılayacak olan müesseselerin daha ciddiyetle ele alınarak kısa zamanda inkişaflarının sağlanması zarureti dolayısıyla Ortaöğretim Umum Müdürlüğüne bağlanmaları uygun görülmüştür.

Bu mülâhazalarla kanun lâyihası, encümenimize aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine sevk edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Maarif En. Reisi Y. M. M.

Kâtip

Kayseri

İçel

S. Hacıpaşaoğlu

S. Gökmar

Adana

Afyon

Ankara

M. Geçioğlu

O. Kökten

Ü. Elli

Bolu

Bursa

İstanbul

Z. Danışman

H. Ülman

M. F. Gürtunca

İstanbul

İzmir

Konya

A. Hacıpulos

P. Arıburn

H. Â. Keymen

Muş

Trabzon

G. Emre

M. R. Tarakçıoğlu

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/89

Karar No. 56

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanununun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı Kanununun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâ-

letin 11 . VI . 1956 tarihli ve 71 - 355/1981 sayılı tezkeresiyle gönderilen ve 10 ncü Devrenin sona ermesi dolayısıyla hükümsüz kalıp bu devrede yeniden müzakeresi Hükümet tarafından talebolunan kanun lâyihası Maarif Encümeni mazbatası ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maarif ve Maliye Vekâletleri mü-

messilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâiyhası, Özel Okullar Müdürlüğüne bağlı bulunan İmam - Hatip Okullarının halen ortaokul ve liselere ait talimatnamelere tâbi olarak idare edilmekte ve kültür dersleri öğretmenlerinin tâyin ve nakillerinde ortaöğretim öğretmenlerinin tâbi bulunduğu esaslar tatbik olunmakta ve ilâve ders ücretlerinin de orta öğretim dairesince tediye edilmekte bulunduğu mucip sebebiyle bu okulların idare ve inkişaflarını, aynı zamanda verimli olmalarını kolaylaştırıcı imkân ve şartlar da göz önünde bulundurularak Orta-öğretim Umum Müdürlüğüne bağlanması maksadıyla ihzar ve sevk edilmiştir.

Lâiyhanın sevkini mucip sebepler encümenimize de yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâiyha Hükümet teklifi veçhile encümenimize de aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere, Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu Mazbata M.
Balıkesir	Bursa	İzmir
H. İmre	H. Köymen	D. Akbel
Afyon K.	Ankara	Artvin
M. Â. Ülgen	O. Alışiroğlu	Y. Gümüsel
Çorum	Diyarbakır	Elâzığ
Y. Gürsel	H. Turgut	H. Müftügil
Erzurum	İzmir	Kocaeli
Ş. Erker	B. Bilgin	C. Tüzün
Manisa	Nevşehir	Rize
S. Mihçioğlu	N. Önder	H. Agun
Rize	Siird	Siird
İ. Akçal	B. Erden	M. D. Süalp
Trabzon		Van
İ. Şener		F. Melen
Yozgad		Zonguldak
T. Alpay		H. Timur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci ve sözü geçen kanuna ek 2773 sayılı Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddelerinin tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunun 3087 sayılı Kanunla muaddel 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

«Madde 12. — Ortaöğretim Umum Müdürlüğü, resmî liseler ve ortaokullarla İmam - Hatip okullarının idare işlerini, öğretim ve eğitim faaliyetlerini ve öğretmenlerle öğrencilerin tedavi edildikleri Vekâlete bağlı sıhhi müesseseler işlerini idare, tanzim ve ıslah vazifesiyle mükellef olup üç şubeye ayrılmıştır.»

MADDE 2. — Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanuna ek 2773 sayılı Kanunun 5980 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

«Madde 3. — Özel Okullar Müdürlüğünün vazifesi, 2287 sayılı Kanunun 12 ve 13 ncü maddeleriyle Orta ve İlköğretim Umum Müdürlüklerine verilen işlerden özel okullarla ilgili olanlarını görmektir.»

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 . V . 1956

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>M. C. Bengü</i>
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili
M. Müdafaa V. V.	<i>E. Kalafat</i>
<i>Ş. Ergin</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>H. A. Gökçürk</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	<i>E. Menderes</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
—————	<i>N. Okmen</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili
<i>A. Özel</i>	<i>M. Çavuşoğlu</i>
İkt. ve Ticaret Vekili	Sih. ve İç. Mua. Vekili
—————	<i>N. Körez</i>
Güm. ve İnh. Vekili ve	Ziraat Vekili V.
İkt. ve Ti. V. V.	<i>M. C. Bengü</i>
<i>H. Hüsmen</i>	
Münakalat Vekili	Çalışma Vekili
<i>A. Demirer</i>	<i>M. Tarhan</i>
İşletmeler Vekili V.	
Hariciye V. V.	
<i>S. Ağaoglu</i>	

Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/58)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı tarafından 6311 sayılı Kanunun 9 ncü maddesi gereğince ikraz fonu olarak ayrılan 25 milyon liranın 50 milyon liraya çıkarılması hakkındaki kanun teklifi mucip sebepleriyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi saygı ile arz ve rica ederim.

Kocaeli Mebusu
Sadettin Yalım

ESBABI MUCİBE

Emekli Sandığının ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara cüzi faiz ve uzun vâde ile vermekte olduğu ikraz fonu 3 milyon lira iken 3 . III . 1952 tarih ve 6311 sayılı Kanunla 25 milyon liraya çıkarılmıştır. Bu miktar 31 Mart 1954 tarihine kadar 37 986 kişiye tevzi edilmiş olduğundan daha 12 bin talebin bugün için bulunduğu ikraz tahsilâtından ise ayda ancak 1 milyon lira nispetinde borç verilebileceği; bundan sonra vâkı müracaatlerin geliş tarihlerine göre sıraya konularak 1 sene sonra karşılanabileceği; mezkûr sandığın matbu muhabere kâğıtlarından anlaşılmıştır.

Şu izahata göre bugün yapılacak talebin bir sene sonra karşılanacağına göre memurlarımız gösterilen bu kolaylıklar ve âcil ihtiyaçlarının karşılanması bakımından imkânsız bir hale geleceklerdir.

İktisadi inkişafımız nispetinde hayat seviyesinin yükselmekte buna muvazi olarak da yeni ve çeşitli ihtiyaçların artmakta bulunuşu en fazla mahdut gelirli vatandaşları sıkıkmaktadır.

Filhakika mevcut imkânlar nispetinde memur ve işçi vatandaşlara elden gelen yardım yapmakta hiç şüphesiz de daima yapılacaktır da .

Bugün dahi Emekli Sandığının 1950 senesine kadar 3 milyon lira olan ikraz fonu 25 milyon liraya çıkarılmak suretiyle memur ve müstahdem vatandaşlara eskisine nazaran çok daha geniş ölçüde sağladığımız uzun ve cüzi vâdeli krediden ihtiyaç sahipleri istifade ettirilmiştir. Ancak daha bugün 12 bin talebin elde bulunması ve bunların hepsinin birer aile reisi bulunması dolayısıyla âcil ve zaruri ihtiyaçlarının bulunması asgari 50 bin nüfusun hasta ve türlü ihtiyaç sahiplerine bir sene sonra karşılanabilecek bir bekleme tahammülleri olmadığı yapılan muhtelif müracaat sahiplerinin dileklerinden anlaşılmaktadır. Yapılacak bir talebin vaktinde karşılanması ne kadar sevindirici ve ihtiyaçlara faydalı oluyorsa uzun bir zamana bırakılması suretiyle vazifelinin iş hayatında yapacağı hizmetler de günün rahatı ile çalışmasına bazan imkân vermemektedir.

Bu itibarla esasen sermayesi çok müsait bir milyara yakın bulunan Emekli Sandığının ikraz için mütedavil sermaye olarak kullanılmasına müsaade olunan 25 milyon liranın 50 milyon liraya iblâğı halinde binlerce dar gelirli memur ve müstahdemin hasta, tahsil ve zaruri ihtiyaçlarına âcil küçük bir yardım olabilir kanaatiyle vicdanlarımız müsterih olur.

Büyük Meclisin bu husustaki atıfetine güvenerek arz ediyorum.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No : 2/58
Karar No : 10

30 . I . 1958

Yüksek Reisliğe

Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifi alâkalı vekâlet temsilcilerinin de hazır bulunduğu celsede tetkik ve müzakere olundu;

Emekli Sandığının, ihtiyacı olan iştirâkçi veya tevdiatçılara yapmakta olduğu ikrazat için ayrılmış olan 3 milyon liralık fonun kâfi gelmediği anlaşılarak muhtelif tarihlerde çıkarılan kanunlarla bu miktar artırılmış ve halen 25 milyon liraya iblâğ edilmiş olmasına rağmen ihtiyacı karşılamadığından mezkûr fonun 50 milyon liraya çıkarılması teklif olunmaktadır. Hükümet mümessillerinden alınan malûmata göre mezkûr fonun 50 milyon liraya çıkarılmasında her hangi bir mahzur görülememiş ve şu kadar ki; faiz haddinin % 7 den yukarısı ve % 5 ten aşağısı olmamak şartıyla, vâkı tekif mevcudun ittifakı ile kabul edildi.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Bursa	Diyarbakır
K. Yılmaz	M. Hüsrev Ünal
Kâtip	
Manisa	Amasya
S. Akdağ	H. Koray
	(İmzada bulunamadı)
Ankara	Ankara
M. Ali Ceritoğlu	İ. Saffet Omay
Artvin	Çorum
H. Çeltikçioğlu	C. Köstekçi
Kars	Kırklareli
O. Yeltekin	M. Ali Ceylân
Kocaeli	Samsun
D. Erol	A. Saraçoğlu
	Zonguldak
	A. Akın

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 2/58
Karar No. 58

2 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6311 sayılı Kanunla değiştirilen 23 ncü maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifi Maliye Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla teklif sahibi Maliye Vekâleti ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Umum Müdürlüğü mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifi, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti

Emekli Sandığı Kanununun 23 ncü maddesine tevfikeyen iştirâkçi ve tevdiatçılara yapılmakta olan ikrazat için ayrılmış bulunan (3) milyon liralık fon kâfi gelmediğinden 6311 sayılı Kanunla bu miktar (25) milyon liraya iblâğ edilmiş olmasına rağmen bugünkü ihtiyaç ve talebi karşılayacak durumda olmadığı cihetle bu miktarın (50) milyon liraya iblâğı maksadiyle hazırlanıp sevk edilmiş bulunmaktadır.

Teklifin sevkini mucip sebepler encümenimizce de muvafık mütalâa olunarak üzerinde cere-

yan eden müzakerelerden sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve teklifi bidayeten tetkik eden Maliye Encümeni faiz miktarının üst haddini madde metninde tesbit ve kabul etmiş ise de Ödünç Verme Kanunu ile tesbit edilen faiz haddinin her zaman değişebileceği mülâhazasıyla ve 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinde de âzami faiz haddi zikredilmemiş olduğundan faiz miktarının üst haddinin tâyinine lüzum görülmemiş ve redaksiyon bakımından da 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesindeki metne mütenazır olarak ve döner sermaye miktarının da (50) milyon liraya iblâğı kabul edilmek suretiyle birinci maddede ihzar edilmiştir.

Mütaakıp maddeleri aynen kabul olunan kanun teklifi, Umûmi Heyetin tasvibine arz

edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Reisvekili	Bu Mazbata M.
Balıkesir	Bursa	Yozgad
H. İmre	H. Köymen	T. Alpay
Afyon K.	Ankara	Antalya
M. A. Ülgen	İ. Seçkin	K. Akmanlar
Çorum	Diyarbakır	Edirne
Y. Gürsel	H. Turgut	M. Sarol
Erzurum	İstanbul	İstanbul
Ş. Erker	İ. Sevel	N. N. Yücel
İzmir	İzmir	Kocaeli
D. Akbel	B. Bilgin	C. Tüzün
Manisa	Nevşehir	Ordu
S. Mıhçıoğlu	N. Önder	A. H. Onat
Rize	Trabzon	Van
İ. Akçal	İ. Şener	F. Melen

KOCAELİ MEBUSU SADETTİN YALIM'IN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair olan 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandık sermayesinden en çok 50 milyon lira, İdare Meclisince % 5 ten aşağı olmamak üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok 3 aylık veya ücret tutarını veya ödeneklerini geçmemek üzere iki yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan iki kefil gösterilmek şartıyla ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara borç vermek için döner sermaye olarak kullanılır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair olan 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandık sermayesinden en çok 50 milyon lira; İdare Meclisince faiz haddi % 7 den fazla ve % 5 ten aşağı olmamak üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok üç aylık veya ücret tutarını veya ödenekleri geçmemek üzere iki yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan iki kefil gösterilmek şartıyla ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçıların borç vermek için döner sermaye olarak kullanılır.

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair olan 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 6311 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandık sermayesinden en çok 50 milyon lira; İdare Meclisince faiz haddi % 5 ten aşağı olmamak üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok üç aylık veya ücret tutarlarını veya ödenekleri geçmemek ve yine en çok iki yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan iki kefil gösterilmek şartıyla ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara borç vermek için döner sermaye olarak kullanılabilir.

MADDE 2. — Teklif sahibinin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibinin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Devre : XI

İçtima : 1

S. SAYISI : 119

Bâzı Orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihası ve Ziraat ve Adliye encümenleri mazbataları (1/131)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-677/370

10 . II . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bâzı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair Ziraat Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 5 . II . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Orman içinde ve civarında yaşayan halkımızın mahrukat ve inşaatta kullanmak zaruretinde bulunduğu haşep madde istiyacının ormanların tahammülü dolayısıyla gereği veçhile karşılanmaması, ormanların muhafaza ve bekasındaki hayati zaruretin matlup şekilde zihinlerde yerleşmemesi gibi sebeplerle Devlet ormanlarından usulsuz ve kanunsuz katıyata sebebiyet verildiği ve binnetice Devletle efrat arasında binlerce ihtilâfın tekevvün ettiği malûmdur.

Sonu gelmiyen bu ihtilâfların sadece cezai müeyyidelerle bertaraf edilmesindeki müşkülât hattâ imkânsızlık nazara alınarak son senelerde yapılan tatbikatta; ihtiyaçların zamanında karşılanması, orman sevgisinin ve ormanın sadece haşep madde olarak iktisadi kıymeti değil ondan çok daha mühim olan kolektif hizmet ve faydalarının vatandaş tarafından lâıyık veçhile anlaşılması sadedinde sarf olunan gayret ve çalışmaların gün geçtikçe müsmir neticeler verdiği ve vermekte olduğu memnuniyetle müşahede edilmektedir. Bilhassa 8 . IX . 1956 tarihinde meriyete giren 6831 sayılı Orman Kanununun bu vâdide tesis eylediği hükümler, orman tahribatına vesile teşkil eden sebeplerin ortadan kaldırılması suretiyle daha rasyonel gayelerden mülhem olarak tedvin edilmesi ormanları tahribat ve tecavüzlerden masun kılmaya hâdim olmuştur.

3116 ve 5653 sayılı Orman kanunlarının ilgasıyla 6831 sayılı Kanunun meriyete girmesi zamanlarına tesadüf eden intikal devresinde, umumiyetle zâti ihtiyaç saikası ile bâzı kanunsuz ve usulsüz yollara tevessül edildiği ve binnetice orman dâvalarının oldukça, kabarık bir yekûna balığ olduğu görülmektedir. Filhakika mezkûr kanunun muvakkat 5 nci maddesiyle, 1 Mart 1954 tarihinden 15 Ağustos 1956 tarihine kadar işlenen bâzı orman suçları affa tâbi tutulmuştu. İşbu affın müntehası ile 6831 sayılı Kanunun meriyet tarihine kadar geçen kısa fâsıla ve onu takibeden aylarda vukubulan ihtilâfların bir intikal devresi ad ve kabütü ile bu zaman zarfında ve umumiyetle ihtiyaç saikası ile işlenen suçların bir kerre daha affın şumulü içine alınması suretiyle bundan böyle yapılacak tatbikata, büyük bir yekûn teşkil eden ihtilâflar bertaraf edilerek devam olunması yerinde ve faydalı olacağı mülâhazasıyla işbu kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Muhtevasından da anlaşılacağı veçhile lâyihanın birinci maddesinde; kanunun müldet, mahiyet ve miktar, ceza ve şahsi hak bakımlarından şümulü tâyin ve tesbit olunmuştur.

Müddet bakımından; 15. VIII. 1956 tarihinden 1. XI. 1957 tarihine kadar işlenen suçlar nazara alınmıştır. Orman suçlarının affı mevzuunda 15. VII. 1957 tarihinde meriyete giren 5677 sayılı Kanunun 4 nci maddesinin ikinci fıkrası, 18. III. 1954 tarihinde meriyete giren 6385 sayılı Kanun ve 8. IX. 1956 tarihinde meriyete giren 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 5 nci maddesi hükümlerinin tatbikatı nazara alınarak bâzı haksız ve yersiz talep ve idüalara ve binnetice ihtilâflara mahal bırakılmaması için madde hükmünün müddet bakımından tatbiki ancak yukarda zikrolunan tarihler arasında suça el konulmuş olması şartına muallâk tutulmuş ve bu hususu teminen 1 nci maddenin beşinci fıkrası vaz'edilmiştir. Filhakika bu vâdide evvelce cari tatbikatta, bilfarz müddet noktasından münteha teşkil eden tarihten çok sonra işlenen suçlar münteha tarihinden evvel işlenmiş olduğu iddia ve talepleriyle affın şümulü içine alınması istenmiş ve bu yüzden tevali eden niza ve ihtilâflar ve çeşitli içtihatlar vücut bulmuştur.

Mahiyet ve miktar bakımından; gerek 3116 ve 5653 gerekse 6831 sayılı kanunlarda yazılı memnu efale taallük eden maddeler tam olarak affın şümulüne sokulmuş ve asıl mühim yekûnu teşkil eden, katiyata taallük eden suçlar da 6831 sayılı Kanunun muvakkat 5 nci maddesinde kabul edilen ve zatî ihtiyaç saikası ile ika olunan suçlarda âzami had olarak telâkki edilebilecek miktarlara sadık kalınmış ve suç mevzuu emvalin mahiyet ve tarifi evvelce bu vâdide cereyan eden tatbikat dolayısıyla Temyiz Mahkemesince tebellür eden içtihattan ve ayrıca ilmî tariflerden mülhem olarak belirtilmeye çalışılmıştır.

Ceza bakımından; affın şümulüne giren suçlardan dolayı takibat yapılamıyacağı ve verilen cezaların infaz edilmeyeceği hakkında 1 nci maddenin birinci fıkrası sonuna hüküm vaz'olunmuştur.

Şahsi hak bakımından; işbu kanun lâyihasıyla bâzı orman suçlarının affı ile beraber bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının da sukutu derpiş olunmuştur. Filhakika Ceza ve Borçlar Kanununda müesses hükümler, suçtan zarar görenlerin bundan mütevellit şahsi haklarını emniyet altına almış ve bu hakların af kanunları ile bertaraf edilemeyeceği esasını kabul etmiş ise de bu kanun lâyihasıyla istihsali derpiş olunan gaye sadece cezaların affı değil aynı zamanda bu ihtilâfların katî bir şekilde tasfiyesidir. Sadece cezaların affı ile iktifa olunduğu takdirde hemen hemen bütün bu ihtilâfların şahsi hak noktasından hukuk mahkemelerine intikali icabedecek ve matlup gaye hâsıl olamıyacaktır. Bu itibarla idarenin şahsi haklarının da sukutunu ve suçta istimal edilen alet ve nakil vasıtalarının maznunlara iadesini teminen 1 nci maddenin altıncı fıkrası ihzar olunmuş ve C. Müddeiumumiliklerince verilecek ademitakip kararlarında da şahsi hak, alet ve vasıtalar hakkında aynı gayenin tahakkukunu mümkün kılacak hükümlere kanun lâyihasında yer verilmesi muvafık görülmüştür.

Ziraat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ziraat Encümeni

Esas No : 1/131

Karar No : 12

6 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan bâzı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle Encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın tamamı üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde ve esbabı mucibede etraflı bir şekilde izah edildiği veçhile, orman içinde ve civarında yaşayan halkımızın mahrukat ve inşatta kullanılmak zaruretinde bulunduğu haşep madde ihtiyacının gereği veçhile karşılanmaması, ormanların muhafaza ve bakasındaki hayati zaruretin matlup şekilde zihinlerde yerleşmemesi gibi sebeplerle Devlet ormanlarından usulsüz ve kanunsuz katiyata sebebiyet verildiği ve binnetice Devletle efrat arasında ihtilâfın tekrerrüt ettiği ve bu suretle sonu gelmiyen bu ihtilâfların sadece cezayı müeyyidelerle bertaraf edilmesindeki müşkülât ve hattâ imkânsızlık nazara alınarak son senelerde yapılan tatbikatta; ihtiyaçların zamanında karşılanması, orman seviyesinin ve ormanın sadece iktisadi kıymeti değil ondan çok daha mühim olan kolektif hizmet ve faydalarının vatandaş tarafından lâyık veçhile anlaşılması sadedinde sarf olunan gayret ve çalışmaların gün geçtikçe müsmir neticeler verdiği ve vermekte olduğu memnuniyetle müşahede edilmekte olduğu ve bilhassa 8 . IX . 1956 tarihinde meriyete giren 6831 sayılı Orman Kanununun bu vâdide tesis eylediği hükümler, orman tahribatına vesile teşkil eden sebeplerin ortadan kaldırılması suretiyle ormanların tahribat ve tecavüzlerden masun kılmaya hâdim olmuş ise de 6831 sayılı Kanunun meriyete girdiği tarihten sonra vukubulan ihtilâfların bir intikal devresi ad ve kabulü ile bu zaman zarfında ve umumiyetle zâti ihtiyaç saikası ile işlenen suçların bir kere daha affın şümülü içine alınması ve bundan böyle yapılacak tatbikatta, ihtilâflar bertaraf edilerek devam olunması yerinde ve faydalı olacağı mülâhazasıyla bâzı orman suçlarının affı-

na ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukûtuna dair kanun lâyihası esas itibarıyla encümenimizce kabul edilmiştir.

Maddeler üzerinde yapılan görüşmelerde lâyihanın birinci maddesinin birinci fıkrasından orman yangınlarına mütaallik olarak ittihaz olunan tedabire riayetsizliği tazammun eden maddelerin, orman yangınlarının arz ettiği büyük ehemmiyet nazara alınarak affın şümülü haricine bırakılması encümenimizce muvafık mütalâa edilmiş olduğundan 5653 sayılı Kanunla muaddel 115, 116 ve 6831 sayılı Kanunun 68, 69, 104 ve 105 nci maddeleri çıkarılmıştır.

Aynı maddenin birinci fıkrasında mamul emval affın şümülü haricinde tutulmuş olmaktadır. Tatbikatta mamul ve yarı mamul emvalin tâyin ve tesbitindeki güçlükler malûm ve mücerrettir. Bu itibarla mamul ile yarı mamul tefriki yapılmaksızın üç metre mikâba sadık kalınmak kaydıyla mamul emval de affın şümülüne alınmış ve (3 dâhil) ibâresinden sonra (mamul) kaydı ilâve edilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası aynen kabul edilmiştir.

Birinci maddenin üçüncü fıkrasındaki yarımamul emval şerit katrak ve daire teztelere ve imal edileceği ve ebatları değişik olacağı nazarı itibara alınarak fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Yarımamul emvalden maksat ise : mamul emval dışında kalan şerit, katrak, daire teztelere hızarla veya balta, bıçkı teztere gibi vasıta ve aletlerle yarımamul hale getirilmiş muhtelif boy, genişlik ve karanlıkta kereste, yırtma, kapak, pedavra, hartama gibi emvaldir).

Birinci maddenin 4 ve 5 nci fıkraları, ikinci madde ve üçüncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adliye Encümenine gön-

derilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Ziraat En. Reisi
Muğla
T. Akarca
Kâtip
Kütahya
İ. Haznedar
Ağrı
S. Yatağan
Aydın
N. İğriboz
Balıkesir
F. Onat
Erzurum
S. Kantarel
Eskişehir
H. Dedelek
Bu Mazbata M.
Kütahya
İ. Haznedar
Adana
Söz hakkım mahfuzdur
K. Sarıbrahimoğlu
Ankara
A. Üstün
Aydın
E. Torunlu
İmzada bulunamadı

İstanbul
1 nci maddeye muhalifim
Söz hakkım mahfuzdur
S. Erengil
Kastamonu
M. Akdoğanlı
Kayseri
F. Köşkeroğlu
İmzada bulunamadı
Sinob
Söz hakkım mahfuzdur
Ö. Özen
Tekirdağ
A. Paker
İmzada bulunamadı
Samsun
H. Tekay

Kars
B. Öcal
Kastamonu
N. Batur
Samsun
A. Eker
Sinob
H. Özkan
Uşak
A. Ural

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No : 1/131
Karar No : 46

3 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihası ile Ziraat Encümeninin mazbatası alâkalı vekâletler temsilcilerinin huzuru ile encümenimizde tetkik ve müzakere olundu :

Memleketimizin orman bölgelerinde yaşayan ve geniş halk kitlelerini ilgilendiren orman mevzuatı bugüne kadar çeşitli tadillere uğramış ve en son olarak da 8.IX.1956 tarihinde meriyete giren 6831 sayılı Orman Kanunu ısdar edilmiş bulunmaktadır.

Ormanlık mntakalardaki halkın değişik kanun hükümlerini akabinde kavrayıp hattı hareketlerini süratle tanzim edememiş olmaları diğer taraftan zatî ihtiyaç saikasıyla bâzi kanunsuz ve usulsüz yollara tevessül eylemiş olduğu bir hakikattir. Bununla beraber işbu af kanununun istihdaf eylediği maksat ve gayenin ormanlarımıza dolayısıyla millî servetin ölçüsüz bir surette heder olmasını icabettirecek tarzda büyük zararlar ika edenleri affetmek olmadığı da aşîkârdır. 8.IX.1956 tarihinde meriyete giren

6831 sayılı Orman Kanununun meriyetinden bugüne kadar geçen müddet içerisinde işlenilmiş bulunan orman suçlarının kanunun alâkalı vatandaşlarla lâyıkiyle anlaşılması ve tatbikatının hüsnü suretle yapılabilmesi için bir intikal devresi olarak kabulünü muvafık mütalâa eylemiş bulunmaktayız.

Bu yönden kanun metninde de tasrih olunan müddet, mahiyet ve miktarları ihtiva eyliyen cezaların affı cihetine gidilmiştir. Gerek Hükümetin ve gerekse Ziraat Encümeninin kabul eylediği birinci maddede müddet olarak affın 15.VIII. 1956 tarihinden 1 . XI . 1957 tarihine kadar geçen zaman içerisinde işlenen suçlara inhisar ettirilmiş ise de encümenimiz Af Kanununun meriyete gireceği zamanı nazara alarak ve mümkün olduğu kadar (Vatandaşın suçun eski tarihlerde işlendiği tarzındaki iddiasına imkân bırakmamak) ve mahkemelerin kendilerine arz olunan ihtilâflarda suçun işlendiği zamana yakın tarihte tesbit olunan delillerle meşgul olmasını ve affın tazammun eylediği mânanın da bihakkin

maksada ulaşmasını teminen münteha tarihi 1 . V . 1958 olarak kabul edilmiştir.

Ziraat Encümeninin de mazbatasında işaret eylediği veçhile birinci maddenin üçüncü fıkrasındaki yarı mamul emval şerit, katrak ve daire destelerleriyle de imal edileceği ve ebatları değişik olacağı cihetle (yarı mamul emvalden maksadın ne bulunduğu) hakkındaki târifi ihtiva eyliyen fıkranın zühulen kanun metninde yer almadığı görülerek mezkûr fıkra ufak bir redaksiyonla metne ilâve olunmuştur. Cezaların affı ile birlikte orman idaresinin şahsi haklarının da iskatına gitmeyi derpiş eyliyen hüküm de tetkika tâbi tutulmuş binnetice suçu ve suçluluğu tamamiyle ortadan kaldırmayı hedef tutan affın bizzarure aidiyeti ciheti tesbit olunamıyan emvalin de aftan istifade eden lehine iadesi; umumi ceza hukuku prensiplerine daha uygun mütalâa edilmiştir. Diğer cihetten hükümet lâyihası esbabı mucibesinde de tebarüz ettirildiği üzere idareye teveccüh eden şahsi hakkın sükkûtu kabul edilmediği ahvalde vatandaşla idare arasında ihtilâfların devam eylemesi gibi bir yola gidilmiş olacaktır. Halbuki burada istihdaf edilen gayenin bizatihi cezaların affı değil aynı zamanda mevcut ihtilâfların katî bir şekilde tes-

viyesini gerektirecek bir feragatin de bulunacağını kabul eylemek icabeder.

Yukarda mâruz sebeplere binaen işbu kanun lâyihası encümenimizce ekseriyetle kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Reisi
Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri
Manisa
Â. Akın

Kâtip
Sakarya
T. Barış

Aydın
N. Geveci
Bursa
H. Bayrı

İmzada bulunamadı

İçel
M. Dölek
Mardin

İzmir
N. Davran
Ordu

İzmir
E. Kavur
Rize

M. K. Boran
Sakarya

Z. Kumrulu

M. Önal

Söz hakkım mahfuzdur

Yozgad
M. Ataman

N. Kirişcioğlu

z

Kütahya

Gazianteb

Balıkesir

S. S. Nasıhoğlu

A. Şahin

V. Asena

İsparta
S. Bilgiç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bazı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 15 . VIII . 1956 tarihinden 1 . XI . 1957 tarihine kadar işlenmiş olan, 3116 sayılı Kanunun 122, 123 ve 124 ncü, aynı kanunun 5653 sayılı Kanunla muaddel 114, 115 ve 116 ncı ve 6831 sayılı Kanunun 19, 68, 69, 74, 76, 109 ve 110 neu maddelerinde ve 104 ncü maddenin ikinci ve 105 nci maddenin sonuncu fıkralarında yazılı suçlarla, mevzuu 20 kentali geçmiyen (20 dâhil) odun, 10 kentali geçmiyen (10 dâhil) kömür, 5 metre mikâbı geçmiyen (5 dâhil) gayrimamul ve 3 metre mikâbı geçmiyen (3 dâhil) yarı mamul emvale mütaallik orman suçlarından dolayı takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkra hükmünün tatbikinde mamul emvalden maksat; şerit, katrak, daire testere ve hızarla imâl edilen 8 ilâ 96 milimetre kalınlığında olan orman emvali ile el bıçkısı ile biçilmiş olup da 5 santimetreden aşağı kalınlıkta bulunan muhtelif boy ve genişlikteki orman emvalidir.

Yarı mamul emvalden maksat ise; mamul emval dışında kalan ve balta, bıçkı, testere gibi vasıta ve aletlerle kaba şekilde yarı mamul hale getirilmiş kereste, yırtma, kapak, pedavra gibi evmaldir.

Mamul ve yarı mamul emval dışındaki orman emvali de gayrimamul emvaldir.

Bu madde hükmünün tatbiki,

ZİRAAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 15 . VII . 1956 tarihinden 1 . XI . 1957 tarihine kadar işlenmiş olan, 3116 sayılı Kanunun 122, 123 ve 124 ncü, aynı kanunun 5653 sayılı Kanunla muaddel 114 ve 6831 sayılı Kanunun 19, 74, 76, 109 ve 110 neu maddelerinde yazılı suçlarla, mevzuu 20 kentali geçmiyen (20 dâhil) odun, on kentali geçmiyen (10 dâhil), kömür, beş metre mikâbı geçmiyen (5 dâhil) gayrimamul ve üç metre mikâbı geçmiyen (3 dâhil) mamul ve gayrimamul ve yarı mamul emvale mütaallik orman suçlarından dolayı takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkra hükmünün tatbikinde mamul emvalden maksat; şerit, katrak, daire tezkere ve hızarla imal edilen 8 ilâ 96 milimetre kalınlığında olan orman emvali ile el bıçkısı ile biçilmiş olup da 5 santimetreden aşağı kalınlıkta bulunan muhtelif boy ve genişlikteki orman emvalidir.

Mamul yarı mamul emval dışındaki orman emvali de gayrimamul emvaldir.

Bu madde hükmünün tatbiki, suçta 15.VIII.1956 ilâ 1.XI.1957 tarihleri arasında el konmuş olması şartına bağlıdır.

Bu maddenin şümülüne giren suçlara mütaallik dâvaların, Orman İdaresinin şahsi haklarına da şâmil olmak üzere sukutuna ve zaptolunan orman emvali ile suçta kullanılan aletlerin ve nakil vasıtalarının veya satılmış ise bunların bedellerinin maznuna

ADLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Bâzi orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair Kanun

MADDE 1. — 15 . VIII . 1956 tarihinden 1 . V . 1958 tarihine kadar işlenmiş olan, 3116 sayılı Kanunun 122, 123 ve 124 ncü, aynı kanunun 5653 sayılı Kanunla muaddel 114 ve 6831 sayılı Kanunun 19, 74, 76, 109 ve 110 neu maddelerinde yazılı suçlarla mevzuu 20 kentali geçmiyen (20 dâhil) odun, 10 kentali geçmiyen (10 dâhil) kömür, 5 metre mikâbı geçmiyen (5 dâhil) gayrimamul ve 3 metre mikâbı geçmiyen (3 dâhil) mamul ve yarı mamul emvale mütaallik orman suçlarından dolayı takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkra hükmünün tatbikinde mamul emvalden maksat; şerit, katrak, daire destere ve hızarla imal edilen 8 ilâ 96 milimetre kalınlığında olan orman emvali ile el bıçkısı ile biçilmiş olup da 5 santimetreden aşağı kalınlıkta bulunan muhtelif boy ve genişlikteki orman emvalidir.

Yarı mamul emvalden maksat ise; mamul emval dışında kalan şerit, katrak, daire destere, hızarla veya balta, bıçkı destere gibi vasıta ve aletlerle işlenilmiş muhtelif boy genişlik ve kalınlıkta kereste, yırtma, kapak, pedavra, hartama gibi emvaldir.

Mamul ve yarı mamul emval dışındaki orman emvali de gayrimamul emvaldir.

Bu madde hükmünün tatbiki, suçta 15 . VIII . 1956 ilâ 1 . V .

Hü.

suça 15 . VIII . 1956 ilâ
1 . XI . 1957 tarihleri arasında
el konmuş olması şartına bağ-
lıdır.

Bu maddenin şümülüne giren
suçlara mütaallik dâvaların,
Orman İdaresinin şahsi hakla-
rına da şâmil olmak üzere su-
kutuna ve zaptolunan orman
emvali ile suçta kullanılan alet-
lerin ve nakil vasıtalarının
veya satılmış ise bunların be-
dellerinin maznuna iadesine
mahkemece, henüz hukuku âm-
me dâvası açılmamış olan iş-
lerde takipsizlik kararı ile bir-
likte Cumhuriyet Müddeiumu-
miliğince karar verilir.

MADDE 2. — Bu kanun neş-
ri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hü-
kümelerini icraya İcra Vekil-
leri Heyeti memurdur.

5 . II . 1958

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı

Devlet Vekili

E. Kalafat

Devlet Vekili

M. Kurbanoğlu

Adliye Vekili

E. Budakoğlu

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Dahiliye Vekili ve

Hariciye V. V.

N. Gedik

Zr. E.

iadesine mahkemece, henüz hu-
kuku âmme dâvası açılmamış
olan işlerde takipsizlik kararı-
yla birlikte Cumhuriyet müddei-
umumiliğince karar verilir

MADDE 2. — Hükümetin 2
nei maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3
nü maddesi aynen kabul edil-
miştir.

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

H. Polatkan

Maarif Vekili

C. Yardımcı

Nafia Vekili

T. İleri

Ticaret Vekili

A. Aker

Sih. ve İç. Mua. Vekili

Dr. L. Kırdar

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsmen

Ad. E.

1958 tarihleri arasında el kon-
muş olması şartına bağlıdır.

Bu maddenin şümülüne gi-
ren suçlara mütaallik dâvala-
rın, Orman İdaresinin şahsi
haklarına da şâmil olmak üze-
re sukutuna ve zaptolunan or-
man emvali ile suçta kullanılan
aletlerin ve nakil vasıtalarının
veya satılmış ise bunların be-
dellerinin maznuna iadesine
mahkemece, henüz hukuku âm-
me dâvası açılmamış olan iş-
lerde takipsizlik kararı ile bir-
likte Cumhuriyet müddeiumu-
liğince karar verilir.

MADDE 2. — Bu kanun neş-
ri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hü-
kümelerini icraya İcra Vekilleri
Heyeti memurdur.

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Münakalât Vekili

F. Uçaner

Çalışma Vekili

H. Erkmen

Sanayi Vekili

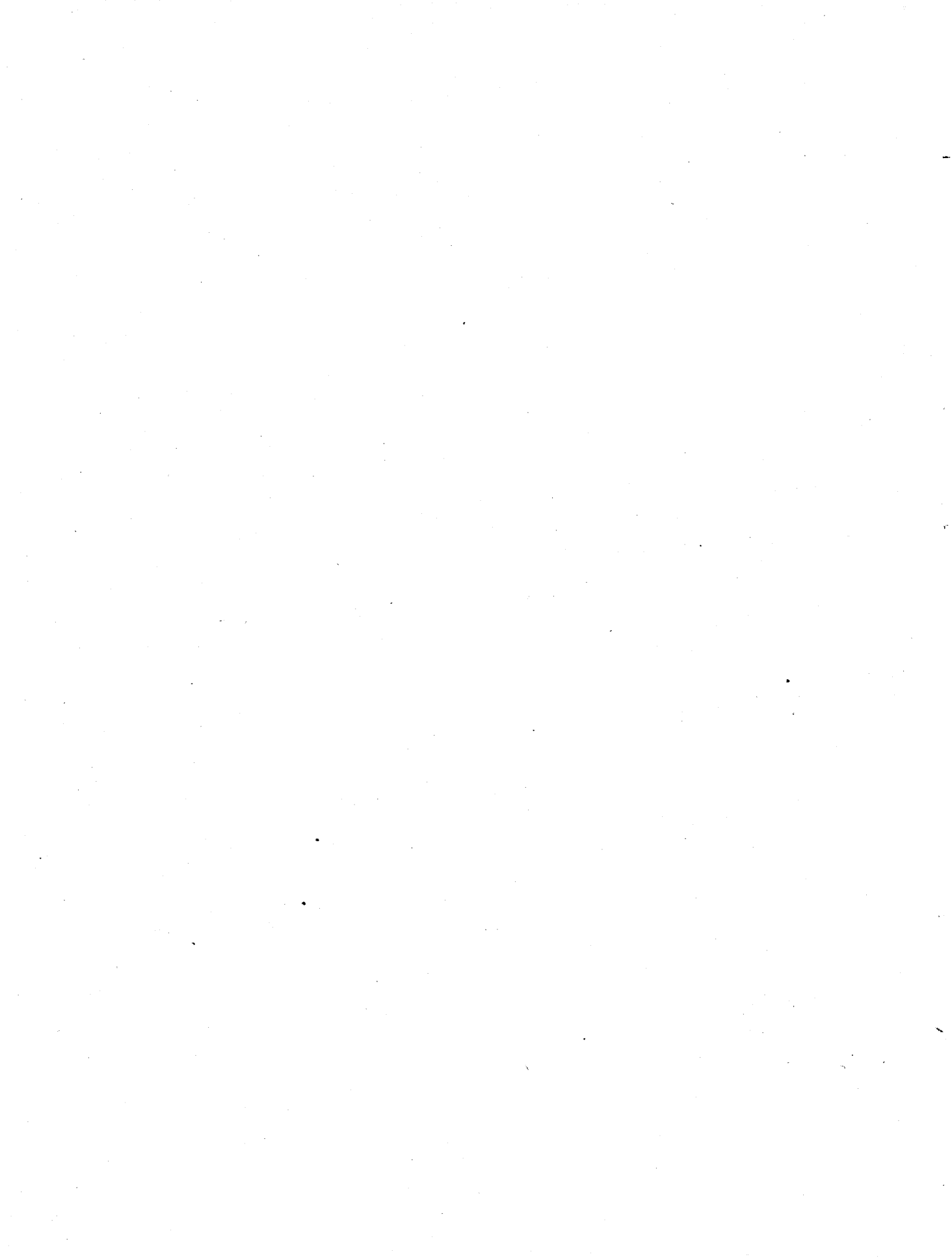
S. Ağaoğlu

Bas.-Yay. ve Turz. Vekili

S. Yırcalı

İmar Vekili

M. Berk

İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binaları ile lâboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/193)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-715/1452

30 Nisan 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 15 . IV . 1958 tarihinde kararlaştırılan İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalarıyla lâboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişkileri ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil Vekili

E. Menderes

ESBABI MUCİBE

Taşkılla binasının yan ve arka tarafına yerleştirilmesi düşünülen Maden Fakültesi binalarının inşaatı ile tesisatı için 1954 rayicine göre yapılan hesap gereğince 6 000 000 lira düşünülmüş, bunun 1 000 000 lirası 1953 mali yılı Bütçe kanunu ile, 5 000 000 lirası da sâri taahhüdü tazammun etmek şartıyla 6034 sayılı Kanunla temin edilmiştir.

Projelerin ihzarından sonra inşaat müsaadesi alınmak üzere durum İmar Müdürlüğüne intikal ettirilmiş, İmar Meclisi Fakültesi binalarının Hilton Otelini kapıyacağı mülâhazasıyla inşaaata müsaade etmemiştir.

Bu vaziyet karşısında, Askeri Müzenin işgalinde bulunan Maçka Silâhhanesi 1954 yılında sırf bu maksat için Maden Fakültesine tahsis edilmiştir.

İşin müstaceliyetine binaen binanın dıştan görünen ve iş avlusundan tetkik edilebilen yerlerine göre relövesi yapılmadan hazırlanan projesi, 1954 Nafia Vekâleti rayicine göre hesabedilmiş, 3 990 680 lira 42 kuruş tutan keşif bedeli Nafia Vekâletine tasdik ettirilerek iş, 16 . II . 1955 tarihinde 3 959 687 lira 58 kuruş ihale edilmiştir.

Mukavele hükümlerine göre, bir ay zarfında iş yerinin mütaahhide teslim edilmesi icabederken Askeri Müze eşyalarının binadan çıkarılamaması yüzünden mütaahhit işe başlayamamış ve yer teslimi yapılmadığından ihzarat yapılması da temin edilememiştir. Bu şekilde her an işe başlama ihtimali ile 80 kişilik iş ekibini elinin altında bulunduran mütaahhide bina, ihale tarihinden ancak 11 ay sonra teslim edilebilmiş ve böylece 269 iş günü ziyaa uğramıştır.

Bina teslim alındığı zaman, binanın bodrum katı tonozlarının tamamen çürüdüğü ve bunların yıkılmasının bir zaruret olduğu meydana çıkmış, bu tonozların hedmiyatından 12 000 metre küb toprağın çıkarılması keşif dışında büyük bir masrafın yapılmasını gerektirmiştir.

Bu hedmiyat sırasında bazı bölmelerin yığma toprakla doldurulmuş olduğu ve binanın A. B. C. bloklarının altında bazı yerde bir ve bazı yerde de iki katın daha bulunduğu görülmesi üzerine, binanın daha mukavim bir hale getirilmesi maksadıyla yığma topraklar boşaltılmış ve bu şekilde temellere kadar inilmiştir.

Binanın ortasında husule gelen boşluğun tekrar toprakla doldurulması yerine, buraların istenilen kota kadar indirilerek elde edilecek büyük hacimden 750 - 900 er kişilik iki anfinin yapılması hususu ele alınmış ve binanın orta avlusu buna göre yeni baştan etüd edilerek işe başlatılmıştır.

Maden Fakültesinin bir an evvel bitirilerek memleketin iktisadi fonksiyonunda önemli mevkiini alabilmesi için gece ve gündüz çalışılarak, mevcut tahsisat ile ancak kaba inşaatın 3/5 kısmının ikmal-i imkân dâhiline girmiştir. Filvaki bu inşaat için 6 000 000 lira tahsisat verilmiş ise de, bundan bu işe ancak 4 260 000 lirası ayrılabilmiştir. Bina tamamının istenildiği şekilde inşası ve binanın zemin katında inşa edilen lâboratuvarların zaruri bulunan havalandırma işlerini tanzim etmek üzere klima tesisatı için 1957 Nafia Vekâleti rayici göz önünde bulundurularak gereken keşifnameler hazırlanmıştır.

Bu keşiflere göre, binanın bitirilebilmesi için inşaatına 3 346 868,99, elektrik tesisatına 1 499 369,10, kalorifer tesisatına 1 158 038,50, sıhhi tesisata 398 072,60, klima tesisatına 518 775,00 lira olmak üzere, 6 921 124,19 lira; buna, düşünülmiyen işler karşılığı olarak da 78 875,81 lira konulduğu takdirde ceman 7 000 000 liraya ihtiyaç bulunmaktadır.

Bütçeye fazla külfet olmaması için, bu 7 milyon liranın üç sene zarfında sâri taahhüdü tazammun etmesi şartı ile 6034 sayılı Kanuna ek bir kanun hazırlanması düşünülmüştür.

Teknik Üniversite 1957 yılı bütçesinin 742 nci faslına konulmuş olan 1 milyon lira dışında yukarıda arz edilen hafriyat ve sair işler için 800 000 liralık munzam bir sarfiyat yapılmış olduğundan ve 6034 sayılı Kanunun birinci maddesi de 1957 yılı bütçesine 1 milyon lirayı geçmemek üzere tahsisat konulacağını âmir bulunduğundan, mezkûr masrafın 1957 yılına ilâvesi mümkün olmamış ve 1958 yılı bütçesinde yeniden açılacak bir tertibe nakit devriyle karşılanmak üzere bu miktarın ilâvesi gerekmiştir.

Keyfiyet Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maarif Encümeni

Esas No. 1/192

Karar No. 26

28 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan «İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binaları ile lâboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası» Maarif ve Maliye Vekâletleri mümessilleri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha, Maden Fakültesinin bina ve lâboratuvarlarının ikmal-i inşaatı için üç sene zarfında sâri taahhüt şeklinde 7 000 000 liralık ilâve tahsisat verilmesini ve 1957 de bu işlere yapılan 800 000 liralık munzam sarfiyatın 1958 bütçesine alınmasını tazammun etmektedir.

Maden Fakültesine tahsis edilen, Askerî Müzenin işgalindeki Maçka Silâhhanesinin tamir ve tadili 1954 Nafia Vekâleti rayicine göre yapılan 3 990 680 liralık keşif ile 3 959 687 lira 58 kuruşa 16 . II . 1955 tarihinde ihale edilmişse de

Askerî Müzenin zamanında boşaltılıp binanın teslim edilmemesi yüzünden keşif iyice tetkik edilmeden yapılması; bina teslim alındıktan sonra memulün çok fevkinde işler zuhur etmesi ve muhtelif sebeplerle inşaat sonraya kaldığından rayicin yükselmesi dolayısıyla keşif bedeli işe tekabül etmemiş ve bilâhara verilen 6 000 000 liralık tahsisatın bu işe ayrılabilen 4 260 000 lirasıyla ancak kaba inşaatın 3/5 kısmı ikmal edilebilmiştir.

Nafia Vekâletinin 1957 rayiçlerine göre yapılan yeni keşifle bu iş için inşaatına 3 346 868,99, elektrik tesisatına 1 499 369,10, kalorifer tesisatına 1 158 038,50, sıhhi tesisata 398 072,60, klima tesisatına 518 777 ve düşünülmiyen işler için de 28 875,81 lira olmak üzere 7 000 000 liraya ihtiyaç bulunduğu anlaşılmıştır.

Bütçeye fazla külfet olmaması için bu 7 milyon liranın üç sene zarfında senede 2.500 000 lirayı geçmemek üzere sâri taahhüdü tazammun etmesi şartıyla ödenmesi ve bu maksatla evvelce bu mahiyette çıkmış bulunan 6034 sayılı Kanuna ek bir kanun yapılması derpiş edilmiştir.

Diğer taraftan 1957 Teknik Üniversite bütçesinin 742 nci faslına konulmuş bulunan bir milyon lira dışında ihtiyaç dolayısıyla yapılan 800 000 liralık munzam sarfiyatın, 6034 sayılı Kanunun birinci maddesi 1957 yılı bütçesine bir milyon lirayı geçmemek üzere tahsisat konulacağını âmir bulunması hasebiyle 1957 yılına ilâvesi mümkün olamadığından mezkûr sarfiyatın 1958 yılı bütçesinde yeniden açılacak bir tertibe nakit devriyle karşılanmak üzere ilâvesi icabetmektedir.

Yukarda arz edilen mütalâa ve mülâhazalarla

kanun lâiyhası encümenimizce aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine sevk edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Maarif En. Reisi	Mazbata Muharriri	
Rize	Bolu	
*A. Morgül	Z. Danışman	
Kâtip		
İçel	Adana	Bursa
S. Göknaç	M. Geçioğlu	H. Ülmen
Maras	İsparta	İzmir
H. Gürün	A. Lâtifaoğlu	V. Tayşi
İzmir		Kars
P. Araburun		R. İker
Konya		Trabzon
H. Â. Keymen		M. R. Tarakçıoğlu

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/192

Karar No. 67

9 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalarıyla lâboratuvarlarının inşaa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek olarak Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 30 . IV . 1958 tarihli ve 71-715/1452 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası Maarif Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Maarif ve Nafia Vekilleri ile İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü, Maden Fakültesi Dekanı ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâiyhası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi binalarıyla lâboratuvarlarının tesis ve inşası için 6034 sayılı Kanunla verilmiş olan sâri taahhüt salâhiyetine istinaden yıllık ödeme miktarı 2,5 milyon lirayı geçmemek üzere 7 milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye mezuniyet verilmesini ve muvakkat bir madde ile de mezkûr üniversitenin

1958 yılı Bütçe kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin sonunda yeniden açılacak 742 nci fasla 800 000 lira fevkalâde tahsisat konulmasını temin maksadiyle hazırlanıp sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâiyhanın sevkini mucip sebepler üzerinde cereyan eden uzun müzakerelerden ve alâkalı Vekiller ile rektör ve dekan tarafından verilen mütemmim izahattan sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve lâiyha Hükümetin teklifi vehile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâiyhası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Bursa	Zonguldak
H. İmre	H. Köymen	S. Ataman
Afyon K.	Artvin	Çankırı
M. Â. Ülgen	Y. Gümüşel	Muhallifim
		F. Arkan
Çorum	Diyarbakır	Edirne
Y. Gürsel	H. Turgut	M. Sarol

Elâzığ	Erzincan	Erzurum	Rize	Siird	Siird
Muhallifim	Söz hakkım var	Ş. Erker	H. Agun	B. Erden	Söz hakkım
H. Müftügil	R. Bayındır				Mahfuzdur
Gaziantep	İstanbul	İstanbul			M. D. Süalp
E. Cenani	E. Kaya	İ. Sevel			
İstanbul	İzmir	İzmir	Tekirdağ		Trabzon
N. N. Yücel	D. Akbel	B. Bilgin	Söz hakkım mahfuzdur		İ. Şener
-Kırşehir	Konya	Niğde	Z. Erataman		
Muhallifim	M. Bağrıaçık	R. Gürsoy		Zonguldak	
F. Yalçın				H. Timur	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalarıyla lâboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkındaki 6034 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi binalarıyla lâboratuvarlarının tesis ve inşası için 6034 sayılı Kanunla verilmiş olan sâri taahhüt salâhiyetine ilâveten yıllık ödeme miktarı 2 500 000 lirayı geçmemek üzere 7 000 000 liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye ve faizleriyle birlikte bu miktarı geçmemek üzere bono çıkarmaya Maarif Vekilinin muvafakatiyle İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü ve bonolara kefalet etmeye Maliye Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince girişilecek taahhütlerin karşılıkları, her yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Bütçe Kanununa bağlı A/2 işaretli cetvelde yeniden açılacak hususi bir fasla konulur.

GEÇİCİ MADDE — İstanbul Teknik Üniversitesi 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/2 işaretli cetvelin sonunda (Maden Fakültesi binaları ile lâboratuvarlarının tesis ve inşası masrafları) namıyla yeniden açılan 742 nci fazla 800 000 lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

15 . IV . 1958

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	S. Ağaoğlu
Devlet Vekili	Devlet Vekili
E. Kalafat	M. Kurbanoğlu
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
E. Budakoğlu	E. Menderes
Dahiliye Vekili ve	
Hariciye V. V.	Hariciye Vekili
N. Gedik	
Maliye Vekili	Maarif Vekili
H. Polatkan	C. Yardımcı
	Ticaret Vekili ve
Nafia Vekili	Sanayi V. V.
T. İleri	A. Aker
Sih. ve İç. Mua. Vekili	Güm. ve İnh. Vekili
Dr. Lütfi Kırdar	H. Hüsnan
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
N. Ökmen	F. Uçaner
Çalışma Vekili	Sanayi Vekili
H. Erkmen	
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili	İmar Vekili
S. Yırcalı	M. Berk